AGATHA CHRISTIE

AGATHA CHRISTlE

FRICA DE ADEVĂR

„Am trăit departe de tine în această primăvară”
Shakespeare – Sonetul XCVIII

Joan Scudamore îşi miji ochii, vrând să vadă mai bine în penumbra sufrageriei de la „Popas”1. Joan Scudamore era puţin mioapă.

„Cu siguranţă este… Nu, imposibil. Ba da! Chiar ea este: Blanche Haggard!”

De necrezut! În plin pustiu, să dea peste o fostă prietenă de pension, pe care nu o mai văzuse de… Oh! Cu siguranţă, de 15 ani.

Joan se lăsă cuprinsă de bucuria surprizei. Avea un caracter sociabil şi-i făcea întotdeauna plăcere să-şi întâlnească prietenele şi cunoştinţele. După aceea, însă, îşi spuse; „Dar, vai, cât s-a schimbat! I-ai da cu mult peste vârsta ei.

Într-adevăr, cu mult mai mult. În fond, nu poate avea mai mult de… Să vedem… 48 de ani?”

Instinctiv, se întoarse spre oglinda care era agăţată în spatele ei. Ceea ce văzu, îi întări buna dispoziţie.

„Se poate spune, gândi Joan Scudamore, că nu-mi arăt vârsta”.

Oglinda îi trimitea imaginea unei femei între două vârste, dar suplă, cu un ten de o prospeţime uimitoare, cu părul castaniu, din care se iveau, ici-colo, câteva fire cenuşii, cu ochii albaştri, fermecători şi buzele surâzătoare.

Femeia aceasta, îmbrăcată într-un taior uşor, cu o linie sobră, purta o geantă puţin cam mare, impusă de necesităţile voiajului.

Într-adevăr, Joan Scudamore se întorcea, din Bagdad, la Londra, pe uscat. Revenind cu trenul din Bagdad, ea avea să-şi petreacă noaptea la motelul-restaurant „Popas” al căilor ferate şi, a doua zi, dimineaţa, îşi va continua drumul cu autocarul.

Boala subită a fiicei sale mai mici o făcuse să părăsească în grabă Marea Britanie: se gândise că ginerele ei William, lipsit de spirit practic, va lăsa totul în voia întâmplării şi dezordinea va domni în casă.

Dar, de acum înainte, totul va fi perfect. Preluase comanda, făcuse tot ce era de făcut. Pentru bebeluş, pentru William, pentru Barbara care era în convalescenţă, organizase totul, prevăzuse totul, odată pentru totdeauna. „Slavă Domnului – îşi spuse – niciodată nu mi-am pierdut cumpătul.”

William şi Barbara nu mai ştiau cum să-şi exprime recunoştinţa. Insistaseră, rugând-o să-şi prelungească şederea, să nu-i părăsească atât de repede; dar, zâmbind – pentru a masca un suspin de regret – ea refuzase. Trebuia să se gândească şi la Rodney, la bietul şi dragul de Rodney, rămas la Crayminster, copleşit de muncă şi lăsat în grija servitorilor.

„Şi, în fond, spunea Joan, de ce-s în stare servitorii?”

La care Barbara riposta: „Dumneata ştii să-i dresezi, mamă! Întotdeauna ai avut servitori foarte buni, adevărate perle!”

Ea râse, dar spusele Barbarei îi făcuseră plăcere, căci, orice s-ar spune, este plăcut să ţi se recunoască meritele. Uneori chiar se întrebase dacă nu cumva familia ei era tentată să conside ca pe ceva de la sine înţeles buna întreţinere a casei, osteneala pe care şi-o dădea, devotamentul de care dăduse dovadă.

Nu că ar fi avut de făcut reproşuri cuiva, Tony, Averil şi Barbara erau nişte copii delicioşi. Şi ea, şi Rodney aveau toate motivele să fie mândri de educaţia pe care le-o dăduseră şi de reuşita lor în viaţă.

Tony administra o plantaţie de portocali în Rhodesia; Averil, după ce le dăduse puţin de furcă părinţilor ei, se potolise, căsătorindu-se cu un agent de schimb bogat şi fermecător; soţul Barbarei avea o situaţie bună în Irak, în domeniul lucrărilor publice.

Toţi erau frumoşi, sănătoşi şi aveau un caracter minunat. Joan recunoştea că, atât ea cât şi Rodney avuseseră noroc şi, în forul ei interior, îşi spunea că o mare parte din reuşita copiilor le era datorată lor ca părinţi. La drept vorbind, ei au fost aceia care i-au crescut cu cea mai meticuloasă grijă, care au ales – cu preţul unor mari sacrificii – cele mai bune bone şi guvernante şi, mai apoi, cele mai bune colegii – punând întotdeauna pe prim plan bunăstarea şi sănătatea copiilor.

Bucuria din suflet înflorise pe obrajii doamnei Scudamore, când aceasta se întoarse cu spatele la oglindă. „Ah! Gândi ea, este plăcut să constaţi că eforturile ţi-au fost încununate de succes. Niciodată nu mi-a plăcut să lucrez altundeva decât acasă, sau să mă distrez. Am fost întotdeauna mulţumită de rolul meu de soţie şi de mamă. Mi-am iubit întotdeauna soţul, care a făcut o carieră strălucită… Şi este posibil să am şi eu un merit în asta. Influenţa soţiei este atât de mare…! Dragul de Rodney…”

Simţi o căldură plăcută strecurându-i-se în suflet la ideea că, în curând, foarte curând, mai exact peste cinci zile – va fi alături de Rodney. Spera că dragul de el nu va fi suferit prea tare de singurătate, în lipsa ei. Ce viaţă fericită şi calmă avuseseră împreună!

Oh! „liniştită” poate că era exagerat spus. Viaţa de familie nu este niciodată complet liniştită, cu vacanţele, bolile contagioase şi accidentele, care survin tocmai în cursul iernii, la ţevile de la încălzirea centrală. Până la urmă nu este decât o suită de drame mărunte. Iar Rodney a muncit întotdeauna mult, poate chiar prea mult pentru sănătatea lui fragilă. De altfel, oboseala sfârşise prin a-l doborî acum şapte ani. Joan îşi spuse cu gravitate că el nu rezista la fel

de bine ca ea în faţa asalturilor bătrâneţii. Era puţin adus de spate; părul îi albise şi avea cearcăne sub ochi. Dar dacă ne gândim bine, e un lucru normal! Însă acum, cu mariajul copiilor, cu prosperitatea firmei şi cu sprijinul noului asociat, Rodney ar putea dispune de câteva momente de libertate. Ar putea şi ei să se distreze. Ar putea să primească musafiri mai des, să petreacă, din când în când, câte o săptămână sau două la Londra. Rodney s-ar putea apuca de golf. Chiar aşa, oare de ce nu-l încurajase şi până acum să joace golf? Este o distracţie atât de sănătoasă, mai ales pentru un bărbat pe care munca de birou îl absorbea în aşa măsură!

Punând şi chestiunea aceasta la punct doamna Scudamore o privi din nou, din fundul restaurantului, pe femeia în care credea că o recunoaşte pe prietena sa de pension, Blanche Haggard! O adora pe Blanche Haggard când erau împreună la Sfânta-Ana. Toţi se înnebuneau după Blanche Haggard, care era atât de îndrăzneaţă, atât de nostimă şi… Da, atât de frumoasă! Era caraghios să se gândească la asta, acum, în timp ce-o privea pe femeia aceasta bătrână, ciolănoasă, într-o veşnică agitaţie şi vulgar îmbrăcată. Ce zorzoane! Şi-i dădeai… Da, într-adevăr, îi dădeai imediat 60 de ani!

„Ştiu, se gândi Joan, că a avut de suferit…”

Joan făcu o mişcare nerăbdătoare. Blanche şi-a irosit viaţa din superficialitate. Fiindcă, la 21 de ani, când avea lumea la picioarele sale, frumoasă cum era şi de familie bună, se încurcase cu un om absolut dezgustător. Un adevărat crai bătrân. Şi pe deasupra mai era şi căsătorit, ceea ce agrava totul. Părinţii ei dăduseră dovadă de o fermitate demnă, ducând-o cu ei, într-o croazieră la celălalt capăt al lumii. Blanche, însă, avusese ideea să debarce pe parcurs, la Neapole sau la Alger, şi să se întoarcă la craiul ei. Desigur, el şi-a pierdut postul şi a început să bea, iar soţia legitimă i-a refuzat divorţul. Concubinii sfârşiseră prin a părăsi Crayminster şi, timp de mai mulţi ani, Joan nu a mai auzit

vorbindu-se despre Blanche până-n ziua în care au dat nas în nas la Harrods, la raionul de încălţăminte. Acolo, după o scurtă convorbire discretă (discretă din partea lui Joan, căci Blanche nu strălucise prin fineţea sa) află că Blanche se căsătorise cu un oarecare Holliday; era funcţionar la asigurări, dar, după câte spunea Balnche, el avea intenţia să-şi dea demisia, fiindcă dorea să scrie o carte despre Warren Hastings şi voia să-i consacre tot timpul în loc s-o redacteze treptat, după orele de birou. Cum Joan insinuă că asta ar presupune mijloace personale de trai, Blanche îi replică cu seninătate că el nu are nici un ban!

Joan insistase: părăsirea serviciului nu i se părea o măsură rezonabilă, doar dacă era deja sigur de succesul cărţii sale. Avea vreun sponsor? „Nici vorbă!” exclamase Blanche cu antren. Şi, la drept vorbind, ea nu-i prezicea cărţii cine ştie ce succes căci, deşi Tom era plin de entuziasm, nu avea deloc talent. La acest punct al discuţiei Joan declarase cu căldură că era de datoria lui Blanche să-şi convingă soţul să renunţe. Însă Blanche îi răspunse privind-o fix: „Dar, drăguţul de el, arde de dorinţa de a scrie! Este obsedat de idee!”

Uneori, răspunsese Joan, trebuie să fii rezonabilă cât pentru amândoi. Blanche pufni în râs şi răspunsese că nu fusese niciodată capabilă de aşa ceva nici măcar pentru sine!

Reamintindu-şi scena aceasta, Joan conchise că, din nefericire, Blanche spusese adevărul. În anul următor, o întâlnise pe Blanche într-un restaurant, în tovărăşia unei femei bizare – o prezicătoare – şi a doi artişti cam piliţi. După aceea, Blanche nu i-a mai dat semn de viaţa decât după vreo cinci ani, când i-a scris pentru a-i cere un împrumut de 50 de lire. Băieţelul, spunea ea, trebuia să fie operat. Joan îi trimisese 25 de lire şi-i scrisese o scrisoare în care-i cerea detalii. Răspunsul sosise sub forma unei cărţi poştale pe spatele căreia Blanche scrisese în grabă: „Eşti bună, Joan. Ştiam că nu mă vei refuza la nevoie.” Ceea ce

era drăguţ din partea ei, fără îndoială, dar puţin cam scurt. După care, nimic. Şi aici, în seara asta, într-un hotel al căilor ferate din Orientul Apropiat, în lumina pâlpâietoare a lămpilor cu petrol, într-un miros de grăsime râncezită, de parafină şi de flit, îşi regăsea prietena din copilărie, incredibil de schimbată, uzată şi vulgară.

Terminându-şi cea dintâi cină, Blanche se pregătea să iasă, când o zări pe Joan. Se opri de parcă ar fi fost bătută în cuie.

— Doamne Isuse! Dar este chiar Joan!

Îşi trase numaidecât scaunul lângă masa lui Joan şi începură amândouă să sporăvăiască.

Blanche atacă imediat:

— Te ţii al naibii de bine, bătrânico! Nu ţi s-ar da mai mult de 30 de coţi. Unde ţi-ai petrecut timpul de când nu te-am mai văzut? Într-un frigider?

— Nu chiar. Doar la Craymister.

— Născută, crescută, măritată, înmormântată la Craymister…

— E o soartă aşa de tristă? Zise Joan surâzând.

Blanche dădu negativ din cap.

— Nu, zise ea cu gravitate. Aş zice chiar că-i mai curând o soartă de invidiat. Ce mai fac copiii tăi? Ai mai mulţi, nu-i aşa?

— Da. Trei. Un băiat şi două fete. Fiul este în Rhodesia. Cele două fiice ale mele sunt căsătorite. Una locuieşte la Londra, iar eu mă întorc de la cealaltă, cea care este în Bagdad. Acum se numeşte Wray, Barbara Wray.

Blanche îi făcu cu ochiul.

— Am auzit vorbindu-se de ea, pe acolo. Are un bebeluş frumos. S-a măritat un pic cam prea tânără, nu?

— Nu-i şi părerea mea, zise, autoritar, Joan. William ne-a cucerit şi formează împreună un menaj excelent.

— Da, se pare că totul s-a aranjat. Bebeluşul a restabilit, fără îndoială, echilibrul. În general, fetele se potolesc după ce nasc. N-a fost şi cazul meu, adăugă visătoare Blanche.

Eram nebună după cei doi copii ai mei, Len şi Mary, dar asta nu m-a împiedicat, când Johnnie Pelham şi-a făcut apariţia, s-o şterg cu el, şi să-i abandonez fără nici o remuşcare.

Joan o fulgeră cu privirea.

— Chiar aşa, Blanche, zise ea înflăcărată, cum ai putut face una ca asta?

— E cam urât, nu? Zise Blanche. Dar, bineînţeles, ştiam că vor fi în perfectă siguranţă alături de Tom. Nu mai ştia ce să le facă, le spăla chiar şi barbeţelele, le fierbea biberoanele şi aşa mai departe. Şi, după plecarea mea, a angajat o doică fermecătoare, care i se potrivea de o mie de ori mai bine decât mine: se ocupa şi de bucătărie, cârpea hainele, făcea de toate. Dragul de Tom! Ce tip de treabă. Îmi trimitea cu regularitate o vedere de Crăciun şi de Paşti. Şj asta a durat câţiva ani. Drăguţ, din partea lui, nu?

Joan nu putea răspunde. O asaltau gânduri mult prea contradictorii. Şi mai mult decât orice, se mira că asta putea fi Blanche Haggard şi că fata stilată, cinstită, care fusese eleva cea mai bună de la Sfânta Ana, putuse deveni această femeie neglijentă şi îngălată care nu arăta nici urmă de ruşine dezvăluindu-şi în detaliu existenţa scandaloasă. Şi în ce termeni!

Oare nu Blanche Haggard fusese aceea care obţinuse la Sfânta Ana premiul I la engleză?

Blanche reluă primul subiect:

— Nu mă miră decât pe jumătate faptul că-i vorba de fiica ta, Joan. Asta dovedeşte doar că oamenii bârfesc pretutindeni. Am auzit spunându-se acolo despre ea că era foarte nefericită în casa părintească şi că s-a căsătorit cu primul venit pentru a-şi lua tălpăşiţa de la voi.

— E ridicol! De unde apar zvonurile astea stupide?

— Habar n-am. Dar aş putea băga mâna-n foc, Joan, susţinând că tu ai fost o adevărată matroană. Nu mi te închipui nici capricioasă, nici schimbătoare…

— Eşti tare amabilă, Blanche. Cred, într-adevăr, că pot spune că am făcut în aşa fel încât căminul nostru să le fie plăcut copiilor şi ne-am zbătut pentru fericirea lor. Consider că-i vital, înţelegi, să poţi fi prietena copiilor tăi.

— Perfect. Dacă reuşeşti.

— Oh! E ceva ce se poate face. Este suficient să-ţi aminteşti propria-ţi tinereţe şi să te pui în locul lor. Joan îşi înclină chipul, serios şi plin de graţie, puţin mai aproape de acela al prietenei din copilărie. Ne-am străduit întotdeauna s-o facem, şi eu şi Rodney.

— Rodney? Lasă-mă să mă gândesc. Te-ai căsătorit cu un avocat, nu-i aşa? L-am cunoscut, în vremea când Harry voia să obţină divorţul de otrava de nevastă-sa. Cred că pe soţul tău l-am consultat… Rodney Scudamore! Da, a fost extraordinar de bun şi drăguţ şi atât de înţelegător! Şi ai rămas cuplată cu el atâta vreme? Fără să-ţi oferi vreo aventură?

Joan se crispă puţin înainte de a răspunde!

— Niciunul, nici celălalt nu am avut chef de aventuri. Şi Rodney, şi eu am avut parte de fericirea conjugală perfectă.

— Tu, bineînţeles, întotdeauna ai fost rece ca un peşte, Joan. Dar aş fi jurat că soţul tău… cu privirea lui alunecoasă…

— Oh! Blanche! Joan roşi de indignare. Privire alunecoasă, Rodney!

Şi, deodată, o idee insolită îi trecu prin minte, ca imaginea şarpelui pe care-l văzuse în ajun strecurându-se pe drumul de un gri prăfuit din faţa maşinii. Nici nu-l zărise bine că deja dispăruse. De data aceasta, viziunea consta în două cuvinte, apărea nu se ştie de unde şi recădea numaidecât în uitare: „tânăra Randolph…”

Cuvinte ce dispăreau înainte ca ea să devină conştientă de ele. Blanche începu să se scuze.

— Iartă-mă, Joan! Să mergem în salon să luăm o cafea. Ştii, întotdeauna am fost cam vulgară!

— Oh! Nu! Protestul îi veni pe buze spontan şi vizibil scandalizat.

Blanche se amuză teribil.

— Oh! Ba da! Nu-ţi aminteşti?

Dar Joan nu avea – despre prietena ei – decât amintiri plăcute. Îşi amintea de Blanche pe terenul de hockey, cu părul ei blond fluturând pe spate – Blanche în fruntea clasei, surâzând cu un aer victorios – Blanche strâmbându-se în spatele profesorului de franceză, ori imitând accentul pedant al doamnei Lorrimer, profesoara de matematică.

— Dar măcar de ziua, în care am sărit gardul pentru a flirta cu fiul brutarului, îţi aminteşti?

Joan tresări uşor. Uitase incidentul acesta. Pe vremuri, făcuseră din el o faptă vitejească şi, da, exaltată. De fapt nu era decât un episod grosolan şi dezgustător.

Blanche se instală mai comod în fotoliul de paie şi comandă cafeaua râzând de ea însăşi.

— O fluşturatică mică, iată exact ce eram. Oh! Ştiu ce m-a pierdut. Am arătat întotdeauna un prea mare interes bărbaţilor. Şi şnapanilor! Nostim, nu-i aşa?

Mai întâi Harry, care nu făcea prea multe parale, dar care era al naibii de frumos. Apoi, Tom, destul de comun, dar asta nu m-a împiedicat să mi se aprindă călcâiele după el. Johnnie Pelhan… Oricât de puţin a durat, dar ce vremuri minunate! Nici Gerald nu-i prea recomandabil…

Sosirea oportună a cafelei întrerupse litania pe care Joan nu se putea împiedica s-o considere de prost gust.

Blanche remarcă faptul.

— Scuză-mă, Joan! Te scandalizez. Mereu un pic burgheză, nu?

— Oh! Zise Joan cu un oftat indulgent, cred că pot da dovadă de înţelegere!

După care adăugă cu stângăcie:

— Vreau doar să spun că eu că eu deplâng…

— Acest gen de viaţă? Ideea păru s-o înveselească pe Blanche. Eşti tare amabilă, scumpo. Dar nu te osteni. M-am

distrat teribil!

Fără să vrea, Joan o privi pe vecina ei, cu coada ochiului. Oare Blanche era conştientă de faptul că aspectul ei exterior era jalnic? Cu părul decolorat anapoda, cu hainele murdare şi extravagante, cu chipul rătăcit, ridat, era o femeie bătrână, cu o viaţă deochiată, o neruşinată, o târfă!

Redevenind serioasă, Blanche spuse cu gravitate:

— Ai dreptate, Joan. Tu ai ştiut perfect cum să trăieşti. Eu am ratat totul. Viaţa mea a fost o confuzie cumplită. Am alunecat mereu. Tu ai urcat… Nu, ai rămas pe aceeaşi treaptă: eleva bună de la Sfânta Ana, făcând un mariaj onorabil. O publicitate bună pentru şcoală!

Dornică să orienteze conversaţia spre unicul subiect pe care-l aveau în comun, Joan exclamă:

— Ce vremuri bune, nu-i aşa?

— Aşa şi aşa. Blanche nu se sfii să-şi exprime opinia. Mă plictiseam în cea mai mare parte a timpului. Acea atmosferă naiv îndrăzneaţă şi scrupulos sfântă mă făcea să-mi doresc să fug şi să colind ţara. Ei bine! Făcu ea cu o mutră veselă, prefăcându-se că glumeşte, am văzut destul. Pot spune că am văzut chiar prea multe!

Joan se întrebă brusc cum se explica prezenţa lui Blanche la „Popas”.

— Te întorci în Marea Britanie? Iei autocarul mâine dimineaţă?

Gândul la această posibilitate făcu să-i bată inima ceva mai tare. Într-adevăr nu avea deloc chef s-o aibă tovarăşă de călătorie pe Blanche. O întâlnire întâmplătoare n-o deranja; dar se îndoia sincer că ar putea să-şi joace rolul amical prin toată Europa. Amintirile trecutului se vor epuiza repede.

Blanche schiţă un surâs.

— Nu, plec în direcţia opusă. La Bagdad. Să-mi regăsesc soţul.

— Soţul?

Joan era stupefiată la ideea că Blanche ar putea avea ceva atât de respectabil: un soţ.

— Da, este inginer, inginer la căile ferate. Donovan. Se numeşte Donovan.

— Donovan? Joan dădu din cap. Nu-mi amintesc să-l fi întâlnit.

Blanche izbucni în râs:

— Nici un risc să-l întâlneşti în saloane, iubito! Nu face parte din lumea ta. Este un irlandez din clasa mijlocie şi care – s-o mărturisim – bea de stinge. Dar are o inimă de aur. Poate vei fi mirată s-o afli, dar eu sunt totul pentru el.

— Aşa şi trebuie, zise Joan, ca o prietenă bună şi ca o femeie de lume.

— Draga mea Joan! Nu te schimbi deloc, nu-i aşa? Poţi să te bucuri: nu merg cu tine. Ţi-ai pierde răbdarea ta îngerească dacă ai petrece câteva zile în tovărăşia mea. Nu-i nevoie să protestezi. Ştiu ce am devenit. Un fizic şi un suflet vulgar, cam asta-i ce gândeşti. Ei lasă, sunt şi lucruri mai rele.

În forul său interior, Joan se îndoia categoric c-ar putea exista ceva mai rău. Decăderea prietenei sale de pension i se părea o veritabilă tragedie.

Blanche nu mai contenea:

— Sper să faci o călătorie plăcută, zise ea. Totuşi nu-s prea sigură de asta. Mi se pare că vor începe ploile. În cazul acesta se poate întâmpla să rămâi zile întregi în pană în plin câmp.

— Să mă ferească Dumnezeu! Mi-ar da peste cap toate planurile, locurile reţinute…

— Oh! Traversarea pustiului este rar conformă previziunilor. Cel puţin până depăşiţi vadurile. După asta, totul merge de la sine. Bineînţeles, şoferii iau cu ei provizii serioase de alimente şi apă potabilă. Cu toate acestea este supărător să rămâi aşa, uitat de Dumnezeu fără să poţi face altceva decât să stai pe gânduri.

Joan surâse.

— Asta poate fi o diversiune plăcută. Ştii, viaţa de fiecare zi nu-ţi lasă niciodată timp să te odihneşti cu adevărat. Mi-

am dorit de multe ori să pot petrece o săptămână fără să fac nimic.

— Aş fi crezut că-ţi poţi oferi oricând lucrul ăsta.

— Nu-ţi face iluzii, scumpă Blanche. Sunt foarte ocupată în sfera mea restrânsă. Sunt secretara Comitetului Agricol, sunt membra Consiliului Crucii-Roşii locale. Şi apoi, mă interesez de operele de binefacere, de cercetaşi şi foarte activ, de politică. Adaugă la asta întreţinerea casei. Şi, dacă Rodney şi cu mine ieşim destul de des în lume, trebuie să-ţi spun că şi primim. Am considerat întotdeauna că, pentru un om al legii, este foarte bine să-şi cultive relaţiile. Şi apoi, ador florile şi-mi place să şi grădinăresc. Poţi să mă crezi, Blanche? Practic n-am un minut, cu excepţia unui sfert de oră înaintea cinei, ca să mă odihnesc liniştită. Şi-mi este destul de greu să mă pun la curent cu cărţile despre care se vorbeşte în societate.

— Pari să faci faţă de minune acestor lucruri, murmură Blanche privind cu atenţie chipul lipsit de riduri.

— Oh! Este mai bine să te uzezi decât să ruginești! Şi mărturisesc că m-am bucurat întotdeauna de o sănătate de fier. Îmi dau seama de norocul meu. Dar, cu toate acestea, ar fi minunat să ştii că ai o zi sau chiar două în care să nu faci nimic altceva decât să reflectezi.

— Mă întreb, zise Blanche, la ce te-ai gândi.

Joan începu să râdă de-a binelea:

— Presupun că nimănui nu-i lipsesc subiectele de reflecţie.

Blanche se forţă să zâmbească:

— Putem medita, oricum, la păcatele comise!

— Da, aşa e, aprobă Joan din politeţe, dar fără a aprecia sugestia.

Blanche o privi scrutător.

— Asta nu ţi-ar lua prea mult timp! Se încruntă şi continuă brusc: De la asta ai ajuns să-ţi aminteşti de binefacerile făcute. Şi de toate şansele care te-au ajutat în viaţă! Hm! Nu ştiu…! Ar putea fi mai curând jenant. Mă întreb… Ezită puţin… Dacă n-am avea nimic altceva de făcut decât să ne

gândim la noi mai multe zile la rând, mă întreb ce-am putea descoperi…

Joan păru sceptică şi rebelă faţă de această idee.

— Oare am putea descoperi ceva ce să nu cunoaştem deja?

Blanche îşi cântări cuvintele:

— Cred că se poate. Fu scuturată de un frison. Prefer să nu încerc.

— Evident, reluă Joan, anumite fiinţe sunt înclinate spre o viaţă contemplativă. Eu sunt departe de aşa ceva. Punctul de vedere mistic îmi este complet străin. Nu cred să am o atare religiozitate. Mi se pare îngrozitor de exagerată ca să zic aşa.

— Cu siguranţă că-i mai simplu, zise Blanche, să recurgi la scurtele rugăciuni uzuale. Şi, parcă, pentru a răspunde privirii întrebătoare a lui Joan, se grăbi să spună: „Fie ca Dumnezeu să se îndure de mine, păcătoasa! Iată la ce se rezumă aproape totul.”

Joan se simţi cam stânjenită.

— Da, zise ea! Da, cu siguranţă.

Blanche izbucni în râs.

— Necazul, în ce te priveşte, Joan constă în faptul că nu eşti o păcătoasă! Asta te privează de multe rugăciuni. Eu sunt o forţă în privinţa asta. Uneori mi se pare că n-am încetat niciodată să fac opusul a ceea ce trebuia.

Joan amuţi, neştiind ce să spună.

Blanche reluă pe un ton glumeţ:

— Oh! E greu să ştii să trăieşti! Omul pleacă atunci când ar trebui să rămână şi se înflăcărează când ar trebui să stea liniştit. Uneori viaţa este atât de frumoasă că-ţi vine greu să crezi că este reală – şi apoi, pac, cazi într-un adevărat infern de catastrofe şi suferinţe! Când totu-i în regulă, crezi că va dura veşnic – şi asta-i imposibil. Şi când dai de belea crezi că n-o vei mai scoate la capăt niciodată, că nu vei mai respira nicicând în libertate. Aşa-i viaţa, ce să-i faci!

Această concepţie despre existenţă era atât de diferită de aceea a lui Joan şi de viaţa cu care era ea obişnuită încât îi fu imposibil să dea un răspuns care să i se pară cât de cât judicios.

Brusc, Blanche se ridică.

— Pici de somn! Şi eu de asemenea. Iar mâine dimineaţă, pornim la drum în zori. Sunt încântată că ne-am întâlnit, Joan!

Cele două femei rămaseră o clipă una în faţa celeilalte, ţinându-se de mână. Cu stângăcie şi cu o notă de tandreţe în glas, Blanche spuse în grabă:

— Nu-ţi face griji pentru Barbara ta! Totul va fi bine, sunt sigură. Ştii, Bill Wray este un tip cumsecade. Şi apoi naşterea copilului va rezolva multe lucruri. E-adevărat că ea-i foarte tânără şi că viaţa de acolo ar suci mintea multor femei.

Nepricepând nimic din spusele prietenei sale, Joan era complet uimită. Spuse cu francheţe:

— Nu pricep nimic din ce-mi spui.

Blanche se mulţumi s-o privească admirativ.

— Acelaşi spirit rezervat de la Sfânta Ana! Să nu recunoşti niciodată nimic! Nu te-ai schimbat deloc, Joan. A propos, îţi datorez 25 de lire. Nu mi-am amintit până acum!

— Oh! Nu-ţi face probleme!

— Nu te teme zise Blanche râzând. Probabil că am avut cândva intenţia să ţi-i restitui, dar, în fond, cel care dă bani cu împrumut ştie bine că nu-i va mai primi nicicând. Aşa că nu mi-am făcut griji. Ai fost tare şic, Joan! Banii aceia au fost o minune.

— Mi se pare că trebuia să i se facă operaţie unuia dintre copiii tăi.

— Aşa mă temeam, dar până la urmă, plodul s-a vindecat singur şi atunci ne-am oferit o mică petrecere şi un birou cu cilindru care, mărturisesc, l-a făcut multă vreme fericit pe Tom.

O amintire îndepărtată îi veni în minte lui Joan care întrebă:

— A scris cartea despre Warren Hastings?

Chipul lui Blanche deveni radios.

— Bravo pentru memoria ta, Joan! Da: 120000 de cuvinte!

— A reuşit s-o publice?

— Bineînţeles că nu! În schimb, a început o viaţă a lui Benjamin Franklin! Fără mai mult succes. Ciudat gust, nu-i aşa? Să te pasioneze aşa nişte moşnegi! Dacă aş scrie eu o biografie, atunci ar fi aceea a Cleopatrei, de exemplu, sau a lui Casanova, pe scurt a unui personaj cu o viaţă un pic mai agitată. În sfârşit, fiecare cu ideile lui. Tom şi-a luat un servici, nu atât de bun ca precedentul. Sunt mulţumită că s-a destins în pauza asta. Este atât de important, nu-i aşa, ca bărbaţii să exercite o activitate în sensul care le place?

— Depinde, zise Joan. Depinde de caz. Trebuie să ţinem seamă de atâtea puncte de vedere!

— N-ai trăit după gustul tău?

— Eu? Zise Joan, luată prin surprindere.

— Tu. Da, tu, zise Blanche. Vroiai să te căsătoreşti cu Rodney Scudamore, nu? Şi vroiai să ai copii şi un cămin liniştit! Izbucni în râs, adăugând: „Şi să trăieşti fericită şi să-l lauzi pe Domnul. Amin!”

Joan începu să râdă la rândul său, parcă uşurată de tonul mai lejer al conversaţiei.

— Nu mă ironiza! Recunosc, am avut mult noroc. Dar speriată de lipsa ei de tact faţă de sărăcia şi nenorocirile lui Blanche, ea se grăbi să adauge:

— Trebuie neapărat să mă duc la culcare. Noapte bună! Ce bucurie că te-am întâlnit!

Îi strânse lui Blanche cu căldură mâna. (Oare Blanche se aştepta să o îmbrăţişeze? Cu siguranţă că nu). Urcă sprintenă scara.

„Sărmana Blanche! Se gândi Joan dezbrăcându-se, întinzându-şi şi împăturindu-şi cu grijă lenjeria şi

pregătindu-şi pentru a doua zi o pereche de ciorapi curaţi. Sărmana Blanche! E într-adevăr de plâns!”

Îşi îmbrăcă pijamaua şi începu să-şi perie părul.

„Sărmana Blanche! Este oribilă – şi atât de vulgară!”

Când să se culce, ezită, nehotărâtă.

Desigur, nimeni nu-şi face rugăciunea în fiecare seară. La drept vorbind, era mult timp de când Joan nu-şi mai făcuse rugăciunea. Şi, în ultima vreme, nu mai trecuse deloc pe la biserică!

Dar asta nu dăuna cu nimic convingerilor sale.

Brusc o cuprinse dorinţa de a îngenunchea la marginea acestui pat atât de puţin confortabil (aceste cearceafuri de bumbac, atât de puţin îmbietoare; slavă Domnului, îşi luase cu sine o pernuţă moale) şi… Ei! Da… Să-şi spună rugăciunile cu sârg, ca o fetiţă!

Gândul acesta o intimidă şi o stânjeni oarecum.

Se urcă repede în pat şi trase cuverturile. Luă apoi volumul pe care-l pusese pe micuţa noptieră: „Memoriile Lady-ei Catherine Dysart”, scrise într-un stil vioi, o poveste spirituală din epoca victoriană.

Citi doar câteva rânduri şi-şi dădu seama că nu se putea concentra. „Sunt foarte obosită,” gândi ea. Puse cartea la loc şi stinse lumina.

Simţi din nou nevoia să se roage. Oare ce frază şocantă spusese Blanche? „Asta te privează de multe rugăciuni.” Ce vroia să spună de fapt? Joan îşi formulă în gând o rugăciune rapidă, o rugăciune compusă din cuvinte fără şir, fără legătură unele cu altele.

„Doamne…! Îţi mulţumesc… Biata Blanche…! Îţi mulţumesc, că nu sunt ca ea… Domnul fie lăudat…! Că am avut atâta noroc. Mai ales pentru faptul că nu sunt asemenea acestei sărmane Blanche… Biata Blanche…! Într-adevăr oribil… Din vina ei, desigur… Neruşinată, oribilă… Ce şoc pentru mine…! Slavă Domnului, nu-i semăn nici pe departe… Biata Blanche…!” Joan adormi.

Când Joan Scudamore ieşi din motel, a doua zi dimineaţă, ploua. Ploaia aceasta măruntă părea cu totul neobişnuită în această parte a lumii.

Joan remarcă faptul că era singura călătoare care se deplasa spre Vest, circumstanţă destul de rară, din câte i se spusese, deşi numărul călătorilor era foarte redus în acest anotimp. Numai cu câteva zile mai devreme – vinerea trecută de exemplu – ar fi avut o companie numeroasă.

În faţa uşii găsi un vechi autocar pentru turişti, cu un şofer european şi un asistent indigen.

Directorul de la „Popas” o aştepta, în lumina cenuşie a zorilor ca s-o ajute să urce în autocar. Adresă arabilor câteva invective, punându-i să aranjeze bagajele cum credea el de cuviinţă şi-i ură „domnişoarei” – aşa le spunea el tuturor clientelor – o călătorie plăcută şi confortabilă. Apoi, înclinându-se cu o oarecare solemnitate, îi întinse un ambalaj de cofetărie în care-i împachetase prânzul. Şoferul strigă vesel: „Adi-adi, Satan! Pe diseară sau pe săptămâna viitoare! Şi cred că va fi mai curând pe săptămâna viitoare.”

Autocarul porni, mergând de-a lungul străduţelor oraşului oriental, printre construcţii – paradox grotesc – de arhitectură occidentală.

Surprinşi de sunetul persistent al claxonului, măgăruşii săreau speriaţi iar cetele copiilor ce mişunau pe străzi o rupeau la fugă.

Autocarul ieşi din oraş şi pătrunse pe un drum cu pavajul stricat, dar cu o lăţime destul de impozantă ca să te facă să crezi că ajunge până la capătul lumii. Dar vai! La vreo doi km de acolo, drumul se sfârşi brusc transformânduse într-o cărăruie prăfuită.

Joan află că, pe timp frumos, erau necesare cam şapte ore pentru a ajunge la Tell Abu Hamid, punctul terminus al căilor ferate turceşti. Trenul, care sosea din Istambul, ajungea aici dimineaţa şi pleca înapoi seara la orele 21:30. Călătorii îşi petreceau orele de aşteptare la un „Popas”, un

han sumar echipat, dar unde, în caz de nevoie, îşi puteau reface forţele.

Poate că aveau să întâlnească pe drum caravana autocarelor care veneau dintr-acolo.

Acela în care se afla Joan nu mai înainta decât printr-un lung şir de hopuri. Sărea şi se zguduia atât de tare încât Joan era aruncată când într-o parte, când alta, mai-mai să fie azvârlită de pe locul său.

Şoferul îi strigă peste umăr, spunându-i că speră să suporte suficient de bine viteza aceasta. Erau pe o porţiune de drum desfundată, dar el ţinea să meargă cât mai repede posibil, gândindu-se că s-ar putea ivi dificultăţi la trecerea celor trei vaduri.

Din când în când, arunca spre cer o privire neliniştită.

Începu să plouă mai tare şi autocarul derapă mergând în zig-zag de câteva ori, speriind-o oarecum pe Joan.

Pe la ora 11 ajunseră la primul vad. (Un firicel de apă îşi făcuse deja apariţia, dar traversară fără dificultăţi şi, după o abordare destul de periculoasă a malului opus, îl lăsară în urmă victorioşi.

Dar peste vreo doi kilometri, maşina se împotmoli şi refuză să înainteze. Joan îşi îmbrăcă impermeabilul şi ieşi din autocar. Îşi desfăcu pachetul şi mâncă, mergând de colo – colo şi urmărind din priviri activitatea celor doi bărbaţi.

Aceştia se străduiau să degajeze maşina cu ajutorul unei lopeţi, îşi treceau unul celuilalt cricul, băgau sub roţi scânduri pe care avuseseră prevederea să le ia cu ei. Munceau din greu, dar roţile continuau să se rotească în gol. Joan se îndoia de reuşita încercărilor lor, dar şoferul o asigură că s-a descurcat şi în situaţii mai grele. În sfârşit, cu o viteză de rotaţie de-a dreptul excesivă, roţile muşcară solul, scârţâiră şi autocarul făcu un salt înainte, pe pământul solid.

Ceva mai departe, văzură două autocare care rulau în sens opus. Cele trei maşini se opriră iar şoferii ţinură sfat, făcând schimb de informaţii şi de recomandări.

Printre călătorii celorlalte autocare, Joan văzu o femeie cu un bebeluş, un tânăr ofiţer francez, un bătrân armean şi doi oameni de afaceri britanici.

Autocarul în care se afla Joan îşi reluă drumul. Mai făcură două halte obligatorii şi, de fiecare dată, fură reuşite lungile şi dificilele eforturi de degajare şi de instalare a cricului.

Al doilea vad fu mai greu de traversat decât primul. Ajunseră aici pe la apusul soarelui şi se vedea curgând deja un adevărat torent.

Neliniştită, Joan întrebă:

— Trenul o să aştepte?

— Se aşteaptă de obicei o oră. Este posibil datorită orarului. Totuşi, aşteptarea nu poate depăşi ora 21:30. Dar drumul se ameliorează de acum încolo. Se schimbă natura solului. Ajungem în plin deşert.

Vadul următor le rezerva serioase dificultăţi, din cauză că malul opus era abrupt, noroios şi alunecos. Când autocarul ajunse pe teren ferm, noaptea se lăsa deja. Drumul era acum foarte uşor, dar nu putură ajunge la Tell Abu Hamid înainte de ora 22:15. Trenul de Istambul plecase.

Joan era atât de deprimată încât nu-şi mai dădea seama de nimic. Intră clătinându-se în sala de mese, se prăbuşi pe un scaun, în faţa uneia dintre mesele de lemn alb, refuză meniul, ceru ceai şi se duse numaidecât în camera sinistră şi slab luminată în care se aflau trei paturi de fier. După ce-şi scoase doar bagajele strict necesare, se prăbuşi în patul său şi fu cuprinsă de un somn greu. Când se trezi, a doua zi dimineaţă, îşi regăsise complet echilibrul şi calmul ei obişnuit. Aşezându-se pe pat, îşi consultă ceasul: era ora nouă şi jumătate. Se sculă, îşi făcu toaleta şi intră în sala de mese. Un hindus, care purta pe cap un turban decorativ, îşi făcu apariţia. Ea ceru să i se servească micul dejun. Apoi se duse cu paşi înceţi spre uşă şi aruncă o privire afară. Făcând haz de necaz trebui să recunoască faptul că eşuase într-un ţinut pierdut. La sosire, ea efectuase cu avionul drumul de la Cairo la Bagdad. Ruta terestră era o

descoperire pentru ea. Erau necesare şapte zile pentru a ajunge de la Bagdad la Londra; trenul mergea până la Kirkuk, apoi, se călătorea o zi cu maşina, iar noaptea se petrecea la „Popas”; drumul rămas se parcurgea cu autocarul până la Tell Abu Hamid; de acolo, trenul Taurus-Expres te ducea până la Istambul, de unde-ţi continuai drumul cu Simplon-Orient. Acesta era itinerarul normal; dar toate aceste prevederi se ducea naibii iar ea se afla momentan în pană.

În dimineaţa aceasta, nu avea să mai plouă. Cerul era albastru, fără un nor pe el şi, din toate părţile, nu se vedea decât nisipul fin, pretutindeni de aceeaşi culoare brun aurie. Lângă motel, o reţea de sârmă ghimpată încercuia o grămadă de gunoaie, resturi, cutii de conserve goale, alături de un ţarc în care câţiva puişori costelivi rătăceau de colo – colo, piuind asurzitor. Nori de muşte se abăteau asupra conservelor goale, atrase de rămăşiţele alimentare. Ceea ce Joan luase drept o boccea de lenjerie murdară se mişcă brusc: era un mic arab.

Ceva mai departe, în spatele unei alte reţele de sârmă ghimpată, o clădire masivă era, desigur, gara, flancată de ceea ce Joan crezu a fi o fântână arteziană sau o cisternă. În depărtare, spre nord, în zare, se desena profilul vag al unor munţi. Asta era tot. Nici garduri, nici case, nici vegetaţie şi nici vreo fiinţă omenească. O gară, o cale ferată, câţiva pui, o mare cantitate de sârmă-ghimpată, doar atât. Într-adevăr, se gândi Joan, e foarte nostim. Să fii obligată de împrejurări să rămâi într-un loc atât de nemaipomenit!

Hindusul apăru în pragul uşii şi anunţă că micul dejun al lui Mensahib era servit. Joan făcu cale-ntoarsă şi intră, regăsind atmosfera specifică a locurilor de popas: semiîntunericul, mirosul de seu de oaie, de ulei de parafină şi de flit o întâmpinară ca un ritual dezagreabil.

I se pregătise cafeaua, nişte lapte (la cutie), o farfurie plină cu ouă ochiuri, câteva felii de pâine prăjită, tare ca piatra, o farfurioară cu dulceaţă şi un compot de prune

uscate destul de suspect. Mâncă cu poftă. Hindusul îşi făcu apariţia la sfârşitul mesei pentru a se interesa în legătură cu ora la care doamna dorea să ia prânzul.

Joan ceru să nu fie prea devreme şi conveniră că momentul optim ar fi ora unu şi jumătate.

Trenurile – după cum ştia ea – plecau de trei ori pe săptămână: lunea, miercurea şi vinerea. Era joi, deci nu va putea pleca decât a doua zi seara. Îl întrebă pe omul cu turban dacă acest calcul este corect.

— Exact, Memsahib. Aţi pierdut trenul ieri seară. Ghinion. Drum impracticabil, ploaie foarte puternică în timpul nopţii. Asta înseamnă că va fi imposibil pentru autocare să circule şi să vină de la Mossul aici timp de câteva zile.

— Dar trenurile merg?

Lui Joan îi păsa prea puţin de drumul spre Mossul.

— Oh! Da, trenul soseşte mâine dimineaţă. Va pleca mâine seară.

Joan dădu satisfăcută din cap şi se interesă de autocarul care o adusese.

— Plecat dimineaţă foarte devreme. Şoferul speră să treacă. Eu, nu sigur. Cred că va fi în pană o zi sau două pe drum.

Fără să manifeste cine ştie ce interes, Joan se gândi că într-adevăr lucrul acesta era foarte probabil.

Omul cu turbanul îşi continuă rolul de informator.

— Aceea, acolo: gara, Memsahib.

Joan răspunse că-şi imaginase asta şi singură.

— Gara turcească. Gara în Turcia. Calea ferată turcească, în spatele sârmei-ghimpate. Vedeţi! Sârma-ghimpată: frontiera.

Joan o examină cu respect şi se amuză de aspectul într-adevăr bizar pe care-l poate avea o frontieră.

Chipul hindusului înflori într-un surâs, când îi spuse din nou:

— Prânzul, la ora unu şi jumatate exact! Apoi dispăru.

După câteva minute îl auzi scoţând sunete guturale şi furioase din interiorul clădirii. Alte două voci îi ţineau isonul. Stilul specific arab. Joan se întrebă de ce întotdeauna hinduşii stăpâneau hanurile de popas, ca şi aici de altfel. Probabil că dobândiseră obiceiuri europene. De altfel chestiunea nu prezenta decât un interes minor.

Oare cu ce avea să-şi ocupe dimineaţa asta? Îşi putea continua atrăgătoarea lectură a „Memoriile Lady-ei Catherine Dysort” sau mai bine ar scrie scrisori. Le va expedia din gara Alep. Avea un bloc cu hârtie şi câteva plicuri în bagaje. Dar la uşa motelului avu un moment de ezitare. Interiorul mirosea atât de urât şi era atât de întunecos! Poate va face o plimbare. Se duse să-şi ia palăria de fetru. Nu că soarele ar fi fost cu adevărat periculos în această perioadă a anului, dar era mai bine să fie prudentă. Îşi puse ochelarii de soare şi-şi luă în poşetă blocul cu hârtie de scris şi stiloul.

Apoi ieşi, merse de-a lungul depozitului de resturi şi gunoaie, cu spatele la gară, gândindu-se la complicaţiile internaţionale pe care le-ar crea, dacă ar încerca să treacă frontiera. Îşi spuse: „Ce bizar este să pleci, aşa, fără nici un scop.” Era o impresie nouă şi demnă de a fi luată în seamă. De obicei, când cineva mergea într-un ţinut de dune, de lande, pe o plajă sau un drum, o făcea cu un obiectiv determinat, pentru a ajunge pe celălalt versant al muntelui, către cutare pâlc de copaci sau cutare câmp de iarbă, să coboare pe cutare cărare până la fermă, să meargă pe drumul naţional până în oraşul vecin, sau de-a lungul ţărmului până la golf. Aici, din contră, puteai pleca dintr-un loc dat, însă nu exista punct terminus. Tot ce puteai face era să te îndepărtezi de „Popas”. La dreapta, la stânga sau în faţă nu exista nimic altceva decât un orizont cenuşiu şi gol.

Ea plecă fără nici o grabă. Atmosfera era plăcută. Era cald, dar nu exagerat. Un termometru, îşi spuse ea, ar indica 21 de grade. Sufla şi o uşoară briză. Merse vreo zece. Minute apoi privi în urmă.

Privite de departe, motelul şi sordidele sale dependinţe arătau mai bine. Distanţa le dădea o notă de pitoresc. Şi, dincolo de acestea, gara părea un cub de piatră sau un joc de copii.

Joan zâmbi şi-şi continuă plimbarea. Într-adevăr, cerul era minunat! De o puritate! De o prospeţime! Nu era nimic viciat, nici o urmă de civilizaţie, de omenire! Soarele, cerul, nisipul şi nimic altceva.

Nu era excelent? Se bucură şi-i mulţumi soartei. Era într-adevăr o aventură! O schimbare foarte plăcută în monotonia existenţei. Era încântată că a pierdut trenul. 24 de ore de odihnă completă, de pace totală îi vor fi salutare. Şi putea profita de ele cu conştiinţa împăcată pentru că întoarcerea sa nu era absolut urgentă. De altfel i-ar putea telegrafia lui Rodney de la Istambul pentru a-şi explica întârzierea.

Scumpul, dragul de Rodney. Se întrebă ce face el oare în acel moment. Nu era greu de ghicit: ştia chiar foarte bine! Era aşezat la biroul lui, din oficiul Alderman, Scudamore şi Witney, într-o cameră plăcută, de la etajul I cu vedere spre „place Marche”. Se instalase aici după moartea bătrânului domn Witney. Iubea această încăpere. Joan îşi amintea de o zi, când venise să-l vadă pe neaşteptate: îl găsiră stând în picioare, în faţa ferestrei, privind târgul (era zi de târg) şi urmărind cu privirea vitele care erau aduse. „Frumoasă turmă de Shetlands!” spusese el. (Oare era într-adevăr shetlands? Joan nu prea se pricepea la problemele legate de creşterea vitelor, dar parcă aşa zisese). Tocmai îi spusese: „Vreau să-ţi vorbesc despre cazanul de la încălzirea centrală, Rodney. Devizul lui Galbraith, mi se pare de-a dreptul exagerat. Oare să mă adresez lui Chamberlain?”

Revedea şi acum mişcarea lentă cu care Rodney se întorsese spre ea, îşi scoase ochelarii, îşi frecase ochii înainte de a o privi cu un aer absent şi îndepărtat, de parcă nici nu o vedea. Îi răsuna şi acum în urechi tonul cu care-i

repetase: „Cazanul?” de parcă ar fi fost vorba de ceva complicat, bizar, despre care n-ar fi auzit niciodată vorbindu-se. După care, cu o fizionomie de-a dreptul stupidă, spusese: „Cred că Hoddesdon îşi vinde tăuraşul. Presupun că este în pană de bani.”

Considerase că este drăguţ din partea lui Rodney că se interesează de bătrânul Hoddesdon de la ferma din Bas-Pré. Sărmanul bătrân. Se ştia că trece printr-o perioadă dificilă. Dar ea dorea ca Rodney să-i răspundă ceva mai repede la întrebare, căci, în fond, un avocat trebuie să aibă mintea vioaie şi răspunsul prompt. Şi, dacă Rodney îşi primea clienţii cu aerul acesta şovăitor, risca să le facă o proastă impresie!

De aceea reluase cu o nerăbdare afectuoasă, dar voit autoritară: „Lasă lâna şi oile, Rodney; eu îţi vorbesc despre cazan. Gândeşte-te la încălzirea centrală!” Atunci Rodney aprobase ideea ei, de a se adresa altcuiva; dar preţurile erau în creştere, adăugase el şi probabil ca aşa se justificau şi pretenţiile lui Galbraith. Apoi, pentru că-l văzuse privind insistent actele îngrămădite pe biroul său, ea-i spuse că nu vroia să-i răpească prea mult timp căci părea să aibă mult de lucru.

Rodney zâmbise şi răspunsese că într-adevăr lucrările se acumulau iar el îşi oferise deja o mică distracţie privind târgul. Pentru asta mi-e dragă această cameră, spusese el. Toată săptămâna aştept ziua de vineri. Ascultă numai!

El ridicase mâna iar ea îşi ciulise urechea şi auzise concertul de mugete şi de behăituri, o adevărată cacofonie de zgomote oribile dar pe care Rodney părea să le asculte cu plăcere. Îşi ţinea capul puţin înclinat şi continua să zâmbească.

În sfârşit, azi nu era zi de târg. Rodney stătea la biroul lui, lipsit de distracţii. Iar temerile referitoare la aerul şovăielnic cu care Rodney şi-ar primi clienţii erau absolut imaginare. Era cel mai stimat din întreprindere. Nu se

spuneau despre el decât lucruri bune, ceea ce însemna foarte mult pentru un avocat dintr-un oraş modest.

„Şi fără mine, se gândi Joan cu mândrie, ar fi refuzat cariera asta!”

Gândul i se întoarse la ziua în care Rodney îi anunţase propunerea unchiului său.

Era vorba de o afacere de familie, de o situaţie înfloritoare care avea drept garanţie trecutul. Şi fusese de la sine înţeles întotdeauna că Rodney va lucra aici de îndată ce-şi va sfârşi studiile de drept. Dar unchiul Henry se oferise deodată să-l ia cu titlul de asociat, în condiţii atât de avantajoase încât era un adevărat chilipir.

Joan îşi exprimase surprinderea şi bucuria, apoi îl felicitase călduros pe Rodney, înainte de a remarca faptul că el nu părea să participe deloc la bucuria ei. Dăduse acest răspuns incredibil: „Dacă accept…”

Ea exclamase, înspăimântată: „Ei, cum, Rodney!”

Îşi amintea limpede ce palid şi obosit era chipul lui întors spre ea. Atunci descoperise ce fire sensibilă avea Rodney. Cu degetele tremurătoare, zmulgea firişoarele de iarbă, iar ochii lui negri aveau o privire stranie, imploratoare. Îngăimase: „Urăsc viaţa de birou. O detest.”

Joan îl compătimise din toată inima.

„Oh! Ştiu bine, iubitule. Este o viaţă sufocantă, o viaţă de muncă intensă şi absolut abrutizantă, complet lipsită de atracţie. Dar titlul de asociat va schimba totul! Vreau să spun că, desigur, vei simţi un oarecare interes pentru…

— Pentru contracte, testamente, clauze şi codicile, având în vedere că etc.?”

Îi înşirase acest refren stupid în jargoul profesional, cu surâsul pe buze, dar cu ochii trişti şi cu chipul implorator. Oh! Aerul acesta pe care-l are de parcă ar implora-o în genunchi tocmai pe ea care-l iubeşte atât de mult!

„Dar este un lucru stabilit dintotdeauna că vei lucra acolo, îi spusese ea.

— Ştiu, ştiu. Dar de unde-aş fi putut şti că lucrul acesta o să mă plictisească în aşa măsură?

— Ah…! Dar… Ce-ai putea face? Ce altă meserie ţi-ar place?”

Atunci, îi răspunsese, foarte repede, cu ardoare, năvalnic.

„Aş vrea să mă ocup de agricultură. Pajiştea cea mică, din apropiere este scoasă la vânzare. Starea sa este proastă (Harley nu a întreţinut-o bine) dar din acest motiv o vom cumpăra ieftin – şi este, după cum ştii, un pământ bun…”

Continuase să-i vorbească despre planurile sale în termeni atât de tehnici încât ea rămăsese stupefiată, mai ales că ignora complet diferenţa dintre orz şi grâu ca şi toate celelalte probleme legate de recolte, animale, rase de vaci de lapte. Ea nu putuse face altceva decât să spună cu o voce complet lipsită de orice nuanţă: „Pajiştea”! Dar se află dincolo de Asheldown, într-un colţ de lume pierdut!

— Este un pământ bun, Joan, însorit…”

Îşi dăduse iar drumul la gură. Nu ştia că Rodney poate fi atât de entuziast, că se poate exprima cu atâta pasiune.

Îl întrebase, încă nevenindu-i a crede:

— Dar, iubitule, ţi-ai putea câştiga existenţa din asta?

— Să trăiesc din asta? Oh! Da. Modest, probabil.

— Aşa mă gândeam şi eu. S-a spus întotdeauna că-i imposibil să te îmbogăţeşti practicând agricultura.

— Ah! Fără îndoială. Cu excepţia cazului când favorizat de o şansă excepţională sau când ai câteva venituri suplimentare.

— Ei bine! Vezi şi tu. Repet: nu-i ceva serios.

— Oh! Ba da, Joan! Am un mic capital, nu uita lucrul acesta şi, cu ce produce ferma şi cele câteva venituri ale mele, vom fi foarte înstăriţi. Gândeşte-te la viaţa minunată pe care-o vom avea! E grozav să trăieşti la ţară!

— Am impresia că vorbeşti fără să ai nici o idee despre asta!

— Oh! Ba da! Ai uitat că bunicul dinspre mamă era mare cultivator din Devonshire? În tinereţe îmi petreceam la el

toate vacanţele. Nicăieri altundeva n-am mai fost atât de fericit.

Era deci adevărat, gândi ea, că bărbaţii sunt nişte copii mari. Apoi spuse cu blândeţe.

— Te cred, Rodney. Dar viaţa nu-i o vacanţă. Trebuie să ne gândim la viitor, Rodney. Trebuie să-l creştem pe Tony. Căci Tony tocmai împlinise zece luni.

Apoi adăugase: „Poate vom mai avea şi alţi copii”.

El o întrebase din priviri iar ea îi răspunse înclinându-şi capul şi surâzându-i.

— Dar nu-nţelegi, Joan, reluase el, că acesta ar fi un motiv în plus? Ce poate fi mai bun pentru copii decât viaţa la ţară! E viaţa cea mai sănătoasă. Vor avea ouă din ziua respectivă, lapte proaspăt, aer curat – şi vor învăţa să îngrijească animalele.

— Oh! Rodney, dar mai sunt şi alte puncte de vedere de luat în consideraţie. Problema instrucţiei lor. Vor avea nevoie de colegii bune. Şi presupun că ştii ce costisitoare sunt încălţămintea, hainele, dentistul, doctorul… Şi apoi trebuie să-şi facă prieteni. Nu, nu ai dreptul să faci ceea ce-ţi place ţie, personal. Când ai copii trebuie să te gândeşti la ei. În fond, ai nişte datorii faţă de ei.”

Rodney mai insistase, dar în vocea lui se strecurase o oarecare îndoială:

Ar fi fericiţi…

— Ideea ta, Rodney, nu este realizabilă! Nu este ceva serios. Reflectează! Dacă vei intra la firma familiei, vei spera să obţii, cândva o situaţie care să-ţi aducă 2000 de lire pe an.

— Cu uşurinţă, chiar. Unchiul Henry câştigă mai mult.

— Ei, vezi! Nu poţi refuza o asemenea propunere. Ar fi o nebunie!

Ea se arătase hotărâtă, pozitivă. Trebuia, ştia lucrul acesta, să-şi apere punctul de vedere. Trebuia să fie ea rezonabilă pentru amândoi. Dacă Rodney nu-şi dădea seama de importanţa ofertei făcute de unchiul lui, atunci

trebuia să-şi asume ea această responsabilitate. Ideea lui cu agricultura era înduioşătoare…! Dar prostească şi stranie! Ea se simţea puternică, sigură de sine, maternă cu el.

„Să nu mă crezi incapabilă de a te înţelege şi de a fi alături de tine, Rodney, îi spusese ea. Te înţeleg perfect. Dar dorinţa ta, vezi tu, nu concordă cu viaţa reală.”

El o întrerupsese pentru a spune că, din contră, viaţa cea mai normală era aceea de la ţară.

„Da, dar nu este în mediul nostru. Iar acum ţi se propune o excelentă afacere de familie, unde vei avea un debut superb, graţie ofertei extrem de generoase a unchiului.

— Oh! Ştiu. Oferta aceasta întrece tot ce mi-aş fi putut

— Îţi dai seama deci că nu poţi, efectiv, nu poţi refuza! Ai regreta toată viaţa. Ai avea remuşcări îngrozitoare.

El mormăi: „Blestemată afacere!”

— Oh! Rodney! Doar n-o deteşti chiar atât!

— Ba da! O detest! Mi-am petrecut cinci ani în domeniul ăsta. Cred că ştiu foarte bine ce gândesc, ce simt.

— Te vei obişnui. De altfel totul se va schimba, de acum înainte totul va fi complet diferit, fiind asociat, vreau să spun. Şi vei sfârşi prin a te ocupa cu pasiune de muncă şi de clienţii care vor veni să te consulte. Vei vedea, Rodney: vei sfârşi prin a te simţi foarte fericit.

Cum o privise atunci! Vedea şi acum privirea lui grea şi trsită.

Văzuse în ochii lui dragoste, nefericire şi încă ceva, poate o ultimă, o slabă licărire de speranţă.

„De unde ştii că voi fi fericit?” întrebase el.

Ea-i răspunsese foarte repede, cu veselie: „Sunt perfect convinsă de asta! Vei vedea!”

Spusele sale fură susţinute şi de un semn foarte afirmativ, foarte convins, pe care-l făcu dând din cap.

El oftase, apoi tranşase rece: „Bine! Ne-am înţeles. Fie cum doreşti”.

Da, gândi Joan, puţin a lipsit să rateze situaţia!

Ce fericire pe Rodney că ea a perseverat, că nu l-a lăsat să dea cu piciorul carierei sale pentru o pasiune trecătoare! Bărbaţii, se gândi ea, şi-ar rata existenţa, dacă nu ar fi sfătuiţi de femei. Femeile au echilibru, un simţ al realităţii…

Da, Rodney se putea estima fericit că s-a căsătorit cu ea.

Se uită la ceas. 10:30. Inutil să meargă mai departe. Cu atât mai mult (zâmbi ea) cu cât nu avea ce să vadă.

Privi în urma ei. Extraordinar! Popasul aproape dispăruse! Părea că se topeşte în panorama generală în aşa fel încât se distingea cu greu. „Trebuie să am grijă să nu mă îndepărtez prea mult, îşi spuse ea. Aş risca să mă rătăcesc.”

Ce idee ridicolă! Nu, poate că nu chiar atât de ridicolă, în fond. Munţii ce mărginau zările se estompaseră. Puteau fi luaţi drept nori. Gara nu mai exista.

Joan privi fericită în jurul ei. Nimic! Nimic!

Se aşeză încetişor pe nisip. Deschizându-şi geanta, scoase din ea blocul de hârtie, stiloul. Avea să scrie nişte scrisori. Ar fi amuzant să-şi comunice senzaţiile.

Dar cui i-ar putea scrie? Lui Lionel West? Lui Janet Annesmore? Sau Dorotheei? Poate mai întâi lui Janet.

Deşurubă capacul stiloului. Începu, cu scrisul ei suplu, rapid: „Draga mea Janet, nu vei ghici niciodată de unde-ţi scriu această scrisoare! Mă aflu în inima deşertului! Sunt în pană, intre două trenuri, căci nu circulă decât de trei ori pe săptămână. Am găsit aici un han, aflat în proprietatea unui hindus, câţiva pui, nişte arabi cu o mutră bună de spânzurătoare – şi atât! Nimeni cu care să vorbesc. Nimic de făcut! Nu-ţi pot spune cât sunt de încântată de situaţia asia!

Aerul deşertului este minunat, de o prospeţime incomparabilă. Iar liniştea este de nedescris. Numai dacă ai cunoscut-o poţi înţelege ce înseamnă asta. Mi se pare că, pentru prima oară în viaţa mea, sunt singură, cu mine însămi. Viaţa de fiecare zi este un vârtej! Ne-o petrecem alergând dintr-o parte în alta! Probabil că aşa trebuie să fie;

dar ar trebui să ne acordăm şi mici momente de meditaţie şi de odihnă.

Nu sunt aici decât de o jumătate de zi, dar mă simt de o mie. De ori mai bine. Sunt perfect singură! Până-n prezent nu mi-am dat niciodată seama de dorinţa de solitudine pe care-o aveam în suflet. Este extrem de odihnitor pentru nervi să ştii că, de jur împrejurul tău, pe o distanţă de sute de kilometri, nu există nimic, dar nimic, în afară de nisip şi de soare…”

Peniţa lui Joan alerga, cu viteză constantă, pe hârtia de scris.

Joan se opri pentru a-şi privi ceasul.

Era ora 12 şi un sfert.

Scrisese trei scrisori. Stiloul i se golise. Remarcă de asemenea că şi hârtia era pe sfârşite. Asta o contrarie: ar mai fi putut scrie câtorva prietene.

Dar, îşi spuse ea, până la urmă devine monoton să stai şi să scrii scrisori. Soarele, nisipul, plăcerea de a avea oricât pofteşti pentru a te odihni şi a medita erau subiecte bune pentru scrisori; cu toate acestea trebuia să facă eforturi pentru a nuanţa un pic povestirea, de la o scrisoare la alta.

Căscă. Soarele o cam obosise. După masa de prânz, se va întinde pe pat şi va face o mică siestă. Se ridică şi se întoarse cu un pas măsurat la motel.

Se întrebă ce făcea oare, la ora asta, Blanche.

Probabil că ajunsese la Bagdad şi era împreună cu soţul ei. Fără îndoială că acesta provenea dintr-un mediu imposibil. Sărmana Blanche. Ce oroare să te rostogoleşti atât de jos pe scara socială. De ce s-o fi îndrăgostit de acest Harry Marston, băiat drăguţ, dar deja căsătorit? De ce nu şi-a legat destinul de acela al unui om cinstit, ca Rodney? Chiar Blanche recunoscuse că Rodney este fermecător.

Da, dar, vorbind despre Rodney, Blanche mai spusese ceva… Oare ce anume? Cu ce ocazie spusese despre Rodney că avea privirea alunecoasă? Ce expresie vulgară!

Şi atât de improprie! Absolut nejustificată! Niciodată Rodney nu a… Niciodată…

Aceeaşi idee din ajun, dar, de data aceasta nu tot atât de fugară ca apariţia fulgerătoare a şarpelui pe drum, îi veni în minte:

Tânăra Randolph…

„Zău, se gândi Joan indignată, accelerând brusc pasul ca pentru a se depărta de o viziune nesănătoasă, nu pricep de ce mă tot gândesc la tânăra Randolph. Niciodată Rodney nu m-a… Ce mai! N-am nici o dovadă, nici un motiv să cred…”

Ceea ce-i explica obsesia, era faptul că această Myrna Randolph era una din acele fete de la care te-ai putea aştepta la orice – o fată frumoasă şi înaltă, o brunetă provocatoare şi care o dată ce se lega de un bărbat, părea incapabilă să renunţe.

La drept vorbind, ea îi făcuse lui Rodney o curte asiduă, nu scăpase nici o ocazie de a-l complimenta, îl alesese în permanenţă ca partener la tenis şi nu se jena să-l soarbă din priviri în public.

Desigur, Rodney fusese flatat. Orice bărbat ar fi fost, în locul lui. Ar fi fost de-a dreptul ridicol ca Rodney să nu fie flatat, încântat de atenţiile unei frumuseţi cu mult mai tânără ca el, ba chiar una din cele mai mari frumuseţi din ţinut.

Joan îşi spuse: „Dacă n-aş fi ştiut să mă arăt plină de tact în povestea asta…”

Trecu în revistă procedeele de care se servise şi simţi bucuria reconfortantă pe care ţi-o dă gândul că ai avut dreptate. Ieşise cu birie din această situaţie, trebuia s-o recunoască. Dăduse dovadă de afabilitate.

„Te aşteaptă iubita, Rodney. N-o face să-şi piardă răbdarea… Myrna Randolph, desigur… Oh! Da, dragule, ai dreptate… Evident, nu prea se teme de ridicol…”

Într-o zi, Rodney bombănise: „N-o vreau ca parteneră! Plaseaz-o în tabăra adversă!” Joan nu se temuse să

răspundă: „Fii ceva mai amabil, Rodney. Trebuie s-o accepţi!”

Nu avea decât să se felicite pentru tactica ei: tratase lucrurile ca fiind fără importanţă, se prefăcuse a crede că-i vorba de o glumă, arătând clar că este la curent cu flirtul, dar că ştia că-i vorba de o joacă nevinovată.

Avansurile tinerei îi făcură cu siguranţă plăcere lui Rodney – deşi el nu-ncetase să bombăne împotriva ei să afirme că era inoportunată. Myrna Randolph era acel gen de fată care pare, oricărui bărbat, seducătoare. Era capricioasă, cochetă: se prefăcea că-i dispreţuieşte pe admiratorii săi, îi trata cu asprime iar apoi, cu clipire galeşă a ochilor făcea să li se pară că i-au intrat în graţii.

„Într -un cuvânt, se gândi Joan – cu o vehemenţă care o surprinse – o stricată! A făcut tot ce i-a stat în putinţă ca să ne tulbure fericirea conjugală.”

Desigur, ea nu-l critica pe Rodney. (Numai fata era demnă de blam). Bărbaţii se lasă seduşi cu uşurinţă! Şi, în acea vreme, Rodney era căsătorit… Să vedem, oare de zece ani? Sau unsprezece? Zece ani de la căsătorie, iată o cifră pe care romancierii o consideră o răscruce periculoasă. Este momentul când unul dintre soţi poate fi tentat să calce strâmb. Este o încercare în cursul căreia trebuie să evoluezi cu prudenţă şi dincolo de care te instalezi într-un echilibru confortabil. Amândoi ajunseseră în acest punct… Nu, nu-i purta pică lui Rodney. Nu-i reproşa nici măcar acel sărut pe care-l surprinsese.

„Luând ca pretext vâscul, ce tupeu!”

Fata avusese neruşinarea să proclame intrând în salon: „Botezăm vâscul, doamna Scudamore. Sper că lucrul acesta nu vă scandalizează!”

(„Din fericire, gândi Joan, mi-am putut stăpâni expresia feţei şi nici n-am clipit.”) „Acum, l-ai putea elibera pe soţul meu, Myrna! Susese ea. Încearcă să găseşti un bărbat mai tânăr pe care să ţi-l anexezi cu gânduri serioase!”

Şi plină de voioşie o împinsese uşor, de umeri, pe Myrna, prefăcându-se că glumeşte.

Atunci, Rodney intervenise: „Te rog să mă ierţi, Joan. Dar ştrengăriţa este seducătoare şi ne aflăm în ajunul Crăciunului!”

Îi zâmbise îndelung, îşi repetase scuzele, dar fără să aibă un aer cu adevărat vinovat sau tulburat ceea ce dovedea că răul nu era prea grav. Şi nici nu se agravase! Avusese ea grijă de asta! A acţionat cu multă abilitate reuşind să-l ţină pe Rodney departe de ghearele Myrnei Randolph. Şi, de Paşti, Myrna se logodise cu tânărul Arlington. Aşa că, până la urmă, incidentul nu avusese nici o urmare. Poate că Rodney găsise un prilej de distracţie în asta. Bietul, dragul de Rodney! Merita într-adevăr să se distreze şi el un pic. Muncea cu atâta perseverenţă!

Zece ani de căsnicie, da, o răscruce periculoasă. Chiar şi ea – îşi amintea – simţise bătând vântul nebuniei…

Acel tânăr impetuos, acel artist… Oare cum se numea? Nu-şi mai amintea nici măcar numele. Totuşi nu se lăsase puţin tentată atunci?

Îşi mărturisi în sinea ei, nu fără să surâdă, că se purtase cam prosteşte cu el. Fusese atât de insistent! O mângâia din priviri cu o febrilitate atât de dezarmantă! Într-o bună zi îi ceruse să-i pozeze pentru a-i face portretul.

Doar un pretext, desigur. Făcuse unul sau două crochiuri, în cărbune, apoi le rupsese cu nervozitate, spunând că nu reuşea să-i prindă expresia. Portretul acesta nu-l satisfăcea.

Joan îşi aminti că fusese brusc încântată, flatată. „Bietul băiat! Îşi spusese ea, mi-e tare teamă că-i nebun după mine!”

Dar o făcuse să aibă o lună foarte plăcută…

Cu toate acestea, sfârşitul fusese mai curând deconcertant şi de-a dreptul inprevizibil. De fapt, acest deznodământ îi dezvăluise faptul că Michael Callaway.

— Callaway, păi da, chiar aşa se numea!

— Era din acele fiinţe lacome, care nu ştiu să se stăpânească.

Ieşiseră să se plimbe împreună, îşi aminti, în pădurea din Holing. Şi mergeau pe drumul care, la marginea păşunii coboară în serpentine de pe înălţimile de la Asheldow… Cu ce voce răguşită, timidă, o implorase să accepte această plimbare!

Ea-şi imaginase deja cum va fi conversaţia lor. Probabil îi va spune c-o iubeşte. Atunci ea se va arăta foarte blândă, foarte bună şi înţelegătoare, exprimându-şi un pic, oh, foarte puţin, regretul. Îşi imaginase mai multe fraze fermecătoare pe care le-ar putea spune şi pe care Michael şi le va aminti mai târziu cu plăcere.

Dar nu aşa se petrecuseră lucrurile. Nu, nu se petrecuseră de loc aşa lucrurile!

Din contră, fără preambul, Michael Callaway o îmbrăţişase şi o sărutase cu aşa o violenţă şi brutalitate încât crezuse că se va sufoca. Apoi, îndepărtându-se de ea, exclamase cu o voce triumfătoare: „La naiba! Te simţi alt om!” După care începu să-şi umple pipa foarte degajat şi, după cât se părea, surd la reproşurile violente pe care i le făcea.

Se mulţumise să spună, întinzându-se şi căscând: „Ah! Acum este mult mai bine!”

Era exact, îşi zise Joan retrăind povestea, ceea ce-ar fi spus un om extrem de însetat după ce-ar fi dat peste cap un pahar de bere. Drumul de întoarcere îl făcuseră în tăcere – cel puţin în ce-o privea pe Joan, căci Michael Callaway se străduia să cânte doar din plăcerea de-a face zgomot. Şi la marginea pădurii, chiar când să pătrundă pe drumul naţional de la Crayminster la Market Wolping, el se oprise, o sfidase cu un aer glacial şi îi spusese cu convingere: „Ştii că eşti una din acele femei care ar trebui violate? Ar fi o lecţie grozavă.”

Şi cum ea rămăsese buimăcită, mută de mânie şi stupefacţie, el adăugase pe un ton de zeflemea: „Aş lua

bucuros asupra mea sarcina acestui viol ca să văd dacă lecţia ar da roade.”

După care pornise grăbit pe drumul mare şi, în loc să cânte, începuse să fluiere un antren.

Evident, ea nu-i mai vorbise şi, după câteva zile, el plecă din Crayminster.

Bizar, stupefiant, derutant episod la care nu se mai gândise niciodată de atunci. De fapt, oare de ce-i revenea acum în memorie? Oribilă, întreaga poveste fusese oribilă…

Trebuia neapărat să şi-o scoată din minte. Nu trebuia să evoce scenele astea dezagreabile în timpul curei sale de odihnă, de deşert şi de soare. Atâtea alte amintiri plăcute o vor ajuta să-şi petreacă timpul în mod agreabil! De altfel, poate că prânzul este gata. Se uită la ceas: nu era decât ora unu şi un sfert.

Se întoarse totuşi la „Popas”, se duse în camera sa îşi desfăcu valiza ca să vadă dacă nu cumva mai avea hârtie de scrisori. Nu, provizia i se terminase. Cu atât mai rău! Se va lipsi de ea. Se săturase să scrie scrisori, deoarece povestise tot ce ar fi putut spune. Nu se putea repeta la nesfârşit.

— Ce cărţi luase cu ea? „Lady Catherine”, desigur. Şi un roman poliţist pe care William i l-a cumpărat, la plecare. Intenţia lui fusese drăguţă, dar lui Joan nu prea-i plăceau romanele poliţiste. Mai avea şi „The Power House”, de Buchan, o carte foarte veche pe cate o citise acum câţiva ani.

Nu contează! Vă cumpăra cărţi noi în gara de la Alep.

Prânzul se compunea dintr-o omletă (cam uscată şi prea prăjită) de ouă condimentate, somon (din conservă), sote de fasole şi piersici, tot din conservă. În general, o masă mai curând indigestă.

Plecând de la masă, Joan se duse şi se întinse pe pat. Dormi trei sferturi de oră, apoi se trezi şi citi „Lady Catherine Dysart” până la ora cinci.

La ceai i se servi şi lapte (praf) şi biscuiţi. După care se duse să facă o mică plimbare, apoi, întorcându-se, termină

de citit „Lady Catherine Dysart”. La cină i se servi o omletă, somon cu sos picant şi garnitură de orez, ouă ochiuri, fasole sote şi un compot de caise din conservă. După cină, îşi luă romanul poliţist şi-l citi de la început până la sfârşit. Când îl termină, se făcuse ora de culcare.

Hindusul îi spuse cu un zâmbet radios:

— Noapte bună, Memsahib! Mâine, tren soseşte la 8:30, dar pleacă din nou doar la 20:30.

Joan îi înregistră spusele clătinând uşor capul. „Asta înseamnă încă o zi întreagă de petrecut aici.” Din fericire avea de citit „The Power House”. Ce păcat că este atât de subţire!

O fulgeră o idee:

— Trenul va aduce cu sine şi călători! Zise ea. Ah! Da, dar îşi vor continua drumul spre Mossul?

Omul cu turban făcu un semn negativ.

— Nu cred mâine. Nu sosit azi autocare. Cred foarte prost drumul spre Mossul. Drum impracticabil mai multe zile.

Joan fu cuprinsă de bucurie. De mâine la „Popas” va fi plin de călători. Minunat. Era sigura că va descoperi printre ei câţiva a căror companie îi va fi plăcută.

Se duse înveselită la culcare, mult mai bine dispusă decât fusese cu zece minute mai devreme.

„Atmosfera acestui loc, se gândi ea, este într-adevăr… Cred că din cauza acestui oribil miros de grăsime râncedă. Te deprimă destul de repede.”

A doua zi dimineaţă se trezi la ora 8:30. Se sculă numaidecât, se îmbrăcă, apoi se duse în sala de mese. Doar o masă era pusă! Joan îşi anunţă prezenţa. Omul cu turban apăru. Era foarte agitat.

— Tren nu sosit, Memsahib!

— N-a sosit? Poate-i doar în întârziere?

— Nu! Nu va sosi! Foarte mare ploaie dincolo de Nissi-bin. Linia inundată. Trenul nu poate să trece 3, 4, 5, 6 zile probabil.

Joan îl privi disperată.

— Dar atunci, ce se va-ntâmpla cu mine?

— Dumneavoastră, staţi aici, Memsahib. Aici plin de hrană, plin de bere, plin de ceai. Viaţa uşoară. Dumneavoastră, aşteaptă vine trenul.

„Doamne! Se gândi Joan. Ce ţi-e cu orientalii ăştia! Timpul nu contează pentru ei.” Ea întrebă:

— N-aş putea închiria o maşină?

Păru şocat.

— O maşină? Unde? Drum la Mossul foarte prost. Totul oprit dincolo de vad.

— Nu puteţi telefona?

— Să telefonez? Linia turcească. Turcii – oameni foarte dificili. Nu fac nimic. Se ocupă de calea ferată. Atât.

Joan reflecta, amintindu-şi de plăcerea pe care şi-o promisese în ajun.

„Nici o legătură cu civilizaţia! Nu telefon, nu telegramă, nu maşină!”

Hindusul o consolă.

— Timp foarte frumos. Hrană multă. Totul aici foarte convenabil.

„Da, se gândi Joan, este vreme bună, într-adevăr. E şi ăsta un noroc. Ce oroare dacă ar fi trebuit să stau închisă aici de dimineaţă până seara!”

Parcă ghicindu-i gândul, omul îi spuse:

— Aici, climat bun. Ploaie foarte rară. Ploaie mai mult după Mossul. Ploaie pe linia cale ferată.

Joan se aşează în faţa mesei puse, şi aşteptă să i se aducă micul dejun. Momentul de decepţie trecuse. N-o să facă o tragedie din asta. Avea prea mult bun simţ ca să mai insiste. Când ai parte de genul acesta de necazuri trebuie să ştii să le accepţi. Dar, oricum, era o pierdere de vreme supărătoare.

Se gândi zâmbind pe jumătate. Am avut ce mi-am dorit. Mi-am pus o dorinţă pe când vorbeam cu Blanche. Iat-o împlinită. I-am spus lui Blanche că aş vrea să pot dispune de un moment de repaos pentru a-mi odihni nervii. Ei bine! Îl

am acum. Aici chiar că nu mai am nimic de făcut. Nici măcar o carte de citit. Într-adevăr trebuie să profit. În pustiu, cura de odihnă este completă!”

Dar gândul la Blanche se asocia cu un altul care o indispuse puţin, cu o amintire pe care, dacă stătea să se gândească, era preferabil s-o înlăture. De altfel, de ce să se gândească la Blanche?

Ieşi imediat după micul dejun. Merse din nou până la o distanţă rezonabilă de „Popas” şi se aşeză pe nisip. Rămase câtva timp nemişcată cu ochii pe jumătate închişi. Era minunat – îşi spuse ea – să simţi această pace adâncă, această linişte invadându-te. Simţea o adevărată binefacere. Aerul era un sedativ, soarele minunat o încălzea şi ce pace completă!

Mai petrecu câteva clipe savurând această impresie delicioasă, apoi se uită la ceas: era 10:10.

„Dimineaţa trece repede,” îşi zise ea.

Ce-ar fi să-i scrie Barbarei? Era într-adevăr extraordinar că nu se gândise în ajun să-i scrie Barbarei în loc să redacteze acele scrisori insipide unor prietene din Marea Britanie. Îşi scoase blocul de hârtie şi stiloul.

„Barbara scumpă, scrise ea. N-am cine ştie ce noroc cu voiajul. Am pierdut trenul, luni seara, iar acum sunt în pană, probabil pentru mai multe zile. Locul este foarte liniştit, timpul este superb aşa că sunt foarte fericită.”

Se opri. Ce altceva să scrie? Să ceară veşti despre copil? Despre William? De ce naiba i-o fi spus Blanche: „Nu-ţi face griji pentru Barbara”? Iată, da, iată de ce nu avea chef să se gândească la Blanche. Spusese despre Barbara nişte cuvinte atât de bizare! Oare ea, mama Barbarei, nu era la curent cu tot ce se referea la fiica ei?

„Sunt sigură că acum totul va fi bine!” spusese Blanche. Asta lăsa să se înţeleagă că nu întotdeauna a fost totul bine? Dar din ce punct de vedere? Blanche insinuase că Barbara se căsătorise prea devreme.

Joan se simţi străbătută de un frison de nelinişte. Îşi aminti că înainte de mariaj, Rodney exprimase o judecată asemănătoare. Brusc şi într-o manieră hotărâtă el îi spusese:

— Nu sunt mulţumit de căsătoria asta, Joan.

— Oh, Rodney! Dar de ce? William este atât de gentil şi par să se înţeleagă amândoi atât de bine!

— Este un băiat de treabă, sunt de acord cu tine, însă ea nu-l iubeşte, Joan.

Joan fusese năucită, complet năucită.

— Rodney! Se poate! E ridicol! Ba da, este îndrăgostită de el. Altfel de ce naiba ar vrea să se căsătorească cu el?

El îi răspunsese pe un ton ambiguu:

— Tocmai asta mă nelinişteşte.

— Dar, iubitule, nu se poate, glumeşti?

Fără să remarce prefăcuta ei nepăsare, el continuase:

— Dacă nu-l iubeşte, nu trebuie să se căsătorească cu el. Este prea tânără pentru a face aşa o prostie. Şi are prea mult temperament.

— Lasă, lasă, Rodney, chiar te şi pricepi tu la temperamente!

Fără să vrea, discuţia asta o amuza.

Dar Rodney nici măcar nu zâmbise.

— Tinerele se căsătoresc uneori doar pentru a pleca din casa părintească.

Auzindu-i răspunsul, ea izbucni în râs.

— Nu este cazul Barbarei! Nu cred să existe vreo fată care să fi avut o viaţă de familie mai fericită ca Barbara!

— Eşti chiar aşa de sigură, Joan?

— Categoric! Copiii au avut, aici, întotdeauna, tot ce şi-au dorit.

— N-am impresia că s-au perindat pe aici prea mulţi prieteni de-ai lor.

— Cum, iubitule? Primesc destul de des şi invit întotdeauna tineret! Chiar ţin mult la asta. Dar Barbara

însăşi afirmă că nu este mondenă şi că nu ţine să-şi invite prietenele.”

Rodney dădu din cap cu un aer perplex şi bănuitor şi, în seara aceleiaşi zile, în momentul în care intra în birou, ea o surprinsese pe Barbara spunând nervoasă:

— Inutil, tată! Trebuie să plec. Nu mai pot suporta! Şi nu mă sfătui să am o ocupaţie în afara casei căci am oroare de asta.

— Despre ce-i vorba? Întrebase Joan.

După o scurtă tăcere, o foarte scurtă tăcere, Barbara îi explicase cu un aer îndărătnic şi cu obrajii împurpuraţi:

— Doar că tata consideră că le ştie pe toate. Vrea să stau logodită câţiva ani. Îi spun că nu mai pot, că vreau să mă căsătoresc cu William şi să plec la Bagdad. Probabil că viaţa acolo este minunată!

— Da, scumpa mea, îi răspunsese Joan. Dar regret că-i atât de departe! Mi-ar fi plăcut să te păstrez… sub aripa mea!

— Oh! Mamă! Nu mai sunt un bebeluş.

— Ştiu, scumpo. Dar nu-ţi dai seama de tinereţea şi lipsa ta de experienţă. Ţi-aş fi putut fi de mare ajutor dacă ai fi fost pe aici, pe aproape.

Barbara conchise zâmbind:

— Ei bine! Să sperăm că voi şti să mă descurc fără a beneficia de experienţa dumitale personală!

Şi, în timp ce Rodney ieşea încetişor din încăpere, ea se repezise în spatele lui, i se agăţase de gât şi-l îmbrăţişase spunând:

— Tăticule drag! Tăticule drag, drag, drag…

„Mititica asta, se gândea Joan, devine de-a dreptul exaltată”! Dar, în orice caz, asta dovedea cât de greşită era opinia lui Rodney. Barbara era dornică să plece cât mai repede în Orient cu William şi era încântător să-i vezi pe cei doi îndrăgostiţi gândindu-se cu atâta încredere la viitorul lor!

Dar ce idee bizară! Oare de ce – à propos de Bagdad – a-nceput să se gândească că Barbara era nefericită acasă, la

părinţi? Bagdadul era atât de viciat de bârfe şi de cancanuri încât nu mai îndrăzneai să pronunţi un nume de frica lor. De exemplu, numele maiorului Reid.

Joan nu-l cunoştea, dar Barbara făcuse adeseori aluzie la el în scrisorile ei: maiorul Reid venise la cină… Vânaseră împreună cu maiorul Reid. Barbara se ducea să petreacă lunile de vară în munţii Arkandos, în tovărăşia altei femei tinere, împreună cu care închiriase un bungalow iar maiorul Reid urcase până acolo ca să le vadă… Jucaseră tenis împreună… Barbara câştigase împreună cu el campionatul de dublu-mixt, la club… De aceea i se păruse perfect natural, ajungând la Bagdad, să se intereseze, cu multă veselie în voce, de maiorul Reid. Auzise de mult vorbindu-se despre el încât era dornică să-l cunoască, spuse ea.

Stânjeneala provocată de întrebarea ei era evidentă. Barbara pălise, William roşise, şi, de-abia după câteva minute, mormăise cu o voce complet schimbată: „Nu vrem să-l mai vedem.”

Şi acest veto era atât de categoric, încât îi pierise orice poftă de a mai insista. Dar mai târziu, când Barbara s-a dus la culcare, Joan reluase subiectul, spunând cu un surâs amabil, că are impresia că a comis o gafa. Crezuse că maiorul Reid este un prieten intim al familiei. William se ridicase, îşi scuturase pipa, lovind-o uşor de cămin şi spusese: „Oh, Dumnezeule, nici vorbă! Am vânat un pic împreună, dar nu ne mai vedem de multă vreme.”

Nu se lăsase înşelată de acest răspuns. Zâmbise în sinea ei. Ce naivi sunt bărbaţii! Reticenţa asta demodată a lui William o amuzase. O considera, fără îndoială, o femeie afectată, plină de o pudoare exagerată, o soacră de modă veche!

„Înţeleg, zisese ea. A scandalizat lumea”.

— La ce te referi? William se întorsese mânios spre ea.

— Dragul meu băiat! Joan îi zâmbise. Nu prea ştii să-ţi ascunzi gândurile. Am ghicit fără să fie nevoie să-mi spui: ai

descoperit în legătură cu el ceva ce-ţi displace şi ai încetat să-l mai frecventezi. Oh! Nu te întreb nimic. Poveştile astea sunt foarte penibile, ştiu!”

William repetase lent: „Da, ai dreptate. E foarte penibil”.

— Îţi judeci prietenii după tine însuţi, spusese Joan. Şi, când vezi că te-ai înşelat, te simţi total descumpănit, nefericit.

— A părăsit ţinutul; e tot ce putea face mai bun. A plecat în Africa orientală.

Şi brusc, Joan îşi aminti frânturi de conversaţie auzite într-o zi la Clubul Alwyeh. Era vorba de plecarea lui Nobby Reid în Uganda.

O doamnă din asistenţă spusese: „Bietul Nobby! E vina lui că toate tinerele astea neghioabe se ţin după el?!” După care, altă doamnă mai vârstnică, adăugase râzând ironic: „I-au făcut destule neplăceri! Sufletele candide, pure ca bobocii florilor sub stropii de rouă şi lipsite de complicaţii, îl tentează mereu. Şi mărturisesc că are o tehnică perfectă! Este un seducător irezistibil. Prostuţa îl crede îndrăgostit nebuneşte de ea. De obicei aceasta este clipa în care el se gândeşte deja la următoarea cucerire.

— Asta n-o să ne-mpiedice – reluă prima – să-l regretăm. Era atât de nostim!

Cealaltă începuse să râdă.

— Cunosc eu însă câţiva soţi care nu vor fi deloc supăraţi să-l vadă plecând! Trebuie să recunoaştem că nu prea era simpatizat de bărbaţi.

— Desigur, a aprins prea multe pasiuni, pe aici, poziţia sa a devenit delicată!

Atunci, cea de-a doua spusese: „Sst!” şi vorbise în şoaptă, aşa că Joan nu mai auzise urmarea. Pe moment, nu acordase importanţă acestor cuvinte, dar acum şi le reamintea şi o intrigau.

Din moment ce William evita întrebarea, poate că Barbara va avea mai multă încredere, îşi spusese ea.

Dar, din contră, Barbara îi spusese deschis, pe un ton de-a dreptul dezagreabil: „Să nu mai vorbim despre asta, mamă. Se poate?”

Barbara, gândi Joan, a fost întotdeauna o fire închisă. Se arătase şi acum extrem de evazivă şi de susceptibilă în legătură cu boala ei şi cu cauza acesteia. La origine se afla o intoxicaţie oarecare şi, în mod firesc, Joan incriminase hrana. Lipsa de prospeţime a alimentelor într-o climă caldă provoacă, în mod curent, accidente de acest gen, ştia ea.

Dar William şi Barbara manifestaseră, şi unul şi celălalt, aceeaşi reţinere când le ceru detalii, iar medicul, de asemenea, când i-a cerut lămuriri, prevalându-se de poziţia ei de mamă a Barbarei, se cantonase într-un mutism total. Nu făcuse nimic altceva decât să insiste asupra necesităţii de a-i evita tinerei doamne Wray orice aluzie la această boală. Trebuia, cu orice preţ, să se evite întrebările supărătoare şi chiar să se facă tot ce era posibil pentru a i se abate gândurile de la asta.

„Are multă nevoie de îngrijire şi de odihnă. Orice explicaţie referitoare la boală trebuie evitată, căci nu i-ar face nici un bine bolnavei să se tot discute despre asta. Iată sfatul pe care-mi permit să vi-l dau, doamnă Scudamore”.

Joan îl considerase ca fiind prea puţin amabil; dacă nu chiar lipsit de inimă. N-ar fi trebuit oare să se emoţioneze de devotamentul unei mame care-şi părăsise casa în grabă, alergând în ajutorul fiicei sale?

Oh! Desigur, Barbara, în orice caz, îi fusese recunoscătoare. Cel puţin Joan aşa presupunea… Îi mulţumise foarte emoţionată mamei sale. Şi William, la rândul lui, înţelesese ce efort făcuse pentru ei. Când Joan le spusese cât de mult i-ar fi plăcut să-şi prelungească şederea, William afirmase că ar fi fost încântat de această posibilitate. Însă ea le-a cerut să nu insiste, căci tentaţia era într-adevăr prea mare. Bineînţeles că i-ar fi plăcut să-şi petreacă toată iarna la Bagdad, dar trebuia să se

gândească şi la tatăl Barbarei. N-ar fi fost prea corect faţă de el să lipsească atâta timp.

Aici, Barbara murmurase cu o voce tandră:

— Scumpul de tata! Şi adăugase după un moment de tăcere: Dar în fond, mamă, de ce n-ai rămâne mai mult?

— Gândeşte-te puţin la tatăl tău, iubito!

Barbara îi răspunsese cu o voce bizară, rece, că tocmai la el se gândea. Dar Joan conchise: nu, nu-l putea lăsa pe bietul, dragul de Rodney pe mâna servitorilor. Cu toate acestea, cu puţin înainte de ziua fixată pentru plecarea ei, Joan aproape că-şi schimbase hotărârea. Dacă se gândea bine, ar fi putut să mai rămână încă o lună. Dar William vorbise cu atâta insistenţă despre incertitudinile pe care le presupune traversarea pustiului spre sfârşitul anotimpului, încât ea se speriase şi hotărâse să revină la planul iniţial.

De atunci, William şi Barbara i-au arătat afecţiune încât se simţise din nou tentată să-şi amâne plecarea, dar nu o făcuse totuşi.

Şi totuşi oricât de târziu ar fi fost perioada călătoriei sale, nimic n-ar fi putut-o face mai rea decât era!

Joan îşi consultă din nou ceasul. Ora 11 fără 5! Cum a putut trece în revistă atâtea amintiri într-un timp atât de scurt? Regretă puţin că nu a luat cu sine „The Power House”. Totuşi nu: era ultima sa lectură, era bine s-o ţină de rezervă.

Mai avea două ore de petrecut până la prânz căci azi ceruse să-i fie servită masa la ora unu. Poate că ar trebui să mai facă o mică plimbare? Dar i se păru stupid să meargă doar de dragul de a merge, să se deplaseze fără scop, de vreme ce nu avea chiar nimic de făcut. Şi apoi soarele ardea puternic. Dar ce naiba! Ea-şi dorise de atâtea ori să aibă un moment de calm pentru a-şi permite să reflecteze! Acum ori niciodată! Ia să vedem la ce anume dorea să reflecteze, dar nu-şi găsise până acum timpul necesar? Joan făcu o incursiune în memorie; era însă sigură că nu va descoperi aici decât subiecte extrem de banale; să-şi

amintească unde pusese cutare sau cutare lucru, să organizeze vacanţa servitorilor, să decidă transformările pe care le vor face în sala de studiu acum dezafectată.

Aceste probleme diferite nu prezentau decât un interes vag şi îndepărtat. În noiembrie ar fi fost prea devreme să fixeze concediile şi, în afară de asta, ar fi trebuit să ştie data Rusaliilor, deci să aibă la ea un calendar al anului viitor. În schimb, nimic n-o împiedica să ia hotărâri referitoare la sala de studiu dezafectată. Oare să aleagă pentru pereţi un bej deschis, iar în privinţa tapiseriilor, un material de culoarea grâului copt asortate cu câteva pernuţe mătăsoase? Da, i-ar da camerei un aspect plăcut.

Era ora 11:10. Problemele legate de mobilă şi de decoraţiuni interioare nu-i luaseră prea mult timp!

Joan îşi spuse în gând: „Dacă aş fi prevăzut că voi avea atât timp liber, aş fi luat cu mine o carte serioasă despre ştiinţa modernă şi despre descoperiri, un studiu instructiv, de exemplu ceva despre teoria dezintegrării atomului."

Apoi vru să ştie prin ce asociaţie de idei ajunsese să se gândească la teoria dezintegrării atomului şi îşi spuse: „Da desigur… Tapiseriile doamnei Sherston!"

Îşi aminti apoi de prima zi în care se pusese chestiunea spinoasă: cinz2* sau creton, pentru salon. Era împreună cu doamna Sherston, soţia bancherului. În toiul conversaţiei, doamna Sherston exclamase brusc: „Aş vrea să fiu suficient de inteligentă pentru a înţelege teoria dezintegrării atomului. Este fantastic, nu-i aşa, să te gândeşti că energia se divide în molecule infime?"

Joan o examinase cu o privire speriată, incapabilă să descopere vreo legătură între creton şi teoriile ştiinţifice, aşa încât doamna Sherston, roşind uşor, murmurase: „Sunt chiar stupidă. Nici nu ştii cum îţi vin în minte astfel de idei, dar aceasta este pasionantă, nu crezi?"

Joan nu considera această idee deosebit de pasionantă şi conversaţia deviase. În schimb, ea-şi amintea foarte bine de stofa pe care o alesese doamna Sherston: o stofă de lână

pură, ţesută de mână cu un desen de frunze în tonuri diferite de cafeniu, gri şi roşu. Joan spusese: „Este foarte original. Este scump?” Doamna Sherston răspunsese afirmativ: „da, foarte scump”. Apoi adăugase că-i plăcea pentru că-i amintea de păduri, de copaci şi că visul vieţii ei era să cunoască locuri ca Birmania sau Malaezia, unde plantele creşteau repede – cu adevărat repede – adăugase ea cu un aer zbuciumat, făcând un gest aproape brutal care-i dezvăluia impetuozitatea.

Acest material, Joan îşi dădu acum seama, costa probabil cel puţin 18 şilingi şi şase pence un yard (o liră, metrul) preţ scandalos pentru acea vreme! Calculând ce înseamnă asta ca stil de viaţă şi cât era obligat să-i dea Sherston soţiei sale pentru întreţinerea casei, Joan văzu în asta un simptom al catastrofei care ameninţa mariajul.

Ea personal nu nutrise niciodată vreo simpatie pentru Sherston. Se revăzu la bancă, studiind plasamentele posibile, în faţa acestui bărbat aşezat la biroul său. Era un bărbat voinic şi înalt, dar cu un aer frivol care te agasa cu bonomia şi politeţea lui exagerată. „Sunt un om de lume, scumpă doamnă, părea el să spună. Nu mă confundaţi cu un aparat de numărat bani! Dacă aş ţine seama de gustul meu, mi-aş petrece viaţa jucând tenis, golf, bridge şi să dansez. Adevăratul Sherston este cel pe care-l vedeţi la reuniunile mondene, nu omul de afaceri care declară: nu mai aveţi credit!” „Un mare burduf sport”, îşi spuse cu indignare Joan. „O fiinţă înşelătoare, veşnic înşelătoare…”. Probabil că pe vremea aceea începuse deja să falsifice registrele de socoteli, dacă asta era cumva escrocheria de care se făcuse vinovat şi pe care ea o ignora. Şi cu toate acestea lumea îl plăcea mult. Se spunea că, spre deosebire de marea majoritate a bancherilor, el era agreabil în relaţiile cu oamenii.

Iată un lucru exact! Bancherii obişnuiţi nu deturnau fondurile care le erau încredinţate.

Ei bine, în ciuda tuturor aşteptărilor, Leslie Sherston îşi obţinuse perdelele ţesute de mână. Şi nimeni nu şi-a spus că malversaţiile lui Sherston se explicau prin gusturile costisitoare ale soţiei sale. La prima vedere Leslie Sherston nu părea a fi o femeie cheltuitoare. Purta mereu taioare vechi din tercot de culoare verzuie, îi plăcea grădinăritul şi părea fericită să parcurgă cu paşi mari distanţe apreciabile. Nici cu cumpărăturile necesare toaletei copiilor săi nu cheltuia prea mult. Şi Joan îşi amintea de o zi în care Leslie Sherston o invitase la o gustare. Chiar stăpâna casei a fost aceea care aduse o pâine rotundă, un bulgăre de unt, dulceaţă pregătită în casă, un ceainic şi ceşti de la bucătărie, totul pus în grabă pe un platou! Această femeie fără afectare, fără grijă, veşnic jovială, mergea strâmb, zâmbea pieziş… Totuşi, surâsul ei disgraţios avea un oarecare farmec şi, în ansamblu, era simpatică.

Da, sărmana doamnă Sherston! Avusese o viaţă tristă, da, o viaţă tare tristă.

Joan tresări, cuprinsă de o nelinişte plină de panică. Oare cum de-i veniseră în minte aceste cuvinte: „o viaţă tristă?” Cuvintele o făceau să se gândească la Blanche Haggard (deşi tristeţea soartei acesteia era de natură diferită). Iar gândul la Blanche i-o aducea în minte pe Barbara şi boala ei misterioasă. Oare nu era posibil să se gândească la ceva, aici, fără ca, independent de voinţa ei, cursul gândurilor să ia o direcţie dureroasă? Îşi consultă din nou ceasul.

În orice caz, perdelele ţesute de mână şi nefericirile doamnei Sherston făcuseră să mai treacă aproape o jumătate de oră. Spre ce oare să-şi mai îndrepte acum gândul? Îi era necesar un subiect agreabil, lipsit de posibile corelaţii penibile.

Rodney era fără îndoială subiectul de reflecţie cel mai capabil de a-i reţine atenţia fără să o întristeze. Dragul de Rodney! Joan se abandonă cu plăcere acestei amintiri şi-i evocă soţului ei silueta, aşa cum o văzuse ultima dată, pe

peronul de la gara Victoria, în timp ce-i ura drum bun, chiar înaintea plecării trenului.

Da, dragul de Rodney! Îl revedea aşa cum stătea nemişcat, cu privirea aţintită asupra ei, cu faţa în lumina zilei, sub soarele care-i dezvăluia necruţător ridurile care-i înconjurau ochii. Ce ochi obosiţi! Da, într-adevăr obosiţi – şi plini de o tristeţe profundă. („Rodney, se gândi ea, nu este trist de fapt. Trăsăturile specifice fizionomiei lui îi dau aerul ăsta. Şi animalele au uneori ochii trişti şi asta nu înseamnă nimic"). Şi apoi, el obişnuia să poarte ochelari şi, în spatele lor, nu se vedea tristeţea ochilor săi. Însă, desigur, nu era nimic neobişnuit pentru un om copleşit de muncă. De fapt, nu-şi lua niciodată o zi de odihnă. („Voi avea grijă ca lucrurile să se schimbe, de îndată ce mă voi întoarce acasă, gândi Joan. Are nevoie de mai mult timp liber, de mai multă destindere. Ar fi trebuit să mă gândesc mai curând la asta").

Dar îşi dădu seama că, văzut în lumina puternică, îşi arăta vârsta, ba chiar părea mai în vârstă. Ea-şi coborî privirile spre el, el şi le ridică pe ale lui spre ea şi astfel au schimbat ultimele formule rituale, stupide.

— Cred că la Calais nu vei avea control la vamă.

— Nu, cred că se va trece direct în Simplon-Express.

— Fii atentă să iei vagonul pentru Brindisi. Sper că Mediterana va fi calmă.

— M-aş opri bucuroasă o zi – două la Cairo.

— De ce n-o faci?

— Iubitule, trebuie să ajung cât mai repede posibil lângă Barbara. Nu există decât o plecare pe săptămână.

— Aşa este. Uitasem.

Trenul demară brusc. Joan se retrase. Rodney îi făcu semn cu mâna şi se întoarse. Dintr-un impuls, ea se aplecă pentru a-l revedea. Plecase deja pe peron.

Simţi o emoţie bruscă la vederea spatelui său, atât de familiar totuşi! Ca şi cum Rodney ar fi întinerit deodată! Îşi

ţinea capul sus şi umerii drepţi şi fermi… Viziunea aceasta o surprinse, impresionând-o puternic.

Omul acesta care trecea astfel prin mulţime era tânăr, nepăsător… Era asemenea celui care-i fusese prezentat într-o zi drept partener de tenis. Partida începuse numaidecât.

O întrebase: „Vreţi să stau la fileu?”

Atunci îl privise ea din spate, şi-l văzuse mergând în faţa ei pentru a-şi lua locul lângă fileu. Fusese frapată. Cât era de frumos, privit din spate! Nu uitase aliura aceasta suplă şi viguroasă, felul lui de a-şi ţine capul, gâtul acesta.

Devenise nervoasă, fără nici un motiv. Făcu, una după alta, două greşeli la servit; căldura o copleşea; simţea că se descurajează. Atunci Rodney întoarse capul şi, cu un surâs, o încurajase – unul din acele surâsuri ale lui, bune şi cinstite, care-i dădea atâta farmec. Fusese imediat sedusă de acest surâs, Rodney i se păruse irezistibil. Se îndrăgostise de el imediat.

Văzându-l din tren, privindu-l cum se îndepărtează până ce silueta i se pierdu în mulţimea gării, i se păru că-l revede pe jucătorul de tenis din acea zi de vară, acum atât de îndepărtată. Parcă i se luase de pe umeri greutatea mai multor ani şi redevenise un tânăr radios a cărui vedere era atât de reconfortantă.

I se luase de pe umeri greutatea mai multor ani…?

Joan se simţi scuturată de un frison pe care soarele arzător al deşertului îl facea inexplicabil.

„Nu, nu! Îşi spuse ea. Nu vreau să mă mai gândesc la asta… Să ne gândim la altceva!”

Rodney mergând în pas alert pe peron, cu capul sus, fără acea greutate care-i înconvoia umerii, era un om care tocmai scăpase de o povară insuportabilă…

„Ei, dar ce-mi veni?” zise Joan. Îşi făcea tot felul de gânduri, se lăsa dusă de aripile unei imaginaţii bolnăvicioase. Probabil că ochii ei o trădaseră în momentul

plecării din Londra. Dar de ce nu aşteptase el plecarea trenului?

Ei, hai, de ce ar fi aşteptat-o? Se grăbea să rezolve problemele pentru care venise la Londra. Şi apoi multor oameni nu le place să asiste la plecarea trenurilor care duc cu ele fiinţa care le e dragă. Chiar, ce prostie! Să evoce cu atâta insistenţă imaginea lui Rodney, văzută din spate pe peronul acelei gări!

Era victima propriei imaginaţii.

Dar această constatare nu-i fu de nici un ajutor. Când imaginaţia reprezintă o idee, asta se petrece tocmai pentru că ideea aceea te obsedează!

Dar nu putea fi adevărat. Deducţia pe care Joan o făcuse nu putea fi acceptată.

Ea îşi. Spunea (oare aşa să fi fost?) că Rodney era fericit s-o vadă plecând…

Şi, desigur, nu era adevărat! Nu putea fi adevărat!

Joan era udă de transpiraţie când ajunse la „Popas”.

Se grăbise, fără să-şi dea seama, ca atunci când vrei parcă să fugi de o idee literalmente odioasă.

Hindusul o privi uimit şi-i spuse:

— Memsahib mers foarte repede. De ce omul mergi repede? Nu-i nevoie grăbeşti! Aici nu ai ce să faci!

„Mie-mi spui”? Gândi Joan. Da, chiar că nu ai nimic de făcut! Hindusul, hanul, puii costelivi, sârma-ghimpată, grămada de cutii de conserve goale o călcau pur şi simplu pe nervi.

Se refugie în cameră şi-şi luă „The Power House”. „Aici, cel puţin, sunt la adăpost de căldura şi lumina asta”.

Se instală comod şi începu să citească „The Power House”.

La ora prânzului, ajunsese deja la mijlocul volumului.

I se servi o omletă înconjurată de fasole, apoi somon cu orez şi caise din conservă. Mâncă foarte puţin. Apoi se întoarse în camera sa şi se întinse pe pat. Presupunând că a făcut insolaţie pentru că a mers prea repede în căldura

toridă a soarelui, o mică siestă i-ar fi salutară. Îşi închise ochii, dar somnul refuza să vină.

Se simţea teribil de lucidă şi înclinată spre reflecţie. De aceea se sculă, înghiţi trei comprimate de aspirină şi se culcă la loc. Dar cum închidea ochii, revedea silueta lui Rodney îndepărtându-se de ea pe peronul gării Victoria. Era insuportabil! Ridică storul doar cât să se filtreze o rază de lumină şi reluă „The Power House”. Când mai avea doar câteva pagini până la sfârşit, adormi.

Visă că începea împreună cu Rodney un turneu de tenis. Le era greu să găsească mingiile dar, după câteva minute se îndreptau spre teren. Începea să servească, dar chiar atunci constată că juca împotriva lui Rodney şi a tinerei Randolph. Serviciul ei nu consta decât într-o serie de greşeli duble. „Rodney, îşi spuse ea, mă va ajuta.” Dar zadarnic îl căuta din priviri: dispăruse. Şi ceilalţi plecaseră şi se întuneca. „Sunt singură, gândi Joan. M-au abandonat!” Se trezi tresărind speriată.

„M-au abandonat!” zise ea cu o voce tare.

Era încă sub impresia visului şi nu putea să scape de senzaţia dezagreabilă. Cuvintele, pe care le pronunţase, o înspăimântau. Dar, fără să vrea, repetă: „M-au părăsit!”

Hindusul veni, întredeschise uşa şi-şi introduse capul prin deschizătură:

— Memsahib strigă?

— Da, zise ea. Adu-mi ceai.

— Memsahib vrea bea ceai? Înainte de ora 3?

— Asta e. Vreau ceai.

Îl auzi îndepărtându-se şi strigând: „Şai! Şai!”

Se ridică brusc şi se proţăpi în faţa oglinzii pătate din belşug de muşte. Văzându-şi figura liniştită, normală, se calmă. „Mă întreb, spuse ea adresându-se imaginii din oglindă, dacă nu-s pe cale să mă îmbolnăvesc. Devin stranie.”

Poate că făcuse într-adevar insolaţie.

Când i se aduse ceaiul îşi regăsise seninătatea obişnuită. Chiar că avea haz aventura asta! Ea, Joan Scudamore, să devină victima nervilor săi. Dar cu siguranţă că nu nervii ei erau de vină. Soarele îi jucase festa asta. Va avea grijă să nu mai iasă din casă înainte de crepuscul.

Ronţăi câţiva biscuiţi şi bău două ceşti de ceai. Apoi termină de citit „The Power House”.

Când închise cartea, îşi regăsise definitiv calmul.

„Acum, nu mai am nimic de citit”, gândi ea.

Nimic de citit, nimic de lucrat şi nici o hârtie pentru scrisori! Să nu ai nimic altceva de făcut decât să aştepţi un tren problematic şi care ar putea să se lase aşteptat mai multe zile…

Când hindusul veni să ia tava înapoi, ea-l întrebă:

— Ce faci aici?

Păru năucit de întrebare.

— Eu serveşte călători, Memsahib!

— Ştiu asta! Îşi stăpâni nerăbdarea. Totuşi asta nu-ţi răpeşte tot timpul!

— Eu serveşte micul dejun, prânzul, ceaiul…

— Nu, nu asta vreau să spun. Ai ajutoare.

— Mic arab, idiot, tare puturos, tare murdar. Eu supraveghez totul singur. Mic arab bun de nimic. El aduce apa curată, duce apa murdară, ajută la bucătărie, atât.

— Deci aici sunteţi trei: dumneata, bucătarul, micul arab. Probabil că-ţi rămâne mult timp liber, după ce-ţi termini lucrul. Poţi citi.

— Ce? Să citeşti?

— Da, cărţi.

— Nu. Niciodată.

— Ce faci după ce termini treaba?

— Eu aşteaptă ora la care trebuie face alta.

„Nu-i nimic de făcut, gândi Joan. Nu-i posibilă nici o conversaţie cu aceşti oameni. Ei nu ne înţeleg. Omul ăsta îşi petrece aici existenţa… Îşi târăşte viaţa zi după zi. Presupun că din când în când îşi oferă un concendiu, pleacă

în oraş, se îmbată şi-şi vizitează semenii. Dar, săptămâni în şir, rămâne aici. Evident, se afla în compania bucătarului şi a micului arab. Dar acesta din urmă, de îndată ce şi-a încheiat munca, se culcă la soare şi adoarme. Pentru el, viaţa se limitează la atât. Oamenii aceştia nu-mi pot fi de nici un ajutor, nici unii, nici alţii. Tot ce ştie să spună acest om se referă la ce se mănâncă, ce se bea şi la starea vremii”.

Hindusul luă platoul şi ieşi. Joan străbătu iritată camera în lung şi-n lat.

„Trebuie să reacţionez, să fac un fel de program, să găsesc un mod de a gândi, aşa cum mă aflu singură cu mine însămi, încât să evit cu orice preţ să mă las… Să zicem pradă dezechilibrului nervos”.

Adevărul o obliga să recunoască, gândi ea, că dusese întotdeauna o viaţă plină şi ocupată cu mii de probleme diferite. O viaţă de femeie civilizată. Şi este firesc pentru ea, care, în viaţa obişnuită, are atâtea de făcut, să fie descumpănită când este transplantată brusc într-o viaţă atât de trândavă, de inutilă. Şi cu cât este mai activă şi mai instruită cu atât viaţa aceasta sterilă i se pare mai dificilă.

Desigur, există fiinţe, care, chiar la ele acasă, îşi petrec ore în şir fără să facă nimic. Aceste persoane s-ar împăca de minune – presupuse Joan – cu inactivitatea cu care se confrunta ea aici. Chiar şi doamnei Sherston, deşi în general era activă şi energică cât pentru două persoane, i se mai întâmpla să lase să treacă timpul ore întregi, fără nici un scop, fără nici o ocupaţie. Înseşi plimbările ei o dovedeau: pornea la drum cu un pas hotărât, apoi, deodată, se lăsa să cadă pe trunchiul unui copac sau pe covorul de iarbă din câmp şi rămânea, aici, parcă lipsită de forţe, cu privirea visătoare parcurgând depărtările.

Dovadă ziua aceea în care o confundase cu tânăra Randolph.

Roşi uşor amintindu-şi de comportarea ei de atunci. Procedeul ei semăna grozav a spionaj, exact genul de

lucruri pe care ea le dezaproba şi care, de altfel, nu se potriveau deloc caracterului ei.

Totuşi cu o creatură ca Myrna Randolph… O tânără care părea să fie complet lipsită de simţul moral… Ce se petrecuse de fapt? Joan îşi chemă amintirile. Tocmai îi dăduse câteva flori bătrânei doamne Garnett şi ieşea din vilişoara acesteia când auzise, pe drum, vocea lui Rodney, răsunând dincolo de gardul viu şi amestecându-se cu cea a unei femei.

Se despărţise numaidecât de doamna Garnett, apoi se îndreptase spre drum. Ajungând aici, avea să vadă – era sigură de asta – pe tânăra Randolph mergând cu pasu-i legănat pe drumul care urca spre Asheldown.

Nu, nu era prea mândră de hotărârea pe care o luase. Dar îşi spusese că trebuie să profite de ocazie pentru a şti la ce să se aştepte. Rodney nu era de loc vinovat, dar toată lumea ştia că Myrna Randolph nu făcea multe parale. Joan mersese deci pe drumul forestier care traversa Haling Wood şi se termina cu o movilă, dincolo de Asheldown aşa încât, ajungând în vârf, ea descoperise imediat siluetele a două persoane aşezate liniştit şi care priveau peisajul însorit de la picioarele lor. Ce uşurare să descopere că nu Myrna Randolph era cu Rodney, ci doamna Sherston! Şi nici măcar nu erau aşezaţi prea aproape unul de altul: cel puţin patru paşi îi despărţeau, distanţă de-a dreptul ridicolă şi care de-abia de putea fi considerată amicală. Ce-i drept, Leslie Sherston nu avea nimic dintr-o persoană amicală. Sau, mă rog, nu era genul demonstrativ. Cu siguranţă nu putea fi considerată drept o sirenă: numai la ideea asta te apucă râsul! Nu, probabil că se întorcea dintr-una din plimbările sale iar Rodney, întâlnind-o întâmplător, o însoţise cu curtoazia lui obişnuită.

Odată ajunşi pe colina de la Asheldown, s-au oprit o clipă pentru a se odihni şi a admira peisajul înainte de a reveni fiecare la domiciliul său.

Oricum, curios totuşi acest mic popas în doi, fără ca vreunul să facă un gest sau să spună un cuvânt! Nici măcar nu era gentil, gândi ea. Oh! Probabil că fiecare se gândea la ale sale având desigur suficientă încredere în persoana de alături pentru a considera că nu trebuie să facă conversaţie dacă nu avea ceva urgent de spus.

Cu atât mai mult cu cât, în vremea aceea, cei din familia Scudamore puteau realmente pretinde c-o cunosc bine pe Leslie Sherston. Lovitura de teatru cu deturnarea de fonduri comisă de Sherston produsese scandal la Crayminster şi bancherul îşi ispăşea vina în închisoare. Rodney, în calitate de avocat, îl apărase la proces şi se ocupase, de asemenea, de interesele lui Leslie. Se înduioşase mult de soarta acestei femei rămasă singură şi fără resurse cu doi copii de crescut. Tot oraşul o stima pe doamna Sherston şi numai această creatură deosebită este de vină că nu i s-au dat mai multe dovezi de devotament. Atitudinea ei constant dispusă, scandalizase chiar anumite persoane.

„Pare să facă parte, zisese Joan lui Rodney, mai degrabă din genul de oameni insensibili.”

El îi replicase brusc că Leslie Sherston avea un curaj cum rar întâlnise.

„Da, desigur, curaj, spusese Joan. Dar curajul nu-i totul.

— Ah! Da? Replicase Rodney pe un ton bizar, după care ieşise din birou.”

Evident, nimeni nu-i putea nega lui Leslie Sherston curajul. Pusă în situaţia de a-şi câştiga existenţa, singură cu doi copii şi fără a fi pregătită pentru asta, se descurcase perfect.

Neavând decât o foarte mică rentă, pe care i-o dădea o mătuşă, şi instalată într-un apartament foarte strâmt împreună cu cei doi fii, acceptase să fie angajată ca ucenică la un horticultor ca să cunoască toate ramurile meseriei. Când Sherston a ieşit din închisoare, a regăsit-o deci într-un cu totul alt rang social, consacrându-se culturii de fructe şi

legume pentru vânzare. El începuse să conducă un camion pentru livrări, copiii îi ajutaseră după puterile lor aşa încât sfârşiseră prin a redobândi o oarecare bunăstare. Nu se putea nega faptul că doamna Sherston se purtase ca o spartană. Şi era o atitudine deosebit de meritorie căci, la vremea aceea, suferea, probabil, deja de dureroasa maladie din pricina căreia avea să moară.

„Da, dar, gândi Joan, era îndrăgostită de soţul ei.” Sherston avea reputaţia unui bărbat frumos, un veritabil seducător. La ieşirea din închisoare însă, domnul Sherston se schimbase mult. Joan îl zărise, în fugă, dar fusese foarte impresionată văzându-l atât de slăbit şi cu nişte ochi trişti de câine bătut. Mândria însă şi-o păstrase; încerca să înşele prin bluf şi se ţinea ţanţoş de ochii lumii. Era totuşi o ruină. Dar Leslie continua să-l iubească şi-l înconjura cu toată gingăşia lucru pentru care Joan o respecta.

La un alt capitol însă, acela al copiilor, Joan considera că Leslie făcuse o enormă greşeală.

Bătrâna mătuşă bogată, care le venise în ajutor, în perioada arestării lui Sherston, le făcuse o nouă propunere la ieşirea acestuia din închisoare.

Se oferea să-l adopte pe cel mic, iar un unchi, pe care ea-l iscodise, se oferea să plătească cheltuielile necesare pentru studiile celui mare, mătuşa urmând să-i primească în timpul vacanţelor pe amândoi copiii. Unchiul şi mătuşa intenţionau să asigure viitorul celor doi băieţi. Unchiul se angaja chiar, prin act notarial, să le dea numele său.

Leslie Sherston însă respinsese categoric această ofertă şi Joan îi reproşa, din această cauză, egoismul. Ea le refuza astfel celor doi fii ai săi o viaţă superioară aceleia pe care ar putea-o avea sub influenţa mamei lor, o viaţă scutită de orice dificultate. Joan considera, şi Rodney îi dăduse dreptate, că oricât de mult ţi-ai iubi copiii, soarta fiilor trebuie pusă mai presus de sentimentele personale.

Dar Leslie se arătase inflexibilă şi chiar şi Rodney renunţase la ideea de-a o face să asculte vocea raţiunii.

După părerea lui, murmurase cu o voce obosită Rodney, Leslie Sherston ştia mai bine ca oricine ce avea de făcut. Era în mod indiscutabil – gândi Joan – o femeie încăpăţânată.

Cu o oarecare nervozitate, Joan continua să măsoare-n lung şi-n lat cămăruţa ei lipsită de confort de la „Popas”, evocând din nou imaginea lui Leslie Sherston aşezată alături de Rodney, pe colinele de la Asheldown Ridge. Înclinată puţin înainte, sprijinită pe genunchi, cu bărbia în mâini, stătea într-o nemişcare ciudată, cu privirea pierdută în panorama câmpiei spre arături şi dincolo de asta, spre vesantul de la Little Hovering Wood, unde stejarii şi mestecenii se colorau cu o frumoasă manta roşu-arămie. Leslie şi Rodney odihnindu-se – atât de calmi, fără o mişcare – priveau drept înaintea lor…

Nici Joan nu şi-a dat seama de ce nu li s-a alăturat. Poate că ruşinea de a-l fi bănuit pe Rodney alături de Myrna Randolph o împiedicase s-o facă.

Oricare-ar fi fost motivul, ea îi evitase. În loc să apară în faţa lor, ea se strecurase aproape clandestin în spatele perdelei de copaci şi se întorsese repede acasă. Nu se gândise niciodată să evoce acest incident şi evitase să-i vorbească lui Rodney despre el. Ar fi putut crede că ea nutreşte gânduri ascunse în legătură cu el şi Myrna Randolph.

Imaginea lui Rodney îndepărtându-se pe peronul gării Victoria îi reveni în minte…

Ei asta-i! Doar nu avea de gând să examineze iar prostia asta!

De unde-i venea oare ideea asta bizară? De ce să-l bănuiască pe Rodney (care-i era şi i-a fost întotdeauna de o fidelitate plină de duioşie) că se bucura să o vadă plecând?

Ce bănuieli poate stârni silueta unui om în mers şi văzut din spate? Trebuia pur şi simplu să gonească din mintea ei această stupidă fantasmagorie. Decât să ajungă la astfel de

invenţii bizare şi neplăcute, mai bine să evite să se mai gândească la Rodney.

Niciodată până acum nu mai fusese pradă unei imaginaţii dereglate.

Cu siguranţă că acest lucru trebuia pus pe seama soarelui.

După-amiaza şi seara nu se scurseseră decât cu o încetineală exasperantă.

Joan considera că este preferabil să nu iasă înainte ca soarele să apună. Era, deci, obligată să rămână în camera ei de la „Popas”.

Dar, după jumătate de oră, începu să considere că situaţia era intolerabilă: nu putea să stea aşa nemişcată pe un scaun, fără să facă nimic. Atunci se hotărî să-şi golească valizele pentru ca apoi să-şi poată aranja altfel lucrurile. Îşi spuse că hainele nu erau împăturite cu grijă şi că aranjarea lor i-ar ocupa un timp important. Le aranjă deci metodic, cu competenţă. Când termină ce avea de făcut era ora 5. Acum, cu siguranţă, putea iesi fără nici un pericol. Să rămână închisă între aceşti pereţi era mult prea deprimant. De-ar fi avut o carte de citit!

Sau măcar, îşi spuse ea, în cel mai rău caz un puzzle interminabil.

Ieşi, deci, dar contemplă cu dezgust grămada de cutii de conserve, puii costelivi şi sârma-ghimpată. Locul era întradevăr oribil! Absolut îngrozitor!

Ca să aducă plimbării sale noi elemente, ea merse de-a lungul căii ferate şi a frontierei turceşti. Diversiunea aceasta îi dădea o agreabilă iluzie de noutate. Dar, după nici un sfert de oră, peisajul deveni monoton. Şinele care se vedeau la vreo două sute de metri de ea, spre dreapta, nu-i ţineau de loc tovărăşie.

Nimic altceva decât tăcerea, tăcerea şi această imensă întindere însorită.

Joan îşi dădu brusc seama de faptul că recitarea versurilor ştiute ar constitui pentru ea o distracţie. La şcoală se spunea despre ea că recita versuri cu un talent deosebit. Ar

fi interesant de ştiut ce versuri îşi mai aminteşte din acele vremuri îndepărtate. Odinioară ştiuse multe poezii pe dinafară.

De eşti îndurător, să fii din fire

Clemenţa, ca şi ploaia cea din cer, Firesc se naşte-n suflet, din iubire.

Dar urmarea? I se părea stupid, că nu-şi mai aminteşte.

„Să nu te temi de soarele-arzător”

Asta-i, în orice caz, reconfortant! Dar oare cum continua?

„Nici de-ale iernii groaznice furtuni

Căci datoria-n faţa-acestei lumi

Ţi-ai împlinit şi nu-i mai eşti dator

Oricum, ca şi coşarii, la cenuşă-ajung cu toţi

Flăcăi bălai ori fete, când sunt aleşi de sorţi.

Nu, pe total, nu-i prea încurajator.

Mai bine ar încerca să-şi amintească sonetele lui Shakespeare. Le ştia, cândva, pe dinafară. „Mariajul sufletelor înrudite”, între altele, ca şi pe acela pe care Rodney o rugase să i-l recite. Curios tonul cu care-i spusese, într-o seară, pe neaşteptate: „Dar veşnica ta vară dăinuiva”.

— Este din Shakespeare, nu-i aşa?

— Da, dintr-un sonet.

Îi ceruse precizări.

„Nu mă lăsa să cred că pot fi piedici

Când suflete-nrudite să se cunune vor.”

— Din ăsta este?

— Nu. Din cel care-ncepe aşa: „Cu-o zi de vară-ţi pot asemui făptura?”

Atunci ea îi recitase sonetul în întregime, impecabil, cu expresia adecvată şi cu sentiment.

La sfârşit, în loc s-o aplaude, el repetase cu un aer visător: „Cad flori în mai când prinde-a vremui.”

— Da, numai că, nu-i aşa? Noi suntem în octombrie.

Reflecţia aceasta i se păruse lui Joan atât de bizară încât îl privise pe Rodney cu nişte ochi mari care exprimau uimirea.

Atunci el adăugase:

— Cunoşti cumva şi sonetul care se referă la mariajul sufletelor înrudite?3

— Da.

Ea stătuse puţin pe gânduri, apoi începuse:

Nu mă lăsa să cred că pot fi piedici
Când suflete-nrudite să se cunune vor;
Nu e iubire-aceea când oamenii nu-s vrednici
Şi-ale lor sentimente la o schimbare mor.

Nu! Dragostea un far e pe o mare zbuciumată, E steaua ce îndrumă corăbii rătăcite, Dându-i celui ce-nfruntă furtuni dezlănţuite
Speranţa c-o să-nvingă o soartă blestemată.
Nu! Timpul ce distruge frumoase buze moi
Nu poate să învingă şi dragostea din noi
Iubirea mai presus e de-o clipă efemeră!
Ea îşi păstrează veşnic un farmec neştirbit.

De nu spun adevărul şi totu-i o himeră, Eu n-am scris niciodată şi nimeni n-a iubit.

Încheiase, pronunţând ultimele versuri cu o emoţie profundă, o fervoare dramatică.

„Îţi place cum recit din creaţia lui Shakespeare? Întrebase ea. La şcoală se considera că excelez în domeniu. Se pare că recitim versurile cu multă sensibilitate”.

Dar Rodney, cu un aer puţin distrat se mulţumise să-i răspundă: „Versurile astea nu au nevoie de sensibilitatea recitatorului. Le ajunge propria lor sensibilitate.”

Ea oftase, apoi murmurase: „Shakespeare, minunat poet, nu-i aşa?”

La care Rodney replicase: „Mai minunat decât orice este faptul că nu era decât un biet om obişnuit, ca şi alţii”.

— Ce idee caraghioasă, Rodney!

Atunci el îi zâmbise aşa, de parcă s-ar fi trezit dintr-un somn adânc şi-i spusese: „ Într-adevăr!”

Apoi se ridicase şi, măsurând în lung şi-n lat încăperea, murmurase: „Cad flori în mai când prinde-a vremui

Şi verile li-s toamnele osânda.”

De ce naiba, se întreba ea acum, de ce adăugase Rodney: „Dar noi suntem în octombrie?”

Ce gând ascuns o fi avut?

Îşi amintea de această lună de octombrie care fusese deosebit de frumoasă şi temperată. Şi aşa, gândindu-se, remarcă o coincidenţă curioasă. Rodney îi vorbise despre sonetele lui Shakespeare în seara zilei când îl zărise, stând împreună cu Leslie Sherston pe colina de la Asheldown. Poate că Leslie o fi citat vreun vers din Shakespeare; dar nu, nu se poate. Joan reflectă. Leslie Sherston nu era deloc cultivată.

Da, în anul acela, luna octombrie fusese de o frumuseţe deosebită. Şi-l amintea foarte bine pe Rodney, arătându-i, la câteva zile după discuţia aceea, un rododendron plantat într-o zonă a grădinii mai bogată în vegetaţie, şi întrebând-o cu o voce emoţionată: „Inflorescenţa asta nu-i anormală în acest anotimp?'

Rododendronul era de specie timpurie şi înflorea – în mod normal.

— În martie sau la sfârşitul lui februarie. Iar atunci, în octombrie avea flori roşii ca sângele şi era plin de muguri.

„Într-adevăr, i-a răspuns ea, este o inflorescenţă de primăvară dar care se repetă uneori şi toamna, dacă anotimpul este deosebit de blând şi de cald.”

Atinsese delicat, cu vârful degetelor, unul din muguri, murmurând în şoaptă: „Cad flori în mai…

— În martie, rectificase ea. Nu în mai.

— Parcă ar fi picturi de sânge… Dintr-o inimă care sângerează.

Era uimită văzând că Rodney acorda atât de mult interes florilor. Ba chiar se putea spune că Rodney îndrăgise acest rododendron. Ea îşi aduse aminte de faptul că, la câţiva ani de la discuţia amintită, el îşi pusese o floare de-a acestui rododendron la butonieră. Numai că floarea, fiind mult prea grea, sfârşise prin a cădea, aşa cum, de altfel, Joan

prevăzuse. Desigur, ar putea să pară bizar, dar scena aceasta avusese ca decor cimitirul. Trecând prin spatele bisericii, Joan îl zărise aici pe Rodney; s-a dus atunci în întâmpinarea lui, spunându-i: „Ciudat loc de plimbare ai ales, Rodney!”

Înainte de a-i răspunde, Rodney râsese.

„Meditez la sfârşitul meu şi-mi aleg mormântul. Presupun că nu voi avea ghirlande de granit. Ar fi prea multă fantezie pentru mine şi nu cred nici că mi se va pune vreun înger din marmură.”

Ajunsese în faţa unui mormânt nou pe care era scris numele lui Leslie Sherston.

Văzând că Joan privea inscripţia, Rodney silabisise lent: „Leslie Adeline Sherston, soţie mult iubită a lui Charles Edward Sherston, adormită întru Domnul, la 11 mai 1930. Şi Dumnezeu îi va şterge lacrimile.”

După un moment de tăcere adăugase: „Dala asta rece de marmură peste Leslie Sherston, ce monstruoasă idioţenie! Iar Sherston trebuie să fie ultimul dintre imbecili ca să aleagă acest verset din Scriptură. Nu cred că Leslie să fi plâns măcar o zi din viaţa ei.”

Deşi era foarte emoţionată şi avea impresia că gluma pe care o făcea aducea mai mult a blasfemie, Joan spusese:

— Şi atunci, tu ce-ai alege?

— Pentru ea? Nu ştiu. Dar aş fi căutat în Psalmi un verset mai potrivit. „În prezenţa ta bucuria este deplină”, de exemplu.

— Nu, vroiam să spun: pentru tine?

— Oh! Pentru mine? Reflectase câteva minute apoi spusese surâzând uşor: „Domnul este păstorul meu. El mă conduce pe verzile păşuni”, iată ceva ce mi s-ar potrivi destul de bine.

— Întotdeauna am considerat că versetul acesta dă o idee destul de prozaică despre Paradis.

— Cum îţi imaginezi, tu, Paradisul, Joan?

— Ei bine…! Fără toate porţile de aur şi celelalte baliverne despre care ni se tot vorbeşte, evident. Mi-l închipui ca pe o stare sufletească, care ar permite fiecăruia să-şi desfăşoare zelul, în condiţii minunate, pentru a face lumea de aici mai frumoasă, poate, sau mai fericită. Să-i ajutăm pe cei vii, iată care-i ideea mea despre rolul nostru în Paradis.

— Eşti o mică îngâmfată teribilă, Joan! Spusese el pe un ton maliţios şi râzând pentru a-mblânzi ironia cuvintelor sale. Apoi adăugase: În ce mă priveşte, o vale înverzită, mi-ar fi suficient. Îmi imaginez turma de oi urmându-şi păstorul pentru a se întoarce acasă, în aerul răcoros al crepusculului… Se opri o clipă, apoi reluă: Este absurd din partea mea, Joan, dar, când mă întorc de la birou, când urc pe Strada – Mare, nutresc adeseori iluzia, cotind pentru a merge pe bulevardul care duce la Ball Walk că, în loc de acest bulevard, pătrund într-o vale liniştită, plină de ierburi, de verdeaţă moale, între două dealuri împădurite. Îmi spun că acea vale există de când lumea, în inima secretă a oraşului. Părăsind tumultul de pe Strada – Mare, este minunat să pătrunzi acolo. Exclami, poate puţin cam dezorientat: „Unde sunt?” Şi te auzi răspunzând, foarte drăgălaş, foarte delicat, că poate ai murit.

— Rodney! Exclamase ea, realmente aiurită, consternată, eşti bolnav? Cu siguranţă că nu te simţi bine!”

Era primul indiciu pe care-l avusese referitor la o alternare a sănătăţii, un semn premergător al acestei depresiuni nervoase care avea, nu mult după aceea, să-l trimită la un sanatoriu din Cornouailles, unde păruse fericit să petreacă două luni pe un şezlong fără să vorbească cu cineva, preocupat doar să asculte pescăruşii şi să contemple dunele decolorate şi sălbatice care-l despărţeau de mare.

Fusese necesară scena aceea din cimitir pentru ca ea să-şi dea seama de surmenajul cauzat de excesul de muncă. Când s-o pornească spre casă, după ce-şi trecuse un braţ sub al lui pentru a-l lua cu sine, îi văzuse floarea de

rododendron, prea grea, deprinzându-se de la butoniera lui şi căzând pe mormântul lui Leslie.

„Oh! Exclamase ea, rododendronul tău!” şi se aplecase pentru a lua de jos floarea roşie. Dar el îngăimase: „Las-o! Las-o pentru Leslie Sherston. Măcar atât să facem pentru ea. Era prietena noastră.”

Joan se grăbise să aprobe această idee emoţionantă şi adăugase că va aduce ea însăşi, a doua zi, o jerbă de frumoase crizanteme galbene.

Îşi amintea neliniştea pe care o simţise la vederea surâsului straniu cu care el îi răspunsese. Atunci îşi dăduse categoric seama că Rodney prezenta simptome alarmante.

Evident, ea nu putea ghici că el se afla în ajunul unei veritabile depresiuni nervoase, dar nu-şi amintea să mai fi văzut la el aşa o expresie.

Neliniştită, ea se străduise să-i pună cu abilitate întrebări, pe drumul spre casă; dar el nu ieşise din mutismul lui decât pentru a mormăi: „Sunt obosit, Joan. Sunt foarte obosit.” Şi, deodată, spusese această frază enigmatică: „Nu toată lumea are atâta curaj.”

Opt zile mai târziu, într-o dimineaţă, el pronunţase cu o voce neutră: „Nu mă voi putea scula azi.”

Şi rămăsese în pat, fără să vorbească, fără să privească pe cineva, nemişcat, cu un surâs calm.

Atunci au început să defileze doctorii şi infirmierele până în ziua în care-i fusese prescrisă o lungă cură de odihnă la Trevelgan, fără scrisori, telegrame ori vizite. Joan nici măcar nu avusese permisiunea să meargă să-l vadă – ea, Joan, soţia lui!

Ce perioadă tristă petrecuse atunci, în nelinişte şi confuzie! Mai ales că şi copiii îi creaseră tot felul de dificultăţi, în loc să-i fie apropiaţi, ei o consideraseră – se pare – doar pe Joan complet răspunzătoare de boala tatălui lor.

— Este ruşinos că l-ai lăsat să ducă viaţa asta de sclav, viaţa asta de birou, fără odihnă, mamă! Erai perfect

conştientă de faptul că de ani de zile tata se surmenează.
— Fără îndoială, scumpii mei. Dar ce-aş fi putut schimba eu?
— Ar fi trebuit să-l smulgi cu forţa din biroul lui, încă de multă vreme. Nu ştiai că detestă acest gen de viaţă? Nu l-ai înţeles oare niciodată pe tata?
— Te scutesc să-mi mai pui întrebări, Tony. Sigur că-l înţeleg pe tatăl vostru. Sunt mai capabilă decât voi să-l înţeleg.
— Ei bine! Mi se întâmplă să mă îndoiesc. Uneori chiar mă întreb dacă ai înţeles vreodată pe cineva.
— Tony! Termină! Depăşeşti măsura!
— Calmează-te, Tony! Spusese Averil. Îţi pierzi vremea!
Era o replică în stilul cunoscut al lui Averil, fata asta cu inima seacă insensibilă, afectând un cinism şi o detaşare mai presus de vârsta ei. Averil, se gândea uneori cu disperare Joan, nu avea nici măcar un atom de inimă. Evita înduioşarea şi părea complet inaccesibilă argumentelor sentimentale.
— Tată scump… Scâncise Barbara, cea mai mică şi cea mai impulsivă în exprimarea sentimentelor sale. E numai vina dumitale, mamă. Ai fost crudă cu tata… Crudă… Tot timpul.
— Barbara! Joan îşi pierduse răbdarea. Îţi dai seama de ceea ce spui? Tatăl vostru a fost întotdeauna aici seniorul şi stăpânul. Dar cum credeţi că aţi fi putut fi instruiţi, îmbrăcaţi, hrăniţi, dacă tatăl vostru nu ar fi muncit pentru voi? S-a sacrificat pentru voi. Aceasta-i datoria părinţilor şi ei şi-o îndeplinesc fără să se împăuneze cu meritele lor.
— Profit de această ocazie pentru a-ţi mulţumi, spusese Averil, pentru toate sacrificiile pe care dumneata, mamă, le-ai făcut pentru noi!
Joan îşi privise fiica, nevenindu-i să creadă. Se îndoia de sinceritatea lui Averil. Totuşi fiica ei, propria ei fiică nu putea fi atât de impertinentă încât…
Tony schimbase cursul discuţiei întrebând cu gravitate:
— Este adevărat că tata vroia să se ocupe de agricultură?

— Agricultură? Nu, sigur că nu! În sfârşit, adică… Mi se pare că odinioară… Dar era o toană din tinereţe. Toţi din familia lui au fost avocaţi din tată în fiu. A primit ca moştenire o afacere de familie foarte apreciată în acest ţinut al Angliei. Puteţi fi mândri de asta. Iar tu, Tony, te poţi felicita că vei avea şi tu un loc aici, mai târziu.

— Dar nu am nevoie de el, mamă! Vreau să mă instalez în Africa Orientală şi să cultiv pământul.

— Ce prostie, Tony! Scoate-ţi ideea asta stupidă din cap. Vei intra în afacere. Eşti fiu unic…

— Eu nu voi fi avocat, mamă. Tata ştie deja şi mă aprobă.

Zguduită de această declaraţie, adevărat duş rece, îl privise pe Tony cu o figură înspăimântată. Apoi se prăbuşise într-un fotoliu şi începu să suspine. Era atât de urât din partea lor să se coalizeze împotriva ei şi s-o copleşească cu reproşurile…

— Mă întreb ce v-a apucat să mă chinuiţi aşa, în lipsa tatălui vostru. Sunteţi toţi foarte aspri cu mine!

Tony mormăise ceva şi, renunţând la discuţii, se grăbi să iasă din cameră. Averil i se adresă cu vocea ei impersonală: „Tony este cu adevărat hotărât, mamă. Vrea să intre într-o şcoală de agricultură. Personal, consider că nu-şi cunoaşte interesul. Eu aş intra bucuroasă în afacerea familiei, dacă aş fi băiat. Avocatura m-ar ispiti…

— N-aş fi crezut niciodată, suspină Joan, că vor fi atât de ingraţi proprii mei copii!

Averil se mulţumise să ofteze; dar Barbara, care plângea în hohote într-un colţ al camerei, urlase: „Ştiu că tata va muri! Sunt sigură de asta! Şi vom rămâne toţi singuri! Oh! Este groaznic! Este înspăimântător!”

Averil oftase iar. Îşi plimba privirea dispreţuitoare de la sora ei, care plângea cu sughiţuri, la mama ei, care încerca să-şi înnăbuşe suspinele.

„Din moment ce nu pot ajuta cu nimic…” spusese ea, după care, se retrăsese calmă şi demnă… Ceea ce era specific pentru ea.

Într-un cuvânt, o scenă penibilă şi decepţionată, de care Joan nu mai voise niciodată să-şi amintească. Era totuşi de înţeles să se întâmple. Lovitura brutală dată de boala tatălui lor, cuvintele misterioase: depresiune nervoasă, explicau comportarea copiilor. Aceştia au întotdeauna tendinţa de a găsi un ţap ispăşitor pentru necazurile lor. În cazul de faţă, ai ei îşi încriminaseră mama pentru că era acolo. Dar Tony şi Barbara se scuzaseră ulterior. Averil, în schimb, nu părea niciodată să considere că ar avea motive să-şi ceară scuze şi, poate, în sufletul ei, era convinsă că are dreptate. Sărmana micuţă, nu era ea de vină că avea un suflet atât de rece.

Pe scurt, absenţa lui Rodney fusese o periaodă tristă, penibilă chiar. Copiii deveniseră capricioşi, posomorâţi; se închiseseră în ei, o ţinuseră la distanţă iar ea se simţise îngrozitor de izolată. Era, fără îndoială, efectul durerii personale şi al preocupării sale. Fiindcă un lucru era sigur: toţi trei o iubeau cu tandreţe. Se mai putea spune, în apărarea lor că erau şi la vârste foarte dificile. Barbara încă şcolăriţă, Averil o adolescentă repezită şi suspicioasă… Cât despre Tony, acesta îşi petrecea aproape tot timpul într-o fermă din apropiere. Era supărător că-şi băgase în cap ideea asta prostească cu agricultura, iar Rodney dăduse dovadă de mare slăbiciune încurajându-l.

„Cât e de neplăcut, îşi spusese Joan, că numai mie îmi revin toate corvezile! Şi acum alt necaz: deşi pensionul doamnei Harley are atâtea eleve încântătoare, nu reuşesc nicicum să pricep de ce Barbara nu se împrieteneşte decât cu cele mai zvăpăiate. Va trebui s-o fac să priceapă odată pentru totdeauna că nu admit la mine acasă decât tinerele bine crescute. Şi mă aştept ca această repetată recomandare să provoace o nouă scenă cu lacrimi, urmată de o criză de proastă dispoziţie. Nici Averil n-aş putea spune că-mi oferă vreo consolare. Trăieşte complet izolată şi dezaprob acel ton dispreţuitor cu care vorbeşte. Mă tem să nu-şi facă o reputaţie deplorabilă”.

„Da, se gândi Joan, educarea copiilor este o sarcină ingrată şi dificilă. Nimeni nu-şi dă cu adevarat seama de asta. Ce tact trebuie să posezi! Şi ce supleţe de caracter, pentru a şti când să fii autoritar şi când să laşi frâul liber, în funcţie de împrejurări”!

„Nimeni, gândi Joan, nimeni nu-şi poate imagina încercările prin care am trecut, în timpul bolii lui Rodney”! Gândul acesta o făcu să tresară uşor, căci îşi amintise de o observaţie făcută de dr. Mac Queen pe un ton cam usturător; el afirmase că era exclus să se adune mai multe persoane la un loc fără ca una dintre ele să exclame: „Nimeni nu-şi poate imagina prin ce-am trecut atunci!” întreaga asistenţă izbucnise în râs şi~i dăduse dreptate.

„Ei bine, îşi zise Joan, mişcându-şi degetele de la picioare din cauza nisipului care-i pătrunsese în pantofi, este perfect adevărat, însă, cu toate acestea, nimeni nu ştie cât am suferit în perioada aceea, nici măcar Rodney.”

Pentru că, de îndată ce se întorsese Rodney, într-o veselie generală, totul reintrase în normal şi copiii redeveniseră afectuoşi şi drăguţi, ca de obicei. Armonia se restabilise numaidecât. Ceea ce dovedea că aceste anomalii se datorau, într-adevăr, neliniştii. Neliniştea o făcuse să-şi piardă echilibrul. Neliniştea îi făcuse pe copii nervoşi şi agresivi. Totuşi, această perioadă de necazuri fusese efemeră şi Joan se întrebă de ce permitea ea necazurilor trecătoare să-i întunece memoria de vreme ce încerca să reînvie amintirile plăcute spre a evita tristeţea. Toate acestea veneau de la… De la ce oare? Ah! Da, de la ideea ei de a recita versuri. Şi, într-adevăr, ce poate fi mai ridicol, îşi zise ea, decât să te plimbi prin pustiu declamând versuri. Totuşi faptul este lipsit de inconveniente deoarece nimeni nu putea s-o vadă ori s-o audă.

Nimeni… Absolut nimeni…

„Nu! Îşi ordonă ea. Să nu ne lăsăm pradă panicii. Ar fi curată prostie, o slăbiciune a nervilor.”

Se întoarse brusc şi hotărî să revină la „Popas”, dar observă că trebuie să se stăpânească pentru a nu începe să alerge… Şi totuşi nu era nimic înspăimântător în faptul că era singură. Oare făcea şi ea parte dintre acei indivizi care sufereau de… Care era termenul tehnic? Nu era claustrofobie care însemna de locuri închise. Nu, era contrariul acestuia. Cuvântul începea cu A. Era spaima de largile spaţii întinse. Tulburarea ei se putea explica din punct de vedere psihologic. Dar, explicaţia psihologică, deşi o putea linişti, nu-i ameliora condiţia de moment.

Este uşor să-ţi spui că această confuzie în care te zbaţi este perfect logică şi raţională, dar nu este tot atât de uşor să-ţi împiedici ideile incoerente şi bizare, apărute nu se ştie de unde, să-ţi treacă prin minte, şă te obsedeze ca nişte şopârle ce se furişează afară din ascunzătoarea lor.

Imaginea Myrnei Randolph se insinua în mintea ei cu perfidia unui şarpe – iar celelalte – ca nişte şopârle.

Probabil contrastul este de vină: ajunsese deodată într-un deşert fără limite şi în spaţiu deschis, ea care-şi petrecuse toată viaţa izolată, într-o cutie. Da, într-o cutie, cu copii – jucării, servitori – jucării, un soţ – jucărie…

„Nu, Joan. Ce tot spui? Cum poţi fi atât de proastă? Copiii tăi sunt fiinţe reale!” Da – şi la fel erau şi bucătăreasa şi Agnes – şi tot aşa şi Rodney.

„Dar atunci, îşi spuse Joan, poate că eu nu sunt reală. Poate că nu-s decât o femeie – marionetă, o mamă – marionetă!”

Oh! Doamne! Ce groaznic… Îşi pierdea minţile! Trebuia oare să reînceapă să recite versuri? Probabil că şi-ar mai aminti câteva. Atunci cu voce tare, cu o fervoare exagerată, declamă: „From you have been absent în the Spring!” („Am trăit departe de tine în această primăvară”).

Nu-şi putea aminti continuarea, dar nici nu făcu vreun efort. Versul acesta era suficient de clar. El explica totul, nu-i aşa?

Rodney! Gândi ea. Rodney… N-am ştiut să trăiesc alături de tine primăvara asta! Cu diferenţa că, precizează ea, acum nu-i primăvară, suntem în noiembrie. „Şi stupefiată adăugă: „Dar nu fac decât să repet ce-a spus el, în seara când…”

Era în asta o analogie, un indiciu de reţinut, indiciul unei descoperiri învăluită în tăcere şi care-şi aşteptă momentul, al unei descoperiri asupra căreia, din câte începea să înţeleagă îşi închisese mereu ochii…

Dar cum să-ţi mai închizi ochii când şerpi şi şopârle te asaltează din toate părţile?

Erau atâtea subiecte de reflecţie pe care voia să le evite. Barbara, Bagdad, Blanche… Toate începeau cu B. Curioasă coincidenţă! Şi apoi Rodney pe peronul gării Victoria. Şi reaua voinţă a copiilor.

Joan era exasperată şi supărată pe sine; de ce, de ce naiba, nu se mulţumea să evoce doar amintirile plăcute?! Avea atât de multe şi atât de frumoase! Oh! Cu adevărat delicioase!

Rochia ei de mireasă, dintr-un satin minunat, alb ca sideful… Averil în leagănul ei căptuşit cu muselină şi plin de funde roze, un bebeluş atât de frumos şi de bine îngrijit!

În vremea copilăriei sale, Averil fusese întotdeauna drăguţă, plăcută. „Fiica dumneavoastră este superbă, doamnă Scudamore!” Da, Averil fusese o copilă cu care te puteai mândri, în public cel puţin. În familie era extrem de cârcotaşă şi avea un mod de a te privi care te descumpănea de parcă ar fi vrut să ştie dacă-ţi dai seama de ceea ce spui. Nu era de loc atitudinea pe care o mamă şi-o doreşte din partea fiicei sale. Nu, nu avea nimic dintr-o copilă cu suflet tandru. Şi Tony îi făcea cinste în societate, deşi era tot timpul evaziv şi distrat din multe puncte de vedere. Doar Barbara îi crease probleme cu crizele ei de disperare şi de lacrimi. În ansamblu, toţi trei erau afectuoşi, drăguţi, bine crescuţi… Păcat… Copiii cresc şi le creează părinţilor atâtea dificultăţi! Dar nu avea de gând să reflecteze la asta. Trebuie să se concentreze asupra bucuriilor copilăriei lor

fragede. Averil, la cursul de dans în frumoasa ei rochie de mătase roz.

Barbara în fermecătorul ei jerseu de la Liberty şi Tony purtând acei pantalonaşi bufanţi atât de drăguţi pe care doica îi făcea cu o îndemânare nemaipomenită. Dar să lăsăm asta! Cu siguranţă că putea găsi şi alte subiecte de reflecţie în afară de hăinuţele copiilor! Ar putea încerca să-şi amintească de cuvintele afectuoase şi drăgălaşe pe care aceştia le-au pronunţat cândva sau să rememoreze câteva scene tandre de caldă intimitate familială…

Când te gândeşti câte sacrificii faci pentru copii şi cum li te devotezi.

Încă o şopârlă ce-şi scoate capul din gaura ei: Averil întrebând cu acea politeţe glacială, cu acel cinism de care Joan se temea atât de mult: „Ce faci dumneata pentru noi, mamă? Nu dumneata ne îmbăiezi, nu-i aşa?

— Nu.

— Nici nu ne dai să mâncăm şi nici nu ne piepteni. Doica se ocupă de asta! Ea ne duce la culcare şi tot ea ne trezeşte. Nu dumneata ne faci hăinuţe ci doica. Şi tot ea ne plimbă…

— Da, micuţa mea. O folosesc pe doică pentru ca ea să vă îngrijească. Asta înseamnă că o plătesc.

— Cu toate acestea, tata este acela care-i dă simbria. Şi tot el aduce banii, nu-i aşa?

— Evident, micuţa mea, dar e ca şi cum i-aş aduce eu.

— Da, dar nu dumneata te duci în fiecare zi la birou. Tata munceşte singur. De ce nu munceşti şi dumneata cu el?

— Fiindcă mă ocup de casă.

— Păi, atunci, ce fac Kate şi bucătăreasa…?

— Ajunge, Averil. Lasă discuţiile!”

Trebuie să recunoaştem, pe bună dreptate, că Averil se supusese de la primul cuvânt, fără revoltă şi fără sfidare; dar uneori, docilitatea ei era mai stânjenitoare decât ar fi fost o eventuală revoltă.

Într-o zi, Rodney spusese râzând că, în cazul lui Averil, verdictul era mereu: „Achitat din lipsă de probe”.

„Rău faci că râzi de asta, Rodney. După părerea mea un copil de vârsta lui Averil n-ar trebui sa fie atât de prompt în a-i critica pe ceilalţi.

— O consideri prea tânără pentru a deosebi adevărul de greşeală?

— Oh! Nu-mi veni cu ideile tale de jurist!

El îi răspunsese tachinând-o cu un surâs:

— Cine a făcut din mine un jurist?

— Nu, orice ai spune, consider că micuţa asta lipsită de respect.

— Averil mi se pare deosebit de politicoasă pentru vârsta ei. Nu-şi permite niciodată manifestări obişnuite altor… Lui Babs, de exemplu.”

Aşa era, Joan fu de acord. Când se enerva Barbara, era dezlănţuită ca o furtună: „Eşti cumplită! Te detest! Aşa vrea să mor doar ca să-ţi fac în necaz!”

Cu toate acestea Joan îi răspunsese lui Rodney: „Barbara nu are decât capricii; după aceea îşi cere întotdeauna iertare.

— Da, sărmana femeiuşcă. Ea nu-şi dă seama de ce spune, în timp ce Averil are un fler uimitor cu care detectează minciunile ce i se servesc”.

Joan protestase:

— Minciuni? Nu-nţeleg ce vrei să spui cu asta.

— Ei! Hai, Joan! Balivernele pe care le vârâm în capul lor: pretenţia noastră că ştim totul, obligaţia de a părea exemplari, discernământul nostru infailibil… Faţă de aceste mici creaturi lipsite de apărare şi complet la discreţia noastră…

— Cine te-ar auzi vorbind, ar spune că sunt adevăraţi sclavi şi nu nişte copii răsfăţaţi!

— Şi nu sunt sclavi? Le impunem hrana pe care o alegem noi, hainele pe care le alegem noi, şi chiar, într-o oarecare măsură, cuvintele cu care se exprimă. Este preţui cu care

obţin protecţia noastră. Dar, pe măsură ce cresc, cu fiecare zi se apropie un pic mai mult de libertate.

— Libertatea! Zise Joan cu dispreţ. Crezi că aşa ceva există?

Rodney răspunse cu o voce plină de amărăciune: „Nu, nu cred. Câtă dreptate ai, Joan!” Apoi ieşise, încet, cu umerii gârboviţi. Iar ea, emoţionată deodată, îşi spusese: „Iată cum va arăta Rodney la bătrâneţe…”

Rodney pe peronul din gara Victoria… Lumina puternică scoţând în evidenţă ridurile şi faţa lui trasă de oboseală… Rodney recomandându-i să aibă grijă de ea…

Apoi, un minut mai târziu, Rodney văzut din spate…

Dar oare de ce revenea la nesfârşit la aceeaşi presupunere? Era stupid! Rodney îi regreta mult lipsa! Viaţa lui era tristă acum de când era singur acasă, doar cu slujitorii! Şi probabil că nu-i venea niciodată ideea să-şi invite câţiva prieteni la cină… Sau, dacă totuşi o făcea, se nimerea să fie cineva insipid ca Hargrave Taylor, acest om plicticos la culme. Nu pricepuse niciodată de ce-i plăcea lui Rodney tovărăşia acestui pisălog, ori a acelui agasant maior Mills, care nu vorbea decât despre furaje şi creşterea vitelor.

Cu siguranţă că Rodney îi regreta absenţa!

De abia revenise la „Popas” că hindusul îi ieşi înainte şi o întrebă:

— Memsahib făcut plimbare bună?

— Da! Răspunse Joan. O plimbare încântătoare.

— Cina curând gata. Foarte bună cina, Memsahib.

Joan îşi exprimă încântarea; dar formula hindusului era rituală şi cina fu exact ca şi precedentele. Unica schimbare: caisele care erau înlocuite de piersici. Meniul putea fi perfect, dar avea inconvenientul de a fi monoton.

Plecând de la masă, Joan nu se putu decide să se culce atât de devreme şi, o dată în plus regretă amarnic că nu şi-a luat cu sine un lucru de mână în absenţa unei provizii serioase de cărţi. În disperare de cauză, încercă să recitească

„Memoriile Lady-ei Catherine Dysart”, dar fără urmă de interes.

De ce nu avea nici o ocupaţie, indiferent care?! Un simplu joc de cărţi i-ar fi permis să facă pasienţe. Cu un joc oarecare, table, şah sau dame, ar fi jucat împotriva ei înseşi! Ajunsese chiar să regrete un joc de loto, de Snakes and ladder (şerpi cu scară…).

Şerpi cu scară… Şerpi şi şopârle…

Dar ce stranie comparaţie făcuse ea între şopârlele ce-şi scoteau capetele din găurile lor şi gândurile ce-ţi apar brusc în minte cânt te aştepţi mai puţin, aceste gânduri angoasante care se impun în ciuda a tot şi care sunt insuportabile.

Dar, dacă nu le poate suporta, de ce-i vin în minte? Omul este stăpân pe gândurile sale… Sau poate nu e? Este oare posibil ca în anumite circumstanţe să-ţi dirijezi, să-ţi ordonezi gândurile… Când ies dintr-un colţ misterios al propriului tău „eu…”. Ca nişte şopârle… Când îţi trec prin minte într-o străfulgerare de şarpe argintiu? Ieşite dintr-un colţ misterios al propriului eu… Bizară, impresia aceasta de spaimă pe care o simţise…

Probabil că este vorba de agorafobie. (Chiar aşa, acesta era termenul: agorafobie, ceea ce dovedea că oricând este posibil să-ţi aminteşti ceva când te străduieşti cu adevărat). Da, asta era. Teama de spaţiile nelimitate. Nici măcar nu-i trecuse prin minte ideea unui astfel de vertij, înainte ca ea să-i devină, ca astăzi, victimă. De aceea nu avusese niciodată până atunci ocazia să se obişnuiască cu largile spaţii deschise. Trăise întotdeauna într-un decor de case, de grădini, având multe preocupări, şi multă lume în jurul ei… Multă lume, iată condiţia esenţială.

De ce nu avea pe cineva cu care să vorbească!

Chiar şi Blanche…

Ce ironie i se părea acum spaima ce-o cuprinsese la gândul de a face drumul întoarcerii spre casă însoţită de Blanche…!

Desigur, situaţia sa ar fi fost cu totul diferită în compania lui Blanche. Şi-ar fi amintit neîncetat despre pensionul Sfânta Ana… Ce îndepărtate i se par vremurile acelea…! Dar oare ce spusese Blanche? „Ţi-ai croit drumul în societate; eu, însă, am decăzut.” Nu, ea rectificase, ceva mai târziu, spunând: „Ai rămas ceea ce erai atunci: o elevă de la Sfânta Ana făcând cinste pensionului său.”

Oare într-adevar se schimbase atât de puţin de atunci? Era un gând plăcut! Da, plăcut într-un sens, dar, pe de altă parte, oarecum dezagreabil; de aceea asta implica un fel de stagnare. Oare ce-i spusese exact domnişoara Gilbey cu ocazia plecării sale? Discursurile de adio ale domnişoarei Gilbey către elevele sale erau celebre. Era una din specialităţile care dădeau valoare pensionului Sfânta Ana.

Joan îşi canaliză memoria spre anii săi de studiu şi, cu o surprinzătoare claritate, figura directoarei îi apăru imediat înaintea ochilor. Îi revăzu nasul mare şi agresiv, lornionul, ochii mici şi duri cu privirea autoritară, înspăimântătoarea maiestate a domnişoarei Gilbey când străbătea culoarele pensionului, maiestate care provenea mai ales de la bustul său – un bust comprimat, rigid care nu simboliza decât măreţia, fără a evoca nimic feminin. Impresionantă figură, această domnişoară Gilbey, temută şi admirată pe bună dreptate şi care producea un efect de teroare atât asupra părinţilor, cât şi a elevelor. Era imposibil de negat: domnişoara Gilbey personifica pensionul Sfânta Ana! Joan se revăzu pătrunzând în locul acela sacru, biroul directoarei, cu florile sale, cu gravurile familiei Medici, cu atmosfera sa de cultură intelectuală, de învăţământ şi de ţinută corectă. O revăzu pe domnişoara Gilbey ridicându-şi cu măreţie capul mesei sale de scris.

„Apropie-te, Joan. Ia loc, scumpa mea copilă.”

Joan se aşezase cu docilitate în fotoliul îmbrăcat cu creton. Domnişoara Gilbey îşi scoase lornionul şi, după ce-i adresă cel mai ireal şi mai impozant dintre surâsuri, continuase: „Ne părăseşti, Joan. Vei ieşi din lumea restrânsă a şcolii

pentru a intra în acest univers, atât de vast, care este viaţa! Ţin să-ţi vorbesc o clipă, în ajunul acestei despărţiri, cu speranţa că vorbele mele ar putea să te îndrume în cursul anilor ce vor veni.

— Da, domnişoară Gilbey.

— La pension, în lumea aceasta lipsită de griji, alături de colegele de vârsta ta, ai fost ferită de compromisurile, de dificultăţile pe care nimeni nu le poate îndepărta complet din drumul său.

— Da, domnişoară Gilbey.

— Ai fost, ştiu asta, fericită aici.

— Da, domnişoară Gilbey.

— Şi ai fost muncitoare. Îmi face plăcere să-ţi recunosc progresele. Ai fost una dintre cele mai bune eleve ale noastre.”

Joan se simţise uşor emoţionată. „Oh! Mulţumesc, domnişoară Gilbey.

— Dar viaţa deschide astăzi în faţa ta noi perspective, noi responsabilităţi…”

Discursul continuase. La momentele oportune, Joan murmurase: „Da, domnişoară Gilbey”.

Parcă era hipnotizată.

Unul din atuurile domnişoarei Gilbey, în cariera sa de educatoare, era vocea ei care, după spusele lui Blanche Haggard, avea posibilităţile unei întregi orchestre. Începând cu gravitatea unui violoncel, ea-ţi distribuia laudele cu accente de flaut şi dădea sfaturi pe ton de bas. După care, pentru tinerele ce vădeau calităţi intelectuale, găsea sonorităţi specifice instrumentelor de suflat pentru a le încuraja iar cele care păreau atrase mai mult de îndatoririle căsătoriei, îşi primeau preceptele modulate asemenea notelor discrete şi duioase ale viorii.

Dar domnişoara Gilbey îşi rezerva în mod constant pentru peroraţiile sale accentele cele mai savante de pizzicato.

„Şi acum un sfat personal: renunţă la gândurile superficiale, draga mea Joan! Nu te mulţumi să accepţi

faptele cum îţi apar la prima vedere, cu scuza amăgitoare că aceste impresii rapide sunt mai facile şi te cruţă de suferinţă! Viaţa este făcută pentru a fi trăită şi nu disimulată de voalurile iluziei. Şi caută să nu te amăgeşti cu gândul că ai toate motivele să fii foarte mulţumită de tine însăţi!

— Da… Nu, domnişoară Gilbey.

— Căci, între noi fie vorba, acesta-i oarecum punctul tău slab Joan, nu-i aşa? Gândeşte-te la ceilalţi, scumpă copilă, nu te închide în tine. Pregăteşte-te să-ţi asumi responsabilităţi."

Apoi, cu amploarea unei întregi orchestre: „Viaţa, Joan, trebuie să fie o perfecţiune continuă, o ascensiune de la starea noastră prezentă spre un nou stadiu, superior. Vor veni dureri şi suferinţe. Ele nu cruţă pe nimeni. Nici Iisus n-a fost scutit de suferinţele vieţii noastre muritoare. Calvarul pe care El l-a îndurat la Ghetsemani, va trebui să-l suporţi şi tu. Dacă nu ştii încă acest lucru, Joan, înseamnă că-ţi faci iluzii. Aminteşte-ţi de acest avertisment când vei fi în faţa unor încercări şi vei fi cuprinsă de îndoială. Şi aminteşte-ţi, scumpă copilă, că voi fi oricând fericită să ascult confidenţele fostelor mele eleve, şi gata oricând să le ajut cu sfaturile mele la prima lor chemare. Dumnezeu să te binecuvânteze, scumpa mea copilă!"

Aici se plasa ultima binecuvântare a domnişoarei Gilbey, sub forma unui sărut de adio, sărut care era nu atât un contact uman cât o îmbrăţişare onorifică. Şi, uşor emoţionată, Joan se retrăsese.

Revenise în dormitor, unde o descoperi pe Blanche; punându-şi un pince-nez al lui Mary Grant şi deghizată cu o pernă făcută ghemotoc sub bluza costumului de gimnastică, ea se producea, spre marea bucurie a asistenţei în delir: „Părăsiţi, tuna Blanche, lumea veselă a pensionului pentru a pătrunde în universul – atât de vast, atât de periculos, al existenţei. Viaţa se deschide în faţa voastră, cu problemele şi responsabilităţile sale…"

Joan i se alăturase şi, cu cât vocea lui Blanche era mai puternică, cu atât succesul era mai mare.

„Ţie, Blanche Haggart, nu-ţi voi spune decât un cuvânt: disciplină entuziasmele, pune-ţi în frâu impulsurile! Impetuozitatea sentimentelor tale ar putea deveni periculoasă! Doar o disciplină riguroasă îţi va permite să cucereşti demnitatea. Ai calităţi preţioase, copila mea. Foloseşte-le cu discernământ… Dar ai, de asemenea, mari defecte, Blanche, mari defecte. Ele sunt însă, conseciţa unei naturi generoase şi pot fi dirijate pe calea binelui. Viaţa… Blanche îşi intensifică tonul rostind cu o voce cavernoasă… Este o necurmată perfecţionare. Ridică-te pe temeliile propriei fiinţe atrase de progresul continuu. (Citiţi Wordsworth). Păstrează amintirea şcolii şi nu uita că mătuşa Gilbey îţi va sta la dispoziţie cu ajutorul şi sfaturile sale în orice împrejurare… Dacă adaugi la scrisoarea ta un plic cu timbru.”

Blanche îşi opri discursul şi fu stupefiată neauzind nici râsete, nici aplauze sau aclamiştii. Toate elevele erau transformate în statui de marmură şi toate capetele erau întoarse spre uşa deschisă, în pragul căreia domnişoara Gilbey stătea impunătoare cu lornionul în mână.

Se lăsase o tăcere cumplită. Apoi domnişoara Gilbey defilară: „Dacă intenţionezi să te consacri carierei teatrale, Blanche, pot să te asigur că există numeroase şcoli excelente de artă dramatică unde vei deprinde dicţia şi elocuţiunea. Pari să ai ceva talent pentru o astfel de carieră. Dar până o vei începe, fii amabilă şi pune la loc perna.”

Acestea fiind spuse, ea se retrase cu multă demnitate.

„Ei, drăcie! Şoptise Blanche. Dictatorul are clasă, nu glumă! Iată cum înveţi să-ţi ţii pliscul!”

Da, gândi Joan, domnişoara Gilbey era o personalitate puternică. Ieşise la pensie după un trimestru de la intrarea lui Averil la Sfânta Ana; noua directoare nu avea dinamismul puternic al predecesoarei sale de atunci, nivelul şcolii era scăzut.

Blanche spusese adevărul: domnişoara Gilbey era un dictator, dar care o făcuse să se cunoască mai bine şi care, în fond, o înţelesese perfect pe Blanche. Disciplina, iată ce i-ar fi trebuit pentru a se conduce în viaţă. Avea oare instincte generoase? Da, poate că da, însă stăpânirea de sine i-a lipsit cu totul. Da, dacă ne gândim bine, Blanche era generoasă. Suma aceea pe care i-a împrumutat-o Joan, Blanche nu a cheltuit-o pentru sine. Cumpărase un birou cu cilindru pentru Tom Holliday. Un birou cu cilindru era fără îndoială ultimul lucru care ar fi tentat-o pe Blanche. Ce inimă bună, ce fiinţă minunată, această Blanche! Şi totuşi îşi abandonase copiii, îi părăsise cu sânge rece, neglijând cele două fiinţe pe care le adusese pe lume.

Asta dovedea că existau şi femei lipsite de instinctul matern. Pentru Joan, copiii fuseseră întotdeauna pe primul plan. Rodney fusese întotdeauna de acord cu ea în această privinţă. Rodney era într-adevăr foarte dezinteresat, cel puţin când ştiai să-i expui lucrurile cu bun simţ. Ea îi demonstrase, de exemplu, că acea frumoasă încăpere însorită, care-i servea de garderobă, trebuia pusă la dispoziţia copiilor şi transformată în sală de joacă; el acceptase cu multă uşurinţă să-şi ia lucrurile din cămăruţa aceea încântătoare ale cărei ferestre dădeau în curte. Copiii trebuie să dispună de cât mai mult soare şi de cât mai multă lumină.

Şi ea, şi Rodney fuseseră cu adevărat nişte părinţi conştienţi de îndatoririle lor. Şi copiii le făcuseră cinste, mai ales în adolescenţă. Ce copii fermecători şi drăgălaşi fuseseră! Cu mult mai bine crescuţi decât fiii doamnei Sherston, de exemplu! Doamna Sherston nu părea să se sinchisească niciodată prea mult de ţinuta lor. Era alături de ei, exact ca un tovarăş de joacă, aprobând cele mai ciudate invenţii, târându-se pe iarbă când se jucau de-a Pieile-Roşii, scoţând strigăte sălbatice, ba chiar, o dată, când se jucau de-a circul, încercă să ragă – e cazul s-o spunem – exact cum rage leul!

Adevărul este că – decretă Joan – Leslie Sherston nu căutase niciodată să treacă drept o femeie distinsă.

Dar ce soartă tristă avusese sărmana femeie!

Joan se gândi la ziua în care dăduse în mod întâmplător peste căpitanul Sherston, în Somerset. Era aici în vizită la nişte prieteni, fără să ştie că familia Sherston îşi alesese aici domiciliul. Aşa, încât se întâlnise faţă în faţă cu căpitanul Sherston care ieşea (ca din întâmplare) din cabaretul ţinutului.

Nu-l mai văzuse de la ieşirea lui din închisoare şi fusese stupefiată de schimbarea produsă în înfăţişarea chipeşului şi mândrului director de bancă de odinioară.

Ce aer dezumflat au, când sunt umiliţi, oamenii siguri de ei! Umerii aceştia prăbuşiţi, spatele gârbovit, obrajii lăsaţi, privirea piezişă sub pleoapele plecate…

Când te gândeşti că un astfel de om putuse inspira cândva încredere!

Sherston fusese surprins de întâlnirea cu Joan, dar se stăpânise numaidecât şi încercase să fie amabil într-un fel care era o lamentabilă parodie a politeţii sale de odinioară.

„Oh! Doamna Scudamore! Ce mică e lumea! Cărei fericite întâmplări îi datorez plăcerea de vă întâlni la Skipton Haynes?”

Postat în faţa ei, îşi îndreptase umerii şi se străduise să-şi regăsească vocea cordială şi siguranţa de odinioară… Dezolantă tentativă! Fără să vrea lui Joan îi fu milă de el.

Trebuie să fie îngrozitor să decazi aşa în ochii lumii, mai ales când poţi să întâlneşti în cel mai imprevizibil moment, o cunoştinţă de altădată care ar putea să-ţi refuze strângerea de mână!

Desigur, ea nu lăsase să se vadă nici cea mai mică intenţie de a se purta cu răceală. Dimpotrivă, avusese o atitudine extrem de amabilă.

Sherston îi spusese: „Trebuie să veniţi s-o vedeţi pe soţia mea! Veţi servi ceaiul cu noi. Da, da, scumpă doamnă Scudamore, insist!”

Şi această retrospectivă a vremii de odinioară era atât de penibilă încât, Joan, în ciuda reticenţei sale, se lăsase condusă de Sherston care nu tăcuse o clipă, dar care, cu toate acestea, nu păruse prea sigur de sine.

Ţinea, spunea el, să-i arate mica lor proprietate cultivată, de altfel, nu chiar atât de mică; era o suprafaţă frumuşică. Zarzavaturile cereau o muncă intensă. Merele şi anemonele erau specialitatea lor etc… Tot vorbind, el deschisese o portiţă mai mult sau mai puţin dislocată şi cu vopseaua coşcovită şi amândoi se angajaseră pe o alee invadată de ierburi, la capătul căreia o văzuseră pe Leslie aplecată deasupra unui răzor.

„Ghici pe cine îţi aduc!” exclamase Sherston. Iar Leslie după ce şi-a dat la o parte şuviţele de păr care-i acopereau faţa, venise în întâmpinarea lor proclamând că, în materie de surprize, aceasta era una cu adevărat deosebită! Joan fusese imediat frapată de îmbătrânirea lui Leslie. Ba chiar găsise că are o înfăţişare bolnăvicioasă. Riduri adânci, săpate de oboselă şi de durere, îi devastaseră chipul. Din punct de vedere moral însă, era ca şi înainte: veselă, neîngrijită şi de o energie nestăvilită.

În timp ce stătea de vorbă, băieţii se întoarseră de la şcoală. Îşi anunţaseră prezenţa, încă de pe alee, cu strigăte puternice şi cu hohote de râs; apoi se năpustiseră, cu capul înainte, înspre Leslie, zbierând asurzitor. După ce răspunsese întâi acestor demonstraţii, Leslie le spuse, deodată, cu autoritate: „Linişte! Avem o vizită!”

Băieţii se transformaseră imediat în doi îngeraşi politicoşi care o salutaseră pe doamna Scudamore cu o voce măsurată, potolită.

Pentru o clipă Joan îşi aminti că unul dintre verii ei creştea câini de vânătoare care, la o comandă, se aşezau pe picioarele din spate, în timp ce la comanda opusă o luau iute la fugă. Copiii lui Leslie păreau că primiseră o educaţie asemănătoare. După ce-i însoţiseră în casă pe părinţi, ei o ajutaseră pe Leslie să prepare ceaiul, apoi să aducă pe un

platou o pâine rotundă, o grămăjoară de unt, dulceaţă de casă şi nişte căni cu un aspect destul de ieftin, continuând să râdă şi să glumească cu mama lor.

Dar mai ciudată era schimbarea atitudinii lui Sherston. Aerul său jenat, sfios, abătut, dispăruse. Redevenise stăpânul casei, proprietarul locului, nu doar cu vorba ci şi cu fapta.

Era vesel, mulţumit de sine, mândru de familia lui. Dădea impresia că adăpostul celor patru pereţi îl imuniza împotriva lumii din afară şi a opiniei străinilor. La un moment dat fiii lui l-au implorat să-i ajute pentru realizarea unei lucrări de tâmplărie. La rândul ei, Leslie îl rugase să nu uite că-i promisese să-i repare căzmăluţa şi-l întrebase dacă prefera să prăşească el anemonele în seara aceea, sau s-o facă împreună a doua zi dimineaţă.

Joan îşi spusese că familia nu fusese nicicând mai unită. Avusese impresia că Leslie îl adoră pe Sherston. Cândva fusese, probabil, un tânăr destul de frumos.

Cam astea-i erau gândurile, când avu impresia că urechile îi joacă o festă.

Peter exclamase impetuos:„ Povesteşte-ne întâmplarea cu gardianul închisorii şi cu budinca de fructe!”

Şi, cum tatăl lui rămăsese interzis, puştiul adăugase cu o voce insistentă: „Ştii, nu? Ceea ce ai auzit când erai în închisoare. Dialogul dintre gardieni!”

Sherston ezitase, cu o înfăţişare jenată. Atuncea Leslie spusese cu mult calm: „Spune-o, Charles! Întâmplarea este foarte nostimă. O s-o distreze pe doamna Scudamore.”

Charles le îndeplinise dorinţa, iar întâmplarea era, într-adevar foarte nostimă, dar nu în sensul considerat de băieţi. Aceştia se agitau scoţând strigăte puternice de veselie. Joan râsese din politeţe dar era literalmente buimăcită şi un pic scandalizată! Iar mai apoi, rămânând singură cu Leslie, la etajul I, insinuase cu blândeţe: „N-aş fi crezut pentru nimic în lume că fiii voştri sunt la curent cu…”

Leslie…

— Într-adevăr, îşi spuse Joan, Leslie Sherston nu avea obrazul prea subţire – Leslie păruse amuzată de această reflecţie.

„Oricum trebuia să li se spună într-una din zile. Nu-i aşa? Atunci mai bine sa ştie adevărul imediat. E mai simplu.”

Era mai simplu, aprobase Joan, dar era înţelept? Delicatul idealism al unui suflet de copil… Să-i zdruncini încrederea şi admiraţia pentru tatăl lui… Joan simţea că se sufocă.

Leslie îi răspunsese că nu-i considera pe copiii ei nici atât de delicaţi, nici de idealism atât de gingaş. Ar fi fost mult mai rău pentru ei, dacă ar fi bănuit existenţa unui mister asupra căruia părinţii ar fi lăsat voalul tăcerii. Şi-a ridicat braţele şi cu tonul ei direct şi nepăsarea-i caracteristică adăugase: „Să umblăm cu ascunzişuri, să ne prefacem, asta ar fi fost dăunător. Când m-au întrebat de ce trebuie să plece tatăl lor, m-am gândit că le datorez adevărul. De aceea le-am spus cu francheţe că a furat bani din bancă şi că este la închisoare. În felul acesta au aflat şi consecinţele furtului. Peter avea o supărătoare tendinţă de a şterpeli dulceaţă şi, pentru a fi pedepsit era trimis la culcare: a înţeles că persoanele mature, dacă se comportă necinstit, sunt trimise la închisoare. E foarte simplu.

— Totuşi, un copil care-şi dispreţuieşte tatăl în loc să-l admire…

— Oh! Nu par deloc să-l dispreţuiască! Din nou Leslie păruse înveselită de scrupulele lui Joan. Îl compătimesc mult şi-l ascultă cu plăcere povestindu-şi amintirile din închisoare.

— Sunt sigură că nu-i un lucru bun pentru ei, decretase Joan.

— Ah! Aşa crezi? Leslie reflectase o clipă. Poate, dar asta l-a salvat pe Charles! Când a ieşit din închisoare se târa ca un câine bătut. Era cumplit. Atunci, m-am gândit că unica soluţie era să explic cu francheţe ce se întâmplase. Orice ai face este imposibil să treci cu buretele peste trei ani din viaţă şi, în ce mă priveşte, prefer să cunosc adevărul.”

Era exact stilul lui Leslie, îşi spusese Joan. Rămăsese dezinvoltă, fără ascunzişuri şi, ignorând subtilele nuanţe ale sentimentelor, prefera întotdeauna calea cea mai scurtă. Totuşi un lucru trebuia să recunoască: Leslie fusese o soţie credincioasă!

Joan îi spusese deci cu indulgenţă: „Înţelege-mă, Leslie! Sunt de părere că a fost admirabil din partea ta să-i susţii astfel moralul soţului tău şi să începi să munceşti pentru copiii tăi în timp ce el era…! Cum să spun…?”.

Ce surâs ciudat şi chinuit avusese Leslie! Abia acum îşi dădea seama Joan de asta. Poate că fusese stânjenită de complimente. În orice caz, Leslie întrebase cu o voce nefirească: „Ce mai face Rodney?

— Este tare ocupat, dragul de el. Îi spun adesea că ar trebui să-şi acorde o zi de odihnă, din când în când.

— Nu este deloc uşor, răspunsese Leslie. Presupun că în meseria lui, ca şi în a mea, este necesară munca permanentă. Concediul nu este posibil.

— Aşa este. Şi apoi, Rodney este atât de conştiincios!

— O muncă permanentă…” repetase Leslie! Se îndreptase apoi încet spre fereastră şi rămăsese acolo îndelung, cu spatele la Joan. Aceasta, privindu-i silueta fusese stupefiată. Leslie purta întotdeauna haine deformate şi neglijente, dar totuşi…

„Oh! Leslie! Exclamase ea fără să se gândească. Să nu-mi spui că eşti.”

Leslie se întoarse şi, întâlnind privirea lui Joan, dăduse încetişor din cap.

„Ba da! Spusese ea. Aştept un bebeluş în luna august.

— Sărmană prietenă…” spusese Joan cu o profundă compasiune.

Dar printr-un reviriment inexplicabil, Leslie se dezlănţuise literalmente. Gata cu instabilitatea, cu apatia! S-ar fi spus că-i un condamnat la moarte care-şi pledează cauza.

„Evenimentul acesta l-a transformat complet pe Charles, înţelegi? Nu-ţi pot spune cât de radicală a fost schimbarea.

A văzut asta un simbol, o dovadă că nu este un om în afara legii şi că viaţa îşi reia cursul. În aşa măsură încât, de când a aflat de starea mea, încearcă să nu mai bea.

Leslie vorbea cu atâta căldură încât Joan nu sesizase aluzia din ultima frază şi se mulţumise să spună: „Evident, ştii mai bine ca mine care-ţi este datoria; dar aş fi crezut că nu este rezonabil, în situaţia actuală…

— Te gândeşti la cheltuielile suplimentare?

Leslie râsese în hohote.

— Oh! Vom ieşi noi din necazuri! Când vom avea de hrănit o gură în plus, vom munci mai mult.

— Dar nu pari prea rezistentă…

— Ce spui? Ba sunt chiar foarte rezistentă! Nu mor eu aşa de repede, vei vedea!

Dar se înfioră de parcă ar fi presimţit deja boala care avea să o răpună.

În sfârşit, coborâseră împreună şi Sherston insistase s-o conducă câţiva paşi pe Joan pentru a-i arăta o scurtătură. Şi, în timp ce întorcea capul, înainte de a ieşi din grădină, ea îi zărise pe Leslie şi pe copiii ei jucându-se, încăierându-se cu o bucurie exuberantă. Leslie era nebunatică, se amesteca în jocurile copiilor aproape asemenea unui animal… Deşi era cam dezgustată de această comparaţie, Joan asculta cu atenţie declaraţiile sforăitoare ale căpitanului Sherston. Părea dornic de confidenţe. Îi declarase deci, cu o mare risipă de gesturi, că niciodată, niciodată, o femeie nu s-a comparat şi nu se va putea compara cu Leslie.

„Nu vă închipuiţi, doamna Scudamore, ce a însemnat ea pentru mine! Nu vă închipuiţi! Nimeni nu-şi poate da sema! Nu sunt demn de ea, ştiu asta…”

Joan se simţi neliniştită văzând că-i dau lacrimile: era probabil un emotiv, unul din acei oameni care se tulbură dintr-un fleac.

„Este atât de stăpână pe sine… Întotdeauna veselă… Şi pare să descopere în orice ni se întâmplă un aspect

interesant şi pitoresc. Şi niciodată, nu mi-ar reproşa ceva… Dar mă voi revanşa, jur că voi şti să-i dovedesc recunoştinţa mea.”

Joan se gândise că, dacă într-adevăr, căpitanul Sherston ar ţine să-şi exprime gratitudinea, ar frecventa mai puţin asiduu cabaretul „Anchor and Bell”, şi ea făcuse un efort pentru a nu i-o spune.

În cele din urmă îşi luase rămas bun, repetându-i că înţelege perfect această admiraţie pentru Leslie şi că este încântată că i-a revăzut pe amândoi. Apoi se îndepărtase peste câmp, pe scurtătură. Când să treacă de o barieră, întorcându-se, îl văzuse, de departe, pe căpitanul Sherston stând în faţa uşii cabaretului „Anchor and Bell” şi consultându-şi ceasul pentru a şti dacă mai avea de aşteptat până la deschidere.

În ansamblu lucrurile sunt triste, îi spusese ea lui Rodney de îndată ce revenise acasă.

Profund interesat, Rodney răspunsese:

— Dar parcă am înţeles că ţi s-au părut foarte fericiţi.

— Hm! Da, dacă vrei.

Rodney spusese că, dacă stai să te gândeşti, Leslie Sherston ştiuse în mod admirabil să redreseze situaţia.

— Lucru cert este că are un curaj formidabil. Imaginează-ţi că aşteptă încă un copil!

Rodney se ridicase brusc şi se dusese apoi încet să se aşeze în faţa ferestrei, rămânând cu spatele, exact – remarcase Joan – în aceeaşi atitudine ca Leslie. Apoi, după câteva minute, întrebase:

— Pentru când?

— În luna august. Consider că este curată nebunie.

— Chiar aşa?

— Dragul meu, gândeşte-te! Trăiesc din munca lor. Bebeluşul va fi o complicaţie în plus.

— Leslie este rezistentă… Pronunţase lent Rodney.

— Dar îşi va ruina sănătatea vrând să facă prea multe. Pare deja bolnavă.

— Avea o înfăţişare tare obosită când a plecat de aici…

— A îmbătrânit mult de atunci. E foarte frumos să spui că, datorită viitorului copil, Charles s-a schimbat complet…

— A spus ea asta?

— Da. Asta i-a redat complet încrederea, m-a asigurat Leslie.

— Este posibil, spusese visător Rodney. Sherston face parte dintre oamenii care nu trăiesc decât dacă sunt stimaţi. Când judecătorul i-a citit sentinţa, el s-a prăbuşit, s-a desumflat ca un balon spart. Este jalnic şi totodată îngrozitor să vezi una ca asta. Sunt convins că unica metodă era să-i redea, într-un fel sau altul, respectul de sine. Dar încercarea pare supraomenească…

— Nu contează! Persist să cred că o gură în plus de hrănit…

Rodney o întrerupse. Întorcându-se de la fereastră îi arătase un chip atât de descompus de furie încât ea se speriase.

„Este soţia lui, nu? Nu putea opta decât una din două soluţii: să termine cu el definitiv şi să plece cu copiii sau să reia viaţa comună şi să fie o soţie adevărată. Asta a şi ales – iar Leslie nu face lucrările pe jumătate!”

Joan îi spusese lui Rodney că nu vede nici un motiv de enervare iar Rodney îi dăduse dreptate, dar adăugase că era obosit şi dezgustat de această lume timorată care cântăreşte îndelung argumentele pro şi contra înainte de a-şi lua un angajament şi care nu-şi asumă niciodată vreun risc! Joan spera că el nu vorbeşte la fel în prezenţa clienţilor săi şi i-a spus. Rodney schiţase un surâs şi o rugase să se liniştească: îi sfătuia întotdeauna să-şi pună la punct afacerile fără a mai recurge la tribunal!

Era, fără îndoială, destul de normal ca, în noaptea următoare Joan s-o viseze pe domnişoara Gilbey. Purta o cască colonială şi mergea alături de ea în pustiu, spunându-i cu o voce dogmatică: „Ar fi trebuit să fii mai atentă la

şopârle, Joan. Eşti slabă la ştiinţele naturii.” La care Joan răspunse în mod automat: „Da, domnişoară Gilbey.”

Profesoara adăugă: „Haide, nu te preface că nu înţelegi ce-ţi spun, Joan. Ştii foarte bine. Mai multă disciplină, fetiţo.”

Joan se trezi şi timp de câteva secunde se crezu din nou la Sfnta Ana. Trebuia să recunoască faptul că motelul prezenta asemănări cu dormitorul pensionului. Lipsa de mobilier, paturile de fier, caracterul igienic al zidurilor, toate acestea erau la fel.

„Oh! Doamne! Se gândi Joan. Încă o zi de petrecut aici!”

Oare de ce visase că domnişoara Gilbey îi spunea: „Disciplină! La drept vorbind faptul nu-i lipsit de apropos de-a dreptul proastă în ajun să se înspăimânte atât de îngrozitor fără nici un motiv! Trebuia să-şi disciplineze gândurile, să-şi organizeze spiritul după un sistem, să studieze odată ideea aceasta referitoare la agorafobie.

Din fericire, se simţea foarte în largul său la „Popas”. Poate că era mai rezonabil să nu iasă deloc pe afară. Dar simţi că i se strânge inima în faţa acestei perspective. Să-şi petreacă toată ziua izolată în penumbra acestor ziduri, în acest miros de seu de oaie şi de flit… Întreaga zi fără nimic de citit, nimic de făcut…!

Oare ce. Fac prizonierii în celulele lor? Evident au un program obligatoriu de mişcare şi de corvezi, munci diferite, de exemplu, de şelărie. Altfel ar înnebuni, se gândi ea. Căci recluziunea solitară poate genera uneori nebunia.

Recluziunea solitară… Zile întregi… Săptămâni întregi… Dar cum asta! Oare credea că se află aici de săptămâni întregi? În realitate nu-şi petrecuse aici decât… Cât oare? Da, două zile.

Două zile! Incredibil. Care era oare acel vers al lui Omar Khayyam? Suna cam aşa: „Eu însumi – cu cei zece mii de ani de ieri!” Cum se explica faptul că nu-şi putea aminti nimic textual?

Dar, atenţie! Eforturile de memorie făcute pentru a recita versuri nu avuseseră rezultate prea bune. Din contră! Evident, era foarte cunoscut faptul că poezia are o influenţă destul de tulburătoare: ea provoca o emoţie care impresiona spiritul… Dar n-ar trebui să bată din nou câmpii. Unde rămăsese? Lucrul cel mai sigur ar fi, să se gândească la problemele morale. De altfel ea întotdeauna fusese o persoană de un tip mai curând moral.

„Eşti rece ca un peşte…”

Oare de ce fraza aceasta spusă de Blanche îi întrerupse acum şirul gândurilor? Ce reflecţie vulgară şi deplasată şi totuşi atât de specifică lui Blanche!

Dar, îşi spuse Joan, probabil că aşa, în această lumină le apărea ea unor persoane ca Blanche, acelora care se lasă duse de elanurile pasionale. Nu puteai, cinstit vorbind, să fii supărat pe Blanche pentru uşurătatea ei. Aşa era natura ei. Nu o puteai ghici din vremea când era doar o fetiţă, atât de drăguţă şi de bine crescută; dar probabil că înclinaţia asta mocnea deja în profunzimile fiinţei sale.

Rece ca un peşte! Chiar că…

Complet eronat!

Era regretabil faptul că Blanche însăşi nu avea ceva mai multă răceală în temperamentul ei!

Părea să fi dus o viaţă de-a dreptul deplorabilă.

Da, categoric, deplorabilă.

Ce spusese ea? „Oricum nu putem gândi la păcatele noastre!”

Sărmana Blanche! Dar ea recunoscuse că acest gen de amintiri nu-i va reţine atenţia lui Joan. Deci era perfect conştientă de diferenţele care existau între ele. Lăsase să se înţeleagă şi faptul că Joan s-ar sătura repede să enumere şansele pe care le avusese în viaţă. (Poate că este adevărat că omul are tendinţa de a considera că orice şansă i se cuvine!)

Şi ce mai adăugase după aceea? Ceva destul de curios… Ah! Da, se întreba dacă nu cumva, neavând nimic altceva de

făcut, mai multe zile în şir, decât să stai şi să reflectezi, ai face anumite descoperiri în privinţa propriei persoane. Ideea merita să fie aprofundată.

Da, ar putea furniza un material foarte interesant de reflecţie. Blanche mai spusese că, în ce-o priveşte nu era tentată să se lanseze în acest examen…

„Mă întreb, se gândi Joan, dacă am face descoperiri în noi înşine. Evident, nu-s obişnuită cu introspecţia. Nu sunt una dintre acele femei ce trăiesc în meditaţie şi autoanaliză… Cine ştie cum mă judecă ceilalţi…? Nu mă refer la cei cărora le sunt indiferentă, dar, ai mei oare cum mă văd?”

Încerca să-şi amintească exemple de judecăţi enunţate de alţii în legătură cu ea.

Barbara îi spusese: „Oh! Mamă ce grozav ştii să-i dresezi pe servitori! Ai dumitale sunt adevărate perle.”

Era într-o oarecare măsură o recunoaştere a meritelor sale, o dovadă că proprii copii îi apreciau talentele de gospodină şi de femeie de interior. Şi complimentul era justificat: era o adevărată stăpână a casei. Servitoarele îi erau devotate, sau măcar se supuneau întru totul cererilor ei. Ele nu-i arătau poate prea multă simpatie când era bolnavă, sau avea vreo migrenă, dar la drept vorbind nici ea nu le încuraja în acest sens. Şi căuta să-şi amintească ce-i reproşase o bucătăreasă remarcabilă care refuzase să mai gătească pentru familia ei. Aceasta apusese că nu va mai putea să-şi continue slujba aici din moment ce nu i se spunea niciodată vreun cuvânt amabil. Pe scurt, vorbe fără sens.

— Întotdeauna să aud observaţii când n-am făcut bine, doamnă, şi niciodată o vorbă de laudă, când totul este perfect, vă asigur că asta te face să munceşti fără tragere de inimă.

Joan răspunsese demn:

— Ştii foarte bine că sunt mulţumită de dumneata. Când nu spun nimic înseamnă că sunt pe deplin satisfăcută.

— Aşa o fi, doamnă, dar este descurajator. Am şi eu amor propriu. De exemplu, m-am străduit aşa de tare seara trecută ca să-mi iasă bine tocăniţa spaniolă, pentru a vă face plăcere. Şi doar nu s-a făcut de la sine, căci nu-s eu femeia care să facă o mâncare proastă.

— Era delicioasă.

— Da, doamnă. Aşa m-am gândit şi eu, pentru că platoul a fost trimis gol la bucătărie; dar nu mi-aţi spus o vorbă.

— Gata acum! Zise nerăbdătoare Joan. Eşti prea susceptibilă! Te-am angajat ca să găteşti şi cred că te plătesc destul de bine.

— Oh! N-am nimic de zis despre simbrie, doamnă.

— În cazul acesta, îţi dai seama că ne eşti pe plac. Dacă-mi displace ceva în serviciul dumnitale, ţi-o spun, pur şi simplu.

— Adevărat, doamnă.

— Nu admiţi să primeşti observaţii?

— Nu, nu-i vorba de asta, doamnă. Dar cred că degeaba discutăm. La sfârşitul lunii voi pleca.

Fetele astea, se gândi Joan, erau lacome, susceptibile, pretenţioase. Şi totuşi, Rodney era mereu bine văzut de ele doar pentru faptul că este bărbat. Nu-i refuza nimic „domnului”. Iar Rodney părea să le înţeleagă atât de bine încât era uneori de-a dreptul surprinzător. Joan fusese stupefiată într-o zi auzindu-l spunând:

— N-o repezi pe Edna! Iubitul ei iese cu altcineva şi ea, sărmana, nici nu mai ştie ce face. Scuz-o că scapă totul din mâini. Că uită să ne mai dea un fel de mâncare, că este distrată…

— De unde naiba ştii asta, Rodney!

— Mi-a spus chiar ea, azi dimineaţă.

— Mă miră faptul că ţi-a făcut ţie confidenţele!

— Am văzut că are ochii roşii de parcă ar fi plâns. Atunci am întrebat-o ce s-a întâmplat.”

Rodney, îşi zise Joan, este de o rară bunătate.

Într-o zi ea îi spusese:

— Aş fi zis că tot ceea ce vezi la birou te va dezgusta de complicaţiile omeneşti.

— Da, răspunsese el gânditor. Se putea întâmpla şi asta. Dar n-a fost aşa. Din contră. Cred ca un avocat într-un orăşel de provincie sfârşeşte prin a cunoaşte mai bine ca oricine ascunzişurile sufletului omenesc – ca şi medicul. Dar asta-l face să compătimească şi mai mult omenirea care este atât de uşor de rănit, totdeauna supusă fricii, îndoielii, invidiei, şi uneori, când te aştepţi mai puţin, atât de generoasă, de bună. Singura consolare a acestei meserii constă, desigur, în faptul că dezvoltă mila.

Îi stătea pe limbă să întrebe: „Consolare? Ce înţelegi prin asta?” Dar, fără să ştie de ce, se abţinuse. Era mai bine aşa, gândea Joan. Era mai bine să evite întrebarea. Asta însă n-o împiedica să rămână tulburată câtva timp de capacitatea lui Rodney de a se emoţiona, de vocaţia lui spre simpatie şi actele care decurgeau de aici. Povestea bătrânului Hoddesdon şi a ipotecii sale fusese doar o dovadă din multe altele. Joan o aflase nu de la Rodney, ci din flecăreala nepoatei lui Hoddesdon, întorcându-se acasă destul de nedumerită. Era oare posibil ca Rodney să fi făcut un împrumut chiar din banii lui?

Rodney păruse jenat. Roşise şi răspunse pe un ton nervos:

— Cine ţi-a spus?

Ea îi spusese, apoi adăugase:

— N-ar fi putut împrumuta suma necesară în condiţiile prevăzute de lege!

— Garanţia de onestitate nu este suficientă din punct de vedere strict bancar! În condiţiile actuale este dificil să ipotechezi pământul.

— Atunci de ce naiba ai fost de acord cu avansul acela?

— Oh! Îmi va restitui banii. Hoddesdon este un fermier excelent. Lipsa de capital şi aceste două anotimpuri dezastruoase l-au adus în pragul ruinei.

— Nu este mai puţin adevărat că se află într-o situaţie proastă şi obligat să se împrumute. Sincer vorbind, nu pot

considera că ai făcut o afacere bună, Rodney.

Atunci Rodney se înfuriase brusc, fără ca ea să priceapă motivul.

Bănuia oare ea, cât de cât, o întrebase el, în ce situaţie se află ţăranii din ţinut? Cunoştea ea dificultăţile lor? Încercările prin care trec? Politica mioapă a guvernului? Apoi revărsase un torent de informaţii precise referitoare la agricultura Angliei, pentru a descrie, în cele din urmă, cu o caldă indignare, nenorocirile personale ale bătrânului Hoddesdon.

„Necazurile acestea i se pot întâmpla oricui, oricât ar fi de descurcăreţ sau de muncitor. M-ar fi ameninţat şi pe mine dacă aş fi fost în aceeaşi situaţie. De vină este mai întâi lipsa de capital iar apoi neşansa. Dar, în orice caz, permite-mi să-ţi spun că asta nu te interesează de loc, Joan. Eu nu comentez modul în care tu conduci treburile casei nici cum te ocupi de copii. Tu-ţi exerciţi funcţia ta, eu mi-o exercit pe a mea.”

Tirada aceasta o rănise teribil căci Rodney îi vorbise pe un ton care nu-i era obişnuit. Niciodată nu fusese mai aproape ca atunci de o ceartă.

Din pricina acelui insipid individ Hoddesdon! Rodney avea o simpatie deosebită faţă de acest bătrân banal. Duminica după amiază, Rodney se ducea la fermă şi petrecea ore întregi învârtindu-se pe acolo în compania lui Heddesdon; se întorcea plin de detalii referitoare la recolte, bolile animalelor şi alte probleme complet lipsite de farmec. I se întâmpla chiar să-şi tiranizeze oaspeţii cu acel gen de conversaţie. Aşa s-a întâmplat la un picnic când Joan fusese intrigată văzându-i pe doamna Sherston şi pe Rodney stând alături pe o bancă: Rodney vorbea cu atâta volubilitate încât ea se întrebase ce naiba putea să povestească aşa încât li se alăturase ca să afle ce anume îl pasiona atât pe Rodney şi de ce doamna Sherston părea să-i soarbă cuvintele. Ei bine!

Subiectul palpitant se referea la vacile de lapte şi la nevoia, pentru care pleda Rodney, de a apăra puritatea rasei în regiune.

Lui Joan îi veni greu să creadă că subiectul prezenta vreun interes pentru Leslie care, deşi asculta cu un aer foarte pătruns şi avea ochii aţintiţi pe figura pasionată şi însufleţită a lui Rodney, nu se interesa probabil deloc de aceste lucruri despre care nu ştia nimic.

Ajungând lângă ei, Joan insinuase cu blândeţe: „N-ar trebui s-o plictiseşti pe biata doamnă Sherston cu aceste poveşti! (Scena aceasta avusese loc la puţin timp după, sosirea familiei Sherston la Crayminster, când cele două familii nu erau încă atât de apropiate).

Rodney se întunecase brusc la faţă şi se scuzase faţă de interlocutoarea sa.

Aceasta îi replicase imediat în stilul ei specific, direct: „Vă înşelaţi, doamnă Scudamore, domnul Scudamore îmi povestea lucruri pasionante.”

Iar ochii ei aveau o strălucire care o determinase pe Joan să-şi spună: „Ce temperament înflăcărat trebuie să aibă femeia asta!”

Chiar în momentul acela Myrna Randolph venise în fugă şi cu sufletul la gură îl interpelase pe Rodney.

„Rodney, scumpule, trebuie să vii să joci partida asta cu mine. Te aştept!”

Şi cu acel farmec imperios pe care doar o fată frumoasă îl poate exercita, îşi întinsese mâinile, îndemnându-l pe partenerul ei să se ridice şi, adresându-i un surs radios, îl trăsese spre terenul de tenis fără ca măcar să-i ceară părerea. Mergând alături de el, îşi strecurase braţul sub al lui şi îşi ridicase capul pentru a-l putea privi în ochi. Cuprinsă de mânie, Joan gândise: „Nu sunt geloasă, dar bărbaţilor nu le plac tinerele care li se aruncă în braţe.”

Apoi, simţind o bizară strângere de inimă, ea se întrebase dacă nu cumva totuşi tocmai aceste tinere erau pe placul bărbaţilor!

Ridicându-şi ochii, văzuse că Leslie Sherston o privea cu atenţie – nemaiavând absolut de loc înfăţişarea unei femei cu un temperament înflăcărat. Părea să-i fie milă de Joan – ceea ce era o insolenţă sau chiar mai rău.

Joan se agită nervos în patul său îngust! Cum naiba reîncepuse s-o evoce pe Myrna Randolph? Ah! Da, fără îndoială, gândindu-se la efectul pe care-l produce asupra altcuiva. Myrna, presupunea ea, o detesta. Oh! Trebuia să se aştepte la asta din partea Myrnei căci era capabilă să stârnească neplăceri în orice căsnicie, dacă i se oferea ocazia. Dar, lasă, lasă, era într-adevăr inutil să se înflăcăreze şi să se enerveze în legătură cu asta în împrejurările în care se afla.

Intenţiona să se ridice şi să-şi ceară micul dejun. Poate că i se va putea servi un ou ochi pentru a mai schimba meniul. Era sătulă până peste cap de acele omlete tari ca o talpă de cizmă! Dar hindusul păru impermeabil la ideea unui ou în apă.

— Să fierb un ou în apă? Memsahib vrea să spună un ou fiert în coaja sa?

— Nu, spuse Joan. Un ou fiert în coaja sa, însemna la acel han, aşa cum ştia deja din experienţă, un ou tare. Încercă deci să-i explice reţeta ochiurilor în apă. Hindusul dădu din cap.

— Să arunc un ou în apă? Oul împrăştie! Eu dau Memsahib ou bun, prăjit.

Aşa încât i se serviră două ouă bune, prăjite, arse de jur împrejur, în vreme ce gălbenuşurile erau tari şi decolorate. Până la urmă, îşi spuse ea, era preferabilă omleta.

Îşi termină prea repede micul dejun şi se interesă de tren, dar încă nu se ştia nimic.

Şi atunci se află din nou în faţa crudei realităţi: O nouă zi lungă de petrecut.

Dar intenţiona să-şi organizeze metodic ziua aceea. Se plictisise pentru că până atunci se mărginise la încercările sale de a face să-i treacă cumva timpul. Ce naivitate!

Rămăsese călătoarea care aşteaptă nerăbdătoare un tren într-o gară. Era normal ca această situaţie să fi generat o stare de nervozitate, o derută spirituală.

De acum încolo, avea să considere această aşteptare ca pe o cură de odihnă şi… Da, de disciplină – ceva cam în genul a ceea ce romano-catolicii numesc o perioadă de reculegere şi din care ies fortificaţi din punct de vedere spiritual.

„Sunt sigură, se gândi Joan, că şi cu mine se va petrece la fel. Desigur prea se relaxase în ultima vreme. Viaţa ei era prea plăcută, prea nepăsătoare.”

I se părea că o fantomatică domnişoară Gilbey se ridică lângă ea şi-i spune, cu binecunoscutele accente ale vocii ei de bas: „Disciplină!”

Dar îşi aminti că domnişoara Gilbey îi adresase lui Blanche acest sfat. Lui Joan, domnişoara Gilbey îi spusese (într-adevăr fără menajamente): „Să nu fii prea mândră de tine, Joan”. Ceea ce era destul de răutăcios, căci Joan nu fusese niciodată încrezută. Nu avusese nici un grăunte de orgoliu.

„Gândeşte-te la alţii, scumpă copilă. Nu te mulţumi doar cu tine.” Dar, bineînţeles, aşa a şi trăit, gândindu-se mereu la ceilalţi. La drept vorbind, niciodată nu se gândi la ea şi, în orice caz, dacă o făcuse, nu fusese în detrimentul altcuiva. N-avea nici urmă de egoism în ea şi se sacrificase întotdeauna pentru copii şi pentru Rodney. Totuşi, Averil…

De ce se gândea deodată la Averil?

De ce vedea ea atât de clar chipul fiicei sale mai mari, acest chip cu surâsul politicos şi uşor dispreţuitor?

Averil, fără nici o îndoială, nu-i dăduse niciodată pe deplin dreptate.

Era capabilă să-ţi spună în faţă cuvinte mai mult sau mai puţin sarcastice şi, realmente, cum nu se poate mai dezagreabile.

Nu chiar injurioase dar…

Dar atunci?

Impresia aceasta că te ironizează ridicând sprâncenele… Felul acesta blând şi amabil de a se eschiva…

Averil o iubea, cu siguranţă. Toţi copiii ei o iubeau.

Chiar aşa? Copiii ei aveau oare sentimente tandre faţă de ea? Aveau ei oare cât de puţină afecţiune?

Joan se ridică brusc de pe scaunul ei apoi se lăsă să cadă la loc, într-o stare de prostraţie…

De unde-i veneau aceste idei? De ce era obsedată de ele? Erau îngrozitoare, odioase. Trebuia să le gonească, să le îndepărteze de ea cu orice preţ…

Dar acele tonuri de pizzicato ale domnişoarei Gilbey îi reveniră în urechi: „Fără gânduri superficiale, Joan. Nu accepta lucrurile aşa cum par ele la prima vedere, sub pretext că este mai simplu şi că vei evita o suferinţă…” Oare pentru a nu suferi, vroia să îndepărteze acele obsesii?

Căci erau cu siguranţă dureroase…

Averil…

Averil o iubea oare? Averil…

— Ei bine! Să studiem serios chestiunea!

— Îşi iubea ea mama?

Trebuia să recunoască faptul că Averil era o fată bizară, rece, insensibilă.

Nu, poate că nu insensibilă. Dar la drept vorbind, Averil fusese singura, dintre cei trei copii, care le-a dat într-adevăr de lucru tatălui şi mamei sale. Această Averil atât de rece, atât de liniştită, ce emoţie le-a dat!

Cât a speriat-o pe ea; pe Joan!

Joan deschisese o scrisoare fără să aibă nici cea mai mică bănuială privind conţinutul. Adresa fiind mâzgălită de o mână stângace, ea se aştepta să găsească în plic un mesaj de la una din numeroasele ei protejate.

Citise fără să înţeleagă: „Probabil că nu ignoraţi cum fiica dumneavoastră mai mare, îl joacă pe degete pe doctorul sanatoriului. E o adevărată ruşine să-i vezi cum se sărută prin pădure. E timpul să puneţi capăt scandalului.”

Joan îşi ţinea ochii larg deschişi pe hârtia aceea infamă care-i producea literalmente greaţă.

Ce mârşăvie! Ce nelegiuire!

Ştia şi ea ce este o scrisoare anonimă, dar nu mai primise niciodată. Acesta o îmbolnăvea de-a dreptul.

„Fiica dumneavaostră mai mare…”. Averil? Ea, mai puţin ca oricare alta. „îl joacă pe degete”, murdară expresie, pe doctorul sanatoriului. Doctorul Cargill? Acest eminent şi celebru specialist care era atât de apreciat pentru tratamentul său în domeniul tuberculozei, un bărbat cu cel puţin 20 de ani mai în vârstă decât Averil, un bărbat a cărui soţie fermecătoare era infirmă!

Ce prostie! Ce glumă oribilă!

Şi, în acel moment, Averil însăşi intrase şi o întrebase, cu o uşoară curiozitate căci pe Averil nimic nu o tulbura.

— Te contrariază ceva, mamă?

Fără să dea drumul scrisorii, cu degetele tremurânde, Joan de-abia avusese forţă să-i răspundă:

— Nu cred că trebuie să-ţi vorbesc despre asta, Averil. Este atât de cumplit de abject!

Mirată de vocea ei plângăreaţă, Averil îşi înălţase delicatele ei sprâncene spunând:

— Scrisoarea asta te tulbură?

— Da.

— Se referă la mine?

— Nu vreau să ţi-o arăt, scumpo.

Dar Averil se apropiase şi, cu calm, i-o luase din mână. O citise, rămăsese o clipă nemişcată apoi i-o restituise, spunând pe un ton chibzuit, detaşat:

— Da, nu e prea drăguţ.

— Nu-i drăguţ? Este dezgustător, absolut dezgustător! Legea ar trebui să-i pedepsească pe cei care proferează astfel de minciuni!

Averil adăugase, fără a-şi pierde calmul:

— Este o scrisoare idioată, dar nu este o minciună.

Joan simţi că totul se învârteşte în jurul ei. Ameţise şi, sufocată, întrebase gemând:

— Ce vrei să spui? Ce trebuie să înţeleg?

— Nu e cazul să faci o dramă, mamă. Regret că ai aflat în felul acesta, dar, oricum, trebuia s-o afli într-o bună zi.

— Vrei sa spui că este adevărat? Că între tine şi doctorul Cargill…

— Da, afirmase Averil, înclinându-şi cu simplitate capul.

— Dar ăsta-i viciu! Este o dezonoare! Un bărbat de vârsta lui, un bărbat căsătorit… Şi o tânără ca tine…”

Averil se revoltase:

— Te rog, nu-i cazul să vezi în asta o melodramă, un fapt divers într-un orăşel provincial! N-are nici o legătură. S-a întâmplat treptat. Soţia lui Rupert este infirmă de ani de zile. Şi încet… Încet, o mare intimitate s-a creat între el şi mine. Asta-i tot.

— Asta-i tot? E culmea! Joan simţea că reproşurile o sufocă şi spuse tot ce-i stătuse pe suflet. Averil se mărginise la a ridica din umeri şi suportase torentul de reproşuri fără să clipească.

În cele din urmă, cum Joan era la capătul puterilor, Averil răspunsese:

— Admit perfect punctul dumitale de vedere, mamă. Mi se pare că, în locul dumitale, şi eu aş fi protestat la fel, deşi probabil n-aş fi făcut acelaşi gen de reproşuri. Dar nu vei împiedica nimic. Este un fapt, Rupert şi cu mine, ne iubim şi, deşi regret că te fac să suferi, îţi spun cu sinceritate că nu vei reuşi să schimbi nimic.

— Nu voi schimba nimic? Voi vorbi despre asta cu tatăl tău, chiar astă seară.

— Săracul tata! Crezi că este realmente necesar să-i dai această grijă?

— Sunt sigură că va găsi mijlocul să îndrept totul.

— Te asigur că nu va putea face nimic – şi asta nu va face decât să-l tracaseze oribil.”

Scena constituise începutul unei perioade cu adevărat furtunoase.

Averil, centrul de interes al dramei, rămăsese senină şi în aparenţă imperturbabilă, dar absolut inflexibilă.

Joan nu încetase să-i repete soţului ei:

— Nu-mi pot scoate din cap ideea că Averil joacă o comedie. Nimeni n-o să mă facă să cred că este cât de cât îndrăgostită.

Dar Rodney clătinase din cap.

— N-o înţelegi pe Averil. La ea, nu atât simţurile se tulbură, ci inima şi spiritul. Când iubeşte, iubeşte atât de profund încât mă îndoiesc că va renunţa.

— Oh! Rodney, sunt absolut sigură că te înşeli! La urma urmelor eu o cunosc pe Averil mai bine decât tine. Nu uita că sunt mama ei.

— Asta nu înseamnă că o-nţelegi câtuşi de puţin. Averil şi-a ascuns întotdeauna trăsăturile mai deosebite de caracter, din discreţie sau mai curând din necesitate. Întotdeauna a minimalizat în vorbe lucrurile la care ţine cel mai mult.

— Mi se pare că mergi prea departe cu explicaţiile!”

Rodney adăugase încet:

— Totuşi, poţi să mă crezi. Nu mă înşel: acesta-i adevărul.

— Nu mă pot împiedica să-mi spun că exagerezi ceva ce este doar un flirt de fată tânără de-abia ieşită de la pension. Este flatată şi-i place să-şi imagineze…

— Joan, scumpa mea, nu încerca să te liniştеşti spunându-ţi lucruri pe care nici tu nu le crezi! Pasiunea lui Averil pentru doctorul Cargill este serioasă.

— Ei bine, e ruşinos din partea lui, absolut ruşinos!

— Da, exact asta va fi opinia lumii. Dar, Joan, pune-te în locul bietului om: o soţie infirmă pe viaţă şi toată pasiunea, frumuseţea inimii tinere şi generoase a lui Averil care i se oferă – toată candoarea, prospeţimea unui suflet de fată tânără!

— Are cu 20 de ani mai mult ca Averil!

— Ştiu, ştiu. Dacă ar avea cu zece ani mai puţin, ispita n-ar fi atât de puternică.

— Nu poate fi decât un individ mârşav”.

Rodney oftase.

— Greşeşti. Este o natură nobilă, foarte umană, un bărbat plin de entuziasm, pliât de dragoste pentru profesiunea lui, care a realizat ceva deosebit, magnific. În plus, întotdeauna a fost foarte prevenitor faţă de soţia lui infirmă.

— O să-l faci să treacă drept un sfânt.

— Departe de asta! Şi totuşi, cea mai mare parte a sfinţilor, Joan, au avut pasiunile lor. Sfinţi ori sfinte aveau sânge în vene.

— Nu, Cargill este destul de uman pentru a se îndrăgosti şi a suferi. Probabil destul de uman pentru a-şi face singur rău distrugându-şi cariera. Depinde…

— De ce anume depinde?

— De fiica noastră, răspunsese rar Rodney. De energia şi de luciditatea ei…

Joan spusese cu fermitate:

— S-o trimitem undeva departe! Ce-ai zice să-i oferim o croazieră… În ţările nordice sau în insulele Greciei… Sau altundeva.

Iar Rodney îi răspunsese zâmbind:

— Te gândeşti la tratamentul aplicat prietenei tale de la pension Blanche Haggard? Nu prea a dat cine ştie ce rezultate, aminteşte-ţi!

— Te temi cumva că Averil va avea îndrăzneala să debarce într-un port străin şi să se întoarcă repede acasă?

— M-aş teme mai degrabă de faptul că Averil va refuza să se îmbarce!

— Ce non sens! Vom insista.

— Joan, scumpa mea, încearcă să priveşti realitatea. Nu poţi constrânge o persoană adultă. Nu poţi nici s-o închizi pe Averil în camera ei, nici s-o obligi să părăsească Crayminster. Şi, de altfel, nici nu aş fi de acord. Soluţiile astea sunt doar nişte paleative. Averil nu poate fi influenţată decât în numele a ceea ce respectă.

— Adică?

— Realitatea. Adevărul.

— Dacă te-ai duce să vorbeşti cu Rupert Cargill? Ai putea să-l ameninţi, să-i descrii scandalul…

Rodney oftase iar.

— Mi-e teamă, foarte teamă că nu voi face decât să grăbesc evenimentele.

— De ce anume te temi?

— Să nu facă vreo faptă nesăbuită Cargill şi să fugă împreună.

— N-ar însemna să-şi distrugă definitiv cariera?

—

Fără îndoială. Nu cred că o fugă i-ar putea fi reproşată din punct de vedere profesional, dar, şi-ar înstrăina complet opinia publică, având în vedere cazul său aparte.

— În cazul acesta, cu siguranţă, dacă raţionează…

Rodney o întrerupse nerăbdător:

— În momentul acesta nu prea este stăpân pe judecata lui. Chiar nu pricepi nimic când este vorba de dragoste, Joan?

Era o întrebare de-a dreptul ridicolă! Îi răspunsese cu amărăciune.

— Nu când e vorba de acest gen de dragoste; şi sunt mândră de asta!

Atunci, Rodney o lăsase înmărmurită de surpriză: îi surâsese, îi spusese cu multă blândeţe: „Sărmana micuţă Joan!” O îmbrăţişase şi se retrăsese liniştit.

Ce bun era, gândea ea, că înţelegea cât o făcea să sufere această istorie nefericită!

Căci trecuse într-adevăr prin nişte nelinişti îngrozitoare. Averil se închisese într-un mutism complet – nu vorbea cu nimeni, uneori nici nu răspundea când mama i se adresă:

— Procedez cât pot de bine, dar cum să certi o fiică, dacă nici măcar nu te ascultă?

Palidă, teribil de obosită şi cu o politeţe convenţională, Averil îi spunea:

— Zău, mamă, chiar este necesar să continuăm aceste discuţii interminabile? Îţi admit argumentele, dar dumneata

nu accepţi niciodată evidenţa? Orice ai face, orice ai spune nu vei reuşi să schimbi absolut nimic!

Cam asta fusese atmosfera până în acea zi de septembrie când Averil, ceva mai palidă ca de obicei, le-a spus părinţilor ei:

— Cred că trebuie să vă anunţ că Rupert şi cu mine, nu mai avem curajul să lăsăm lucrurile aşa cum sunt. Vom pleca împreună. Sper că soţia lui va accepta divorţul. Dar, în caz că refuză, ne lipsim de el!

Joan începuse sa protesteze energic, dar Rodney îi impuse tăcerea.

— Lasă-mă să procedez cum cred, Joan, vrei? Averil, vreau să-ţi vorbeasc. Vino în biroul meu.

Averil schiţase un surâs bolnav.

— La judecătorul suprem, tată, nu-i aşa?

Joan protestase.

— Sunt mama lui Averil! Insist…

— Te rog, Joan. Vreau să-i vorbesc fiicei tale între patru ochi. Fii bună şi lasă-ne.

Frapată de acest ton ce exprima o calmă autoritate, Joan făcuse un pas spre ieşire; dar vocea gravă şi limpede a lui Averil o oprise.

— Nu te retrage, mamă. Vreau să rămâi. Vreau să auzi şi dumneata ce-mi spune tata.

Ei bine! Oricum asta dovedeşte, îşi spusese Joan, că prestigiul ei de mamă îi era recunoscut.

Cu ce aer straniu s-au înfruntat Averil şi tatăl ei! Întrun fel războinic, duşmănos, măsurându-se din priviri unul pe altul ca şi cum ar fi fost doi adversari într-un duel.

Apoi Rodney, schiţând surâs, declarase:

— Înţeleg: ţi-e tare teamă.

Averil îi răspunsese pe un ton calm din care răzbătea uşoara surpriză:

— Nu înţeleg la ce faci aluzie, tată!

Rodney exclamase brusc:

— Ce nenorocire că nu eşti bărbat, Averil! Uneori ai şiretenia unchiului Henry. Se pricepea ca nimeni altul să camufleze punctul slab al cazului său şi să-l descopere pe acela al adversarului.

Averil se grăbise să riposteze:

— Cazul meu nu prezintă nici un punct slab.

Iar Rodney îi replicase hotărât:

— Îţi voi dovedi că te înşeli.

Atunci, Joan se pornise:

— Nu se poate, Averil, nu-ţi poţi permite o conduită atât de scandaloasă, de nebunească. Tata şi cu mine n-o vom admite!

În loc să răspundă, Averil schiţase un surâs şi-şi îndreptase privirea nu spre mama ei ci spre tată ca pentru a supune judecaţii acestuia exclamaţia lui Joan.

Rodney insistase:

— Te rog, Joan, lasă-mă să conduc eu discuţia.

— După părerea mea, reluase Averil, mama are tot dreptul să spună ce gândeşte.

— Mulţumesc, Averil! Spusese Joan. Deci, îţi voi vorbi sincer. Micuţa mea dragă, vreau să-ţi deschid ochii, să-ţi spun că ideea ta nu poate fi luată în discuţie. Eşti tânără, exaltată, vezi viaţa într-o lumină falsă. Dacă ai da curs impulsului tău de azi, ai regreta amarnic într-o zi. Gândeşte-te şi la supărarea pe care ne-ai produce-o. Te-ai gândit la asta? Sunt sigură că n-ai vrea să ne faci să suferim pe noi care te-am înconjurat întotdeauna cu atâta tandreţe.

Averil asculta cu docilitate, fără să răspundă şi fără să scape din ochi chipul tatălui ei.

Când Joan sfârşi, Averil avea încă ochii aţintiţi spre Rodney. Iar pe buzele ei se observa umbra unui surâs sardonic.

— Ei bine, tată, spusese ea, ce ai de adăugat la acest cuplet?

— Nimic, răspunse el, dar am a-ţi pune o întrebare.

Averil îl privise întrebător.

— Averil, spusese Rodney, înţelegi exact ce reprezintă căsătoria?

Averil făcuse nişte ochi mari şi rotunzi şi tăcuse puţin înainte de a spune:

— Intenţionezi să-mi spui că este ceva sfânt?

— Nu, răspunsese Rodney. Eu o pot considera astfel sau o pot privi din alt punct de vedere. Vreau să-ţi spun că mariajul este un contract.

— Oh! Spusese Averil, puţin, doar puţin, surprinsă.

— Mariajul, reluase Rodney, este un contract stabilit între două fiinţe, amândouă adulte, în deplina posesie a facultăţilor mentale şi fiind perfect conştiente de consecinţele la care se expun. Este actul care oficializează o căsătorie. Cele două părţi în cauză se angajează public să respecte termenii acestui contract, adică să-şi susţină perechea în toate împrejurările, când este bolnav sau sănătos, când este bogat sau sărac, în zilele lor bune ca şi în cele rele. Faptul că aceste formule sunt proferate la biserică, cu mărturia şi binecuvântarea unui preot, nu înseamnă că ele nu constituie un contract ca oricare altul, ca orice acord stabilit între doi indivizi de bună credinţă. Faptul că unele dintre obligaţiile acceptate nu sunt de competenţa tribunalului, nu înseamnă că persoanele care şi le-au asumat sunt mai puţin legate. Sper că vei recunoaşte cu imparţialitate exactitatea spuselor mele.

Averil ezită un moment, apoi răspunse:

— Asta putea fi aşa odinioară, dar astăzi, mariajul este privit cu o altă optică. Nenumărate persoane nu se căsătoresc la biserică şi nu pronunţă cuvintele slujbei religioase.

— Poate, dar, acum 18 pni, Rupert Cargill s-a angajat astfel pronunţând aceste cuvinte într-o biserică şi te desfid să-mi spui că nu le-a pronunţat atunci cu bună credinţă, şi cu intenţia de a-şi respecta cuvântul.

— Vrei să admiţi, reluase Rodney, că, independent de ce ţine de resortul justiţiei, Rrupert Cargill a semnat un

contract cu cea care-i este soţie? A luat în consideraţie, în ziua aceea, că posibilităţi ca ruina, boala etc. Categoric specificate, nu vor afecta permanenţa căsătoriei lor.

Averil devenise lividă. Îngăimase:

— Nu înţeleg unde vrei să ajungi.

— Vreau să te aud spunând că dincolo de orice chestiune sentimentală şi personală, mariajul este un contract, ca acela care-l angajează pe un om de afaceri. Admiţi sau nu?

— Admit.

— Şi Rupert Cargill se pregăteşte să rupă acest contract? Şi tu eşti de conivenţă?

— Da.

— Fără respect pentru drepturile şi privilegiile legitime ale celeilalte semnatare a contractului?

— Ea nu va suferi din cauza asta! Ar fi altceva dacă ar fi îndrăgostită de Rupert; dar pe ea nu o preocupă decât îngrijirea sa, sănătatea sa…

Rodney o întrerupse energic.

— Nu-ţi cer comentarii personale, Averil. Îţi cer doar să admiţi faptul.

— Nu sunt comentarii personale.

— Ba da. Nu poţi răspunde pentru sentimentele şi gândurile doamnei Cargill. Îţi imaginezi ceea ce-ţi convine. Nu-ţi cer decât să recunoşti că are nişte drepturi.

Averil spuse ridicându-şi fruntea:

— Bine. Are drepturi.

— Vezi deci cu perfectă luciditate şi cunoştinţă de cauză ceea ce faci?

— Doar atât ai vrut să-mi spui, tată?

— Nu! Mai trebuie să clarific un punct. Recunoşti, nu-i aşa, că doctorul Cargill îndeplineşte un rol salutar şi important, că tratamentul pe care-l aplică în tuberculoză a obţinut un succes atât de strălucit încât a devenit o personalitate eminentă a lumii medicale. Pe de altă parte, ştii şi tu că, din nefericire, viaţa personală a unui om îi poate afecta cariera. Altfel spus, opera lui Cargill, serviciul pe care-l aduce

omenirii vor fi grav compromise, dacă nu chiar distruse, de ceea ce vă propuneţi să faceţi amândoi.

— Speri să mă convingi, spuse Averil, că este de datoria mea să renunţ la Rupert pentru ca el să poată servi în continuare umanitatea? În vocea lui Averil se strecurase o nuanţă batjocoritoare.

— Nu, răspunse Rodney. Mă gândesc la acest nefericit Cargill. Apoi adăugă cu emoţie: Poţi să-mi acorzi încrederea ta, Averil. Un bărbat care nu-şi exercită activitatea pe care şi-o dorea, care este conformă cu înclinaţiile sale, ei bine, bărbatul acela este jalnic. Dacă-l îndepărtezi pe Rupert Cargill de cariera sa, dacă-l împiedici să-şi continue opera, va veni ziua când vei fi decepţionată, când îl vei vedea pe omul iubit nefericit, frustrat, îmbătrânit prematur iar faptul acesta este tot atât de adevărat pe cât de adevărat este că mă aflu aici pentru a ţi-l spune. Şi dacă-ţi imaginezi că dragostea ta sau aceea a unei alte femei l-ar putea consola, atunci îţi spun sincer că nu eşti decât o gâsculiţă cu spirit romanţios de doi bani.

Aşezat comod în fotoliul său, Rodney tăcuse şi-şi netezise părul cu mâna.

Averil bâiguise:

— Aşa spui dumneata, dar cum pot şti? Se oprise brusc apoi reluase: „Cum pot şti…?

— Dacă-i adevărat? Tot ce-ţi pot spune este că sunt convins de asta şi că această convingere este fructul experienţei personale. Îţi vorbesc Averil, şi ca bărbat şi ca tată.

— Da, spusese Averil, înţeleg…

Rodney conchisese cu o voce obosită, o voce grea de sensuri:

— Ţie îţi revine, Averil, să examinezi spusele mele şi să le accepţi sau să nu ţii seama de ele. Te cred înarmată cu suficient curaj şi cu luciditate.

Averil se apropiase încet de uşă. Cu mâna pe clanţă, se oprise şi întorsese capul.

Joan fusese surprinsă de tonul amar şi plin de ranchiună cu care Averil spusese:

— Să nu te aştepţi vreodată să simt vreun pic de recunoştinţă faţă de tine, tată. Te… Te detest!

Apoi ieşise, închizând brusc uşa. Joan făcuse o mişcare pentru a o urma, dar Rodney o reţinuse cu un gest.

— Las-o singură, spusese el. Las-o să se gândească. Nu înţelegi? Am câştigat…

Dacă ne gândim bine, scena asta marcase sfârşitul poveştii.

De atunci Averil se cantonase în tăcere, nu răspundea decât prin monosilabe, când i se vorbea şi nu deschidea gura dacă nu era absolut necesar.

Şi, o lună mai târziu, îşi exprimase dorinţa de a pleca la Londra pentru a face studii de secretariat.

Rodney acceptase imediat. Averil îi părăsise şi nu manifestase nici un pic de tristeţe la despărţire.

Când se întorsese din vacanţă, după trei luni, părea să-şi fi regăsit manierele obişnuite şi dădea impresia că profitase de discreţiile oferite de Londra.

Uşurată, Joan îşi exprimă mulţumirea faţă de Rodney.

— Averil pare să fi uitat de tot povestea aceea. Bănuiam eu că nu e ceva serios. Nu era vorba, de fapt, decât de una din acele stupide capricii de tinereţe…

Rodney o privise, îi surâsese apoi murmurase:

— Sărmană, micuţă, Joan!

Felul acesta de a fi compătimită o deruta întotdeauna.

— Trebuie să recunoşti că eram tare chinuită pe vremea când ea-şi băgase ideea aceea în cap!

— Da, răspunsese Rodney, cu siguranţă. Dar nu tu erai victima, nu-i aşa, Joan?

— Cum poţi spune una ca asta? Tot ceea ce-i afectează pe copii, mă afectează şi pe mine, chiar mai mult decât pe ei.

— Chiar aşa? Spusese Rodney. Mă întreb…

Joan îşi amintea că într-adevăr relaţiile dintre Averil şi tatăl ei se răciseră. Ei care fuseseră atât de apropiaţi, nu

mai schimbau decât formule de politeţe. În schimb, Averil fusese foarte afectuoasă – în stilul ei rece şi distant – cu mama ei.

„Îmi imaginez, îşi spuse Joan, că mă apreciază mai mult de când este departe de casă”.

Ea însăşi era încântată când Averil venea pe acasă. Bunul simţ dezvoltat al tinerei părea să faciliteze viaţa de familie. Cu atât mai mult cu cât Barbara se dovedea tot mai dificilă pe măsură ce creştea.

Joan începea să se întristeze serios de prieteniile fiicei mai mici. Parcă nu avea deloc discernământ. Tinerele fermecătoare nu lipseau din Crayminster, dar Barbara, din curată perversitate, după cum se părea, refuza să se împrietenească cu ele.

— Sunt teribil de insipide, mamă!

— Te înşeli, Barbara. Sunt sigură că Mary, ca şi Alison de altfel, sunt foarte drăguţe, foarte vesele.

— Poartă fileu pe păr!

Joan o privise consternată.

— Eşti nebună! Şi ce dacă?

— Este ceva tipic!

— Spui prostii, iubito. Şi Pamela! Mama ei mi-a fost prietenă bună. De ce nu te întâlneşti mai des cu ea?

— Oh! Mamă! Mă plictiseşte de moarte. Te asigur că nu-mi place deloc.

— Ei bine! Eu consider că sunt nişte fete foarte drăguţe.

— Da. Foarte drăguţe şi agasante. Ce-mi pasă mie că tu le consideri drăguţe?

— Eşti de-a dreptul grosolană, Barbara.

— Bine, dar nu văd de ce te amesteci. Gustul meu contează. Îmi plac Betty Earle şi Primrose Deane. Dacă-ţi displac de ce te tot învârteşti în jurul nostru când le invit la mine?

— Ei bine, scumpo, îţi spun sincer că relaţiile acestea mă sperie. Tatăl lui Betty este şofer pe autocare şi are un accent îngrozitor.

— Dar câştigă mulţi bani.
— Banii nu înseamnă totul, Barbara!
— În sfârşit, mamă, am sau nu am dreptul să-mi aleg prietenele?
— Bineînţeles, Barbara, dar trebuie să mă laşi să te orientez. Tu eşti încă prea tânără.
— Asta înseamnă că nu sunt liberă. M-am săturat să nu pot face nimic din ce-mi place! Parc-aş fi la închisoare!
În momentul acela Rodney intrase şi întrebase:
— Unde ne-am putea crede într-o închisoare?
Barbara exclamase:
— Aici!
În loc să-şi certe fiica cu seriozitate, Rodney se mulţumise să râdă şi să o tachineze pe Barbara, spunându-i:
— Sărmana micuţă sclavă!
— Da, asta şi sunt.
— Cu atât mai bine. Sclavia este excelentă pentru tinere.
Barbara se agăţase de gâtul tatălui şi cu voce întretăiată îi spusese:
— Tăticule iubit! Tu tachinezi atât de nostim! Pe tine omul nu se poate supăra.
Joan îşi exprimase dezaprobarea:
— Îndrăznesc să sper că…
Dar Rodney continuase să râdă în hohote şi, când Barbara îi lăsase singuri, spusese:
— Nu lua discuţiile astea în tragic, Joan. Domnişoarele au nevoie să-şi afirme personalitatea din când în când.
— Dar prietenele ei sunt de proastă condiţie.
— Se află într-o fază în care copiilor le place să scandalizeze lumea. Îi va trece. Nu-ţi face probleme, Joan.
Era foarte simplu – se gândise Joan indignată – să spui: „Nu-ţi face probleme!” Ce s-ar întâmpla cu ei, dacă eu nu mi-aş face probleme pentru toţi? Rodney exagera cu indulgenţă şi nu-şi imagina chinurile unei mame.
Şi totuşi neliniştea pe care o simţea văzând ce prietene îşi alege Barbara nu era nimic în comparaţie cu spaima ce-i

strângea inima în legătură cu băieţii care-i plăceau mezinei.

George Harmon, de exemplu – şi tânărul Wilmore, despre care ar fi fost atâtea de spus, căci acest băiat, în afară de faptul că eră folosit de firma rivală (firmă care accepta o clientelă foarte suspectă) mai era şi dintre cei care atrăgeau toate privirile, având şi un gust foarte pronunţat pentru curse şi pentru vin. Şi tocmai în tovărăşia lui se găsise Barbara să dispară din salonul primăriei, în cursul serbării de binefacere dată de Crăciun. Orchestra interpretase cinci dansuri până să se întoarcă ea! Şi atunci clipise vinovat dar ştrengăreşte din ochi spre locul unde se afla Joan. Se pare că-şi petrecuseră acest timp pe terasă, îndrăzneală pe care şi-o permiteau doar tinerele foarte moderne. Joan i-o spusese Barbarei care reacţionase foarte violent.

— Nu fi atât de demodată, mamă! Principiile acestea sunt învechite.

— Nu sunt deloc demodată. Şi, permite-mi să-ţi spun, Barbara, că multe din principiile de odinioară se întorc. Tinerii şi tinerele nu se mai afişează împreună cum o făceau acum zece ani.

— S-ar putea crede, mamă, că mi-am petrecut tot week-endul cu Tom Wilmore.

— Barbara, nu-mi vorbi pe tonul ăsta. Nu admit! Şi ai fost văzută cu George Harmon la barul Dog and Duck.

— Oh! Doar am trecut pe acolo.

— Ei bine eşti prea tânără ca să frecventezi astfel de locuri. Nu aprob deloc acest obicei al tinerelor din ziua de azi de a bea alcool.

— N-am băut decât bere. Avem chef să jucăm o partidă de biliard.

— Da? Ei bine, nu-mi place una ca asta, Barbara. Ba chiar mai mult, ţi-o interzic. George Harmon nu-mi place. Şi nici Tom Wilmore. Deci nu vreau să-i mai văd pe aici. S-a-nţeles?

— S-a-nţeles, mamă. E dreptul dumitale.

— De altfel, nu văd ce găseşti aşa de atrăgător la ei!

Barbara dăduse din umeri:

— Oh! Nu ştiu, mă distrează.

— Fie, dar nu vreau să-mi calce prin casă. S-a-nţeles?

După asta, Joan fusese contrariată când Rodney îl adusese la cină pe tânărul Harmon, într-o duminică seara. Ce slăbiciune din partea lui Rodney, îşi spusese ea. În schimb, din partea ei, primirea fusese de-a dreptul glacială ceea ce-l descumpăni pe tânăr, în ciuda cordialităţii cu care-l tratase Rodney şi a eforturilor sale pentru a-l face să se simtă bine. Aşa încât, George Harmon, ori vorbise prea tare şi se bâlbâise, ori bravase, ori îşi luase un aer exagerat de umil. La sfârşitul serii, rămânând singură cu Rodney, Joan îi făcuse reproşuri usturătoare:

— Ştiai totuşi că nu vroiam să-l primesc şi că i-am spus-o şi Barbarei?

— Da. Joan, dar era o eroare. Barbara nu are deloc discernământ. Ea îi crede pe oamenii care se laudă, şi se înşeală foarte tare. Ori, când îşi întâlneşte prietenii în altă parte, ea pierde noţiunea propriei valori. Iată de ce consider că este salutar să-i întâlnească în mediul ei. Îl apreciază pe tânărul Harmon ca fiind periculos şi seducător, când, în realitate, nu este decât un filfizon, plin de sine, cu tendinţe spre băutură şi care nu a fost nicicând capabil să-şi câştige existenţa.

— Aş fi putut să i-o spun!

Rodney îi răspunsese surâzând:

— Oh! Joan iubito, ceea ce vom spune noi, tu şi eu, nu va avea nici o influenţă asupra tinerei generaţii.

Era un adevăr de care Joan avea să-şi dea seama în cursul unuia dintre sejurile lui Averil.

De data aceasta, invitatul era Tom Wilmore. Descurajat de aerul distant şi de privirea dezaprobatoare a lui Averil, Tom nu se arătase într-o lumină favorabilă. Mai târziu, Joan prinsese frânturi din conversaţia celor două surori.

— Nu-ţi place de el, Averil?

Iar Averil, dând cu dispreţ din umeri, îi răspunsese verde în faţă:

— Îl găsesc ridicol. Dai dovadă de un prost gust îngrozitor, când îţi alegi prietenii, Barbara.

De atunci dispăruse şi Tom iar nestatornica Barbara murmurase într-o zi cu o profundă convingere:

— Tom Wilmore? Oh! Dar este ridicol!

După aceea, Joan începuse să primească lume, să organizeze partide de tenis la ea acasă; Barbara însă refuza categoric să apară.

— Nu te mai agita aşa, mamă! Te străduieşti neîncetat să-mi faci relaţii, dar eu detest lumea – mai ales oamenii atât de plicticoşi pe care-i agreezi dumneata.

Rănită, Joan spusese înnăcrită că renunţă s-o mai distreze pe Barbara.

— Mă întreb ce vrei de fapt.

— Vreau să fiu lăsată în pace.

Era într-adevăr un copil teribil, îi spusese Joan lui Rodney cu resentiment. Convenise şi el că aşa este, încruntându-şi puţin sprâncenele.

— Dacă măcar mi-ar spune ce distracţii i-ar fi pe plac… Reluă Joan.

— Nici ea nu ştie încă. Este prea tânără, Joan.

— Tocmai de aceea trebuie să hotărâm noi pentru ea.

— Nu, scumpa mea. Îşi va descoperi singură calea. Las-o în pace. Las-o să-şi invite prietenele care-i plac, dacă aşa vrea. Dar nu-i mai organiza tu distracţiile. Se pare că asta-i revoltă pe tineri.

Iată cum sunt bărbaţii! Îşi spusese un pic exasperată Joan. Întotdeauna-s de părere să-i laşi în pace pe ceilalţi şi să asişti din culise. Rodney, dragul de el, rămăsese întotdeauna în culise, abia acum îşi dădea ea seama de lucrul acesta pentru că avusese timp să reflecteze. Ea luase întotdeauna hotărârea practică. Şi, cu toate astea, el era considerat un om foarte activ.

Joan se gândi la ziua în care Rodney citise, într-un ziar local, anunţul logodnei lui George Harmon cu Primrose Dean. Îi spusese fiicei sale un pic ironic:

— Unul dintre amorezii tăi de odinioară, Babs, nu?

Barbara pufnise în râs, părând încântată de mariajul acesta.

— Mărturisesc că eram nebună după el. Dar este cam ridicol nu-i aşa? Cel puţin asta e părerea mea.

— Mie nu mi s-a părut deloc seducător. N-am înţeles niciodată ce găseşti atât de seducător la el…

— Nici eu nu mai ştiu, spusese Barbara, complet detaşată de nebuniile ei precedente. Dar vezi, tată, credeam, că sunt îndrăgostită de el. Consideram că mama vrea să mă împiedice să-l văd şi asta mă făcea să-mi doresc să fug cu el. Şi dacă mama ne-ar fi împiedicat, eram hotărâtă să-mi bag capul în cuptorul aragazului. Gândul de a mă sinucide nu mă speria!

— Ah! Ah! Pasiunea contrariată! Romeo şi Julieta!

— Aş fi făcut-o, tată! Dacă ne gândim bine, când existenţa devine insuportabilă nu-ţi mai rămâne decât să te sinucizi.

Auzind una ca asta, Joan, nu se mai putu stăpâni şi interveni prompt:

— Nu mai spune ororile astea, Barbara! Vorbeşti fără să-ţi dai seama de ceea ce spui!

— Regret că m-ai auzit, mamă! Evident, dumneata n-ai fi făcut nicicând un asemenea lucru. Dumneata vei rămâne mereu calmă, indiferent de circumstanţe.

— Mărturisesc că aşa sper.

Joan făcuse un efort pentru a se stăpâni. Apoi, după plecarea Barbarei, îi spusese lui Rodney:

— N-ar trebui s-o încurajezi pe micuţa asta când spune atâtea prostii!

— Oh! Este mai bine să ne spună ce-i trece prin minte.

— Sunt convinsă că n-ar fi făcut aşa un lucru groaznic.

Rodney tăcuse. Joan îl privise, puţin surprinsă de mutismul lui.

— Doar nu crezi…?

— Nu, nu, cu siguranţă că nu. Se va schimba când se va maturiza şi-şi va găsi echilibrul. Deocamdată, însă, este

foarte instabilă, foarte emotivă, Joan. Trebuie s-o recunoaştem.

— Exagerările ei mi se par ridicole!

— Şi mie, pentru că noi avem simţul măsurii, dar ea, nu. Îşi ia toate flirturile în serios şi nu vede dincolo de capriciul ei de moment. Însă nu are spiritul critic, judecata persoanelor mature. Şi, din punct de vedere sexual, este precoce.

— Oh! Rodney! N-o judeca pe fiica ta ca şi când ar fi unul din cazurile acelea oribile dezbătute la tribunal.

— Aminteşte-ţi că şi aceste cazuri oribile dezbătute la tribunal se referă la fiinţe umane.

Da, dar tinere drăguţe şi binecrescute ca Barbara nu pot…

— Ce nu pot, Joan?

— Oare-i necesar să continuă această discuţie?

Rodney oftase:

— Nu, sigur că nu. Dar doresc… Ah! Da, într-adevăr doresc ca Barbara să întâlnească un bărbat cinstit şi să fie îndrăgostită de el cu adevărat.

Evenimentele următoare păreau să conducă la realizarea dorinţei: tânărul William Wray se întorsese din Irak, în Marea Britanie, pentru un sejur la mătuşa lui, Lady Herriot. Venise deja de câteva zile când Joan, care se pregătea să scrie nişte scrisori, în salon, îl văzuse intrând. Barbara ieşise la plimbare. De la biroul ei, Joan îşi ridicase capul, foarte mirată să-l vadă pe acest tânăr bine clădit, cu bărbia energică, cu tenul proaspăt şi ai cărui ochi albaştri aveau o privire francă. Roşind puternic, el se prezentase şi spusese bâlbâindu-se că venea… Venea să restituie racheta pe care domnişoara Scudamore o lăsase în ajun pe terenul de tenis. Revenindu-şi din surpriză, Joan îl primise frumos. Barbara era atât de distrată! Îşi uita lucrurile peste tot! A ieşit pentru câteva clipe, dar nu va întârzia, fără îndoială. Şi Joan îl invitase pe domnul Wray să aştepte, bând o ceaşcă de ceai. Cum tânărul nu părea ostil acestei idei, Joan sunase pentru a cere ceaiul şi se interesă de Lady Herriot.

Discuţia privind sănătatea Lady-ei Herriot le luase vreo cinci minute, apoi conversaţia lâncezise.

Domnul Wray nu era prea locvace. Tenul său de un roz aprins bătea categoric în roşu; stătea înfipt în scaunul său de parcă ar fi fost supus torturii. Ceaiul fusese servit la momentul oportun pentru a crea o diversiune.

Joan, cu preţul câtorva eforturi, încercă să susţină conversaţia, când remarcă fericită sosirea lui Rodney care-şi părăsise mai devreme biroul. El ştiuse să însufleţească discuţia, vorbise despre Irak şi, după câteva întrebări judicioase, tânărul, regăsindu-şi verva, îşi pierduse înfăţişarea paralizată şi chinuită. După câteva clipe vorbea, chiar cu însufleţire. În cele din urmă, Rodney îl luase cu sine, în biroul său – şi era aproape ora şapte când Bill Wray şi-a luat rămas bun cam împotriva voinţei sale, după câte-şi putuseră da seama.

— Încântător băiat, spusese Rodney.

— Da, într-adevăr fermecător. Puţin timid.

— Da, dar ştie ce vrea. Rodney părea foarte vesel. Nu cred să fie atât de rece de obicei.

— Ce vizită lungă ne-a făcut!

— A rămas mai bine de două ore…

— Cred că te-a obosit îngrozitor, Rodney.

— Din contra, pot spune că m-a încântat. Băiatul acesta este înzestrat cu o inteligenţă deosebită care-i permite să-şi formeze o imagine clară despre lume. Are o mare înclinaţie spre filosofie, este un tânăr cu multă judecată, un om de caracter… Da, mi-a plăcut mult.

— Probabil că şi tu i-ai plăcut din moment ce a rămas atâta timp.

Chipul lui Rodney deveni jovial.

— Oh! Nu de dragul meu prinsese el rădăcini aici! Aştepta să se întoarcă Barbara. Ce naiba, Joan, nu recunoşti simptomele dragostei nici chiar când îţi sar în ochi? Sărmanul parcă era paralizat, stânjeneala îl făcea să pară tont. Iată de ce se îroşise ca un bujor. Probabil că hotărârea

de a veni aici a însemnat pentru el un efort deosebit. Şi, ajuns aici, să nu-şi găsească iubita! Da, e îndrăgostit până peste cap, e limpede ca lumina zilei.

Când Barbara se întorsese, ca de obicei, în goana mare, chiar în clipa când se servea masa, Joan îi spusese:

— Am primit vizita unuia dintre amorezii tăi, Barbara: nepotul Lady-ei Herriot. Ţi-a adus racheta înapoi.

— Nu mai spune! Bill Wray? Cum de-a reuşit s-o găsească? Zadarnic am căutat-o cu toţii seara trecută.

— Te-a aşteptat mult timp, adăugase Joan.

— Oh! Îmi pare rău… Eram la cinema cu familia Crabbes. Am văzut un film complet stupid. Da, regret că nu l-am mai prins aici. V-a plictisit?

— Nu, spusese Rodney. Mi s-a părut foarte simpatic. Am vorbit despre politica Orientului Apropiat. Presupun că tu te-ai fi plictisit.

— Nicidecum! Îmi place să ştiu ce se petrece în aceste ţări îndepărtate. Doresc atât de mult să văd lucruri noi! La Crayminster sfârşim prin a ne lăsa cuprinşi de inerţie. Şi apoi, Bill este mult mai interesant decât alţii…

— Ia-ţi un servici, dacă te plictiseşti la Crayminster, sugerase Rodney.

— Oh! Nici nu mă gândesc! Exclamase Barbara strâmbându-se. Ştii, tată, sunt teribil de leneşă. N-am deloc chef de muncă.

— Cred că tuturor ni se întâmplă una ca asta! Afirmase Rodney.

Barbara se îndreptase spre el; îl îmbrăţişase şi-l mângâiase:

— Dumneata munceşti mult prea mult, am spus-o întotdeuna. E scandalos. Desprinzându-se din îmbrăţişare spuse:

— Îi voi da lui Bill un telefon. Pomenise de o excursie la Marsden…

Rodney o urmări cu privirea până ce ajunse la telefon, în vestibul, iar privirea lui era ciudată, intrigată, perplexă.

Rodney îl apreciase pe Bill Wray – da, în mod indiscutabil, îl stimase de la început. Atunci oare de ce păruse atât de chinuit, de neliniştit când Barbara le adusese, ca un trăsnet, vestea logodnei sale cu Bill, adăugând că stabiliseră să se căsătorească numaidecât pentru ca ea să-l poată însoţi când el se va întoarce în Bagdad.

Bill era tânăr, dintr-o familie foarte bună, posesorul unei frumoase averi personale şi cu perspective strălucite. Atunci, oare de ce Rodney se arătase reţinut şi ceruse ca perioada de logodnă să fie mai lungă? De ce oare se încruntase nemulţumit şi păruse că ezită, că este nesigur? Şi apoi, chiar înaintea căsătoriei, de ce se enervase, de ce insistase atât de mult pe tinereţea Barbarei? Dar, înfruntând împotrivirea paternă, Barbara se căsătorise.

La şase luni după plecarea la Bagdad a tinerilor căsătoriţi. Averil îşi anunţase la rândul ei căsătoria cu un agent de schimb, Edward Harrison Wilmott. Era un bărbat de vreo 35 de ani, grav, înzestrat cu darul vorbirii şi dispunând de resurse financiare solide: „Totul părea deci să se aranjeze de minune, îşi spusese Joan. La drept vorbind, Rodney nu fusese încântat de mariajul lui Averil. Cum Joan insistase ca el să-şi dea acordul se mulţumise să zică:

— Nu se putea spera o soluţie mai bună. Edward este un om excelent.

După căsătoria lui Averil, Joan şi Rodney rămăseseră singuri, între patru ochi.

Tony, după ce suportase un eşec la examenele de absolvire a şcolii de agricultură – ceea ce le dăduse suficiente motive de nelinişte pentru viitorul său – plecase în cele din urmă în Rhodesia, în Africa de Sud, unde, datorită unui client al lui Rodney, exploata acum o mare plantaţie de portocali. De acolo, le trimitea părinţilor scrisori laconice, dar pline de entuziasm. Într-o bună zi, le scrisese anunţându-le căsătoria lui cu o tânără din Durban. Vestea aceasta o făcu pe Joan să-şi piardă cumpătul: fiul ei se căsătorea cu o

necunoscută! Mai mult: era lipsită de avere. Şi ce informaţii puteau lua despre ea? Absolut niciuna!

Rodney căutase s-o liniştească: era viaţa lui Tony şi trebuia să-i acorde încredere. Dacă ţineau seama de fotografiile şi scrisorile sale, logodnica părea o fată drăguţă şi capabilă să-l sprijine, ceea ce-i va facilita începuturile în Rhodesia.

— Dar, reluase Joan, presupun că se vor instala acolo definitiv şi că nu vor mai veni niciodată pe aici. Ar fi trebuit să-l obligi pe Tony să lucreze cu tine. Ţi-am spus-o şi atunci, când mai era încă vreme.

Rodney zâmbise, afirmând că, prin constrângere, nu poţi obţine nimic bun de la fiinţa omenească.

— Fie, dar sincer vorbind, Rodney, ar fi trebuit să insişti! Argumentele tale ar fi sfârşit prin a-l convinge, întotdeauna se întâmpla aşa.

— Da, răspunse Rodney, e-adevărat. Dar, după părerea Iui, riscul era prea mare. Riscul? Ce înţelegea el prin asta? Joan mărturisea că nu-nţelege. Rodney precizase: Riscau ca fiul lor să nu fie fericit.

Joan replicase că simte uneori cum o cuprindea enervarea auzindu-i mereu că pun fericirea înainte de orice. Trebuie oare să fim obsedaţi de căutarea asta? Fericirea nu-i unicul scop al vieţii. Mai erau şi altele, mult mai importante.

— Care? Întrebase Rodney.

— Ei bine! Spusese Joan după o scurtă ezitare, datoria, de exemplu.

Rodney afirmase că nimeni nu-şi poate face o datorie din acceptarea unei funcţii de avocat.

Puţin agasată, Joan răspunsese că ştie el foarte bine ceea ce vroia ea să spună. Tony avea datoria să preia afacerea familiei şi să nu-l decepţioneze pe tatăl lui.

— Tony nu m-a dezamăgit, replicase Rodney.

— Nu mai spune! Exclamase Joan.

Cu siguranţă că Rodney nu era mulţumit să-şi ştie fiul la celălalt capăt al lumii, fixat într-un punct al planetei unde ei nu-l vor putea vedea niciodată.

— Nu, spusese Rodney, oftând. Trebuie să mărturisesc că Tony îmi lipseşte mult. Era atât de vesel, de spontan. El însufleţea casa. Da, îl regret…

— Aşa mă gândeam şi eu. Ar fi trebuit să dai dovadă de mai multă fermitate!

— Dar, în fond, Joan, este vorba de existenţa lui Tony şi nu de a noastră! A noastră s-a încheiat, s-a terminat – reuşită sau ratată… Mă refer la activitate, se-nţelege.

— Da… Da, cel puţin… În parte. Joan reflectase un minut, apoi adăugase: Pe total, a fost o existenţă delicioasă. De altfel, aşa este şi acum.

— Sunt fericit să te aud spunând-o.

Apoi îi zâmbise, cu acel surâs plin de bunătate dar care totuşi părea s-o tachineze puţin. Parcă ar fi surâs unui gând pe care-l ţinea doar pentru el.

— Trebuie să recunoaştem, mai spusese Joan, că noi doi ne înţelegem perfect.

— Da. Nu ne-am certat prea des.

— Şi nu putem decât să ne felicităm pentru copiii noştri. Cât de supăraţi am fi fost dacă ar fi apucat pe un drum greşit sau dacă, de exemplu, ar fi fost nefericiţi!

— Mă amuzi, Joan! Răspunsese Rodney.

— Ei, asta-i, Rodney, normal că ar fi fost o încercare cumplită.

— Cred că nimic n-ar putea fi, prea mult timp, pentru tine o încercare, Joan.

— Ah! Ea se gândise puţin la problemă. Evident am o dispoziţie egală, un caracter foarte echilibrat. Consider că este de datoria fiecăruia să nu se lase dominat de evenimente.

— Este un principiu admirabil şi practic!

— Nu-i reconfortant, spuse Joan surâzând, să constaţi că activitatea desfăşurată este încununată de succes?

Rodney suspinase.

— Da… Da… Probabil că este plăcut.

Joan râsese, punându-şi mâna pe braţul soţului ei şi prefăcându-se că-l scutură:

— Nu fi atât de modest, Rodney. Nici un avocat din ţinut nu are mai multă clientelă ca tine. Câştigi mult mai bine decât unchiul Harry.

— Da, afacerea prosperă.

— Iar asociatul tău aduce o infuzie de capital. Regreţi cumva că ai în afacere o terţă persoană?

Rodney clătinase din cap.

— Oh! Nu! Avem nevoie de sânge tânăr. Şi eu, şi Alderman îmbătrânim.

Constatase şi ea că părul negru al lui Rodney avea din ce în ce mai multe fire argintii.

Joan se ridică şi îşi privi ceasul.

Dimineaţa se scurgea relativ repede şi, de data aceasta, fără întoarcerea acelor gânduri deprimante, incoerente care-i veniseră în minte cu atâta insistenţă şi fără nici un rost.

Ei bine asta dovedea – nu-i aşa? Că lucrul cel mai important era disciplina. Trebuia să-şi canalizeze amintirile într-o anumită ordine şi să le accepte doar pe acelea care-i erau agreabile şi reconfortante. Asta şi făcuse în această dimineaţă care, în linii mari, se scursese destul de plăcut. Peste aproximativ o oră şi jumătate va fi ora prânzului. Poate că ar trebui să iasă şi să facă o mică plimbare, având grija să rămână în apropierea „Popasului”. Asta i-ar da puţină poftă de mâncare înainte de a se aşeza la masă în faţa unuia din acele îngrozitoare feluri de mâncare atât de indigeste! Se duse în camera ei, îşi puse pălăria de fetru şi ieşi.

Micuţul arab stătea în genunchi pe nisip, cu capul întors spre Meka. Se prosterna şi se ridica, vorbind tare, cu o voce guturală. Hindusul, sosind tiptil în spatele lui Joan, îi spuse la ureche:

— Face la el rugăciune de dimineaţă.

Joan dădu afirmativ din cap. Informaţia era inutilă. Vedea şi singură ce făcea puştiul.

„Zice la el: Allah este mare! Alah plin de îndurare.”

— Ştiu, zise Joan.

Şi plecă cu paşi înceţi spre grămada de sârmă ghimpată care indica prezenţa gării.

Îşi aminti de ziua când văzuse un grup de 5-6 arabi încercând să scoată din nisip o veche maşină Ford făcută zob, trăgând şi împingând în toate direcţiile şi cum îi venea fiecăruia mai bine. Ginerele ei, William, îi spusese că pe lângă eforturile lor meritorii, dar sterile repetau cu fervoare: „Allah este mare!”

Ajutorul lui Allah le-ar fi fără îndoială tare necesar – îşi zise ea – căci doar un miracol i-ar face să tragă fără nici o noimă, unii în sensul opus celorlalţi!

Cel mai curios însă era aerul lor de bonomie încrezătoare cu care repetau: „Inshallah! Dacă Dumnezeu vrea.” Şi se mulţumeau cu atât, fără să mai caute vreo altă metodă pentru a reuşi.

Joan condamna mentalitatea asta. Omul trebuie să se gândească şi să aibă resurse şi pentru viitor. Deşi, poate că, într-un loc atât de izolat ca Tell Abu Hamid, lucrul acesta ar putea fi inutil.

Cel care ar locui mai mult timp aici, îşi spuse Joan, ar ajunge să piardă chiar şi noţiunea zilelor săptămânii… „ Să vedem! Îşi zise ea. Astăzi, este joi… Da, joi. Sunt aici de luni seara…”

Aici ajunsese cu gândul, când sosi în faţa reţelei de sârmă ghimpată. Dincolo de ea, văzu un bărbat, îmbrăcat cu un fel de uniformă, înarmat cu o puşcă şi sprijinit alene de o ladă mare. Presupuse că acesta păzea calea ferată sau frontiera. Părea că doarme, dar Joan decise să fie prudentă şi să nu înainteze de teamă să nu se trezească brusc şi să tragă asupra ei. Un astfel de incident nu pare imposibil la Tell Abu Hamid, gândi ea.

Se întoarse, gândindu-se să ocolească clădirea „Popasului”. Era şi acesta un mijloc de a omorî vremea şi de a evita riscul revenirii acelui bizar sentiment de agorafobie, dacă cumva aşa se numea.

Era indiscutabil, îşi zise ea cu satisfacţie, dimineaţa trecuse foarte uşor. Nu-i veniseră în minte decât amintiri plăcute: mariajul lui Averil cu dragul de Edward, un bărbat de încredere şi, în plus, foarte bogat – casa de la Londra a lui Averil – atât de încântătoare şi de confortabilă!

— Mariajul Barbarei – şi acela al lui Tony, deşi, la drept vorbind, acesta nu fusese pe gustul lor. În fond, nu ştiau nimic despre asta… Şi, de fapt, Tony nu prea le oferise toate satisfacţiile pe care eşti îndreptăţit să le aştepţi de la un fiu. Ar fi trebuit să rămână la Crayminister şi să intre în asociaţia Alderman, Scudamore şi Witney. S-ar fi căsătorit cu o englezoaică drăguţă care i-ar fi cultivat relaţiile. Ar fi urmat drumul deschis de tatăl lui… Sărmanul Rodney! Părul lui negru era acum cărunt şi nu avea un fiu care să-i asigure succesiunea în afacerea familiei…

Trebuia să mărturisească faptul că Rodney fusese prea moale în privinţa lui Tony. Ar fi trebuit sa facă uz de autoritate. Nu fusese ferm. „Tare aş vrea să ştiu ce s-ar fi ales de Rodney, se întreba Joan, dacă n-aş fi făcut uz de autoritate ca să-l determin să intre în afacerea familiei?” Această autoaprobare îi încălzi inima de bucurie. Fără îndoială că acum ar fi plin de datorii. Şi-ar ipoteca bunurile, aşa cum face fermierul Hoddesdon.”

Se gândi dacă Rodney era într-adevăr conştient de serviciul pe care i-l făcuse.

În timp ce căuta să-şi dea seama de asta, fixă cu privirea acea linie a orizontului ce părea că se mişcă. Efectul acesta bizar, vaporos… Desigur, îşi spuse, este un miraj!

Da, asta era, un miraj… S-ar fi spus că pe nisip sclipesc bălţi cu apă de mare. Nu prea semăna cu ideea pe care o avea despre miraje. Întotdeauna îşi imaginase că se vedeau, în astfel de cazuri, copaci, oraşe, ceva mult mai concret.

Dar această iluzie a apei era cu adevărat curioasă: te făcea să te întrebi ce este realitatea!

„Un miraj, gândi ea, un miraj…” Cuvântul i se păru plin de mister.

Dar la ce se gândea mai înainte? Oh! Da, la Tony, la faptul că fusese egoist şi nepăsător…

Întotdeauna fusese foarte greu să pătrunzi în sufletul lui Tony; era un om pe care nu prea ştiai cum să-l iei, docil în aparenţă, blând şi politicos, întotdeauna surâzător, dar făcând numai ce vroia el. Niciodată nu fusese faţă de ea atât de tandru cât ar trebui să fie un fiu cu mama lui. De fapt nu-şi preferase el întotdeauna tatăl? Şi-l aminti pe Tony, când nu era decât un băieţel de şapte ani, intrând în camera lui Rodney în puterea nopţii şi declarând cu un ton calm şi impersonal: „Tată, probabil că am mâncat o ciupercă otrăvitoare. Mă doare burta foarte rău şi cred că voi muri, aşa că am venit sa mor lângă tine.”

Durerea nu-i fusese cauzată de vreo ciupercă, bună sau rea, ci de o apendicită acută din cauza căreia fusese operat în cursul următoarelor 24 de ore. Dar Joan se mai mira şi acum de faptul că micuţul se refugiase lângă tatăl său şi nu lângă ea. I se părea mult mai normal ca un copil bolnav să-i ceară ajutor mamei sale.

Da, Tony le dăduse multe griji. Comod, deloc sportiv. Şi, deşi era un copil frumos, dintre aceia pe care o mamă îi scoate la plimbare cu mândrie, el nu părea dornic să iasă cu ea, având chiar supărătorul obicei să dispară când îl căuta.

„Strat protector”, îi zicea Averil; Joan îşi aminti de această poreclă. „Tony este mult mai abil decât noi; el se acoperă cu un strat protector”, declarase ea. Comentariul lui Averil nu era prea clar, dar această poreclă o întristase oarecum pe Joan.

Îşi consultă din nou ceasul. Era inutil să-şi scoată sufletul mergând. Era mai prudent să se întoarcă la „Popas”.

Dimineaţa fusese excelentă, fără nici un fel de probleme, fără gânduri odioase, fără senzaţia de agorafobie…

„Ce naiba! Îi reproşă o voce interioară, parcă ar vorbi o infirmieră. Drept cine te iei, Joan Scudamore? Drept o bolnavă? O alienată? De ce eşti atât de mândră de bunăstarea ta şi totodată atât de obosită? E ceva atât de ieşit din comun faptul că ai petrecut o dimineaţă agreabilă şi normală?”

Se grăbi să revină la „Popas” şi faptul că la meniu i se oferiseră piersici din conservă o bucură căci era o noutate.

După prânz, se duse să se întindă puţin pe pat. Ce binefacere ar fi pentru ea, dacă ar putea dormi până la ora ceaiului! Dar nu-i era somn deloc. Creierul îi era în plină activitate, în plină efervescenţă. Se constrângea totuşi să ţină ochii închişi; din nefericire, însă, se simţea perfect trează, în alertă – de parcă ar fi presimţit o catastrofa, gata să se apere împotriva unui pericol ascuns, cu nervii încordaţi: „Trebuie să mă calmez, îşi spuse Joan. Trebuie!”

Dar nu reuşea nicicum. Toţi muşchii îi erau crispaţi, inima îi bătea mai tare ca de obicei, spiritul îi era treaz, pradă neliniştii.

Tabloul acestor simptome îi aminti o stare pe care o cunoscuse deja. Căută să descopere despre ce-i vorba şi care fuseseră împrejurările – şi sfârşi prin a-şi da seama. Era ca în sala de aşteptare a dentistului.

Aceeaşi teamă de un lucru categoric dezagreabil, dorinţa de a se linişti, de a evita să se gândească la asta, senzaţia că fiecare minut ce trecea o apropie de încercare. Dar ce încercare? De ce anume se temea? Ce avea să i se întâmple?

„Şopârlele, gândi ea, s-au întors din nou în găurile lor – probabil că se va dezlănţui o furtună. Este acalmia dinaintea furtunii… Şi trebuie să aştept… Să aştept…”

Dumnezeule! Dar din nou devenea de-a dreptul incoerentă. Domnişoara Gilbey… Disciplina… Un loc retras pentru o meditaţie spirituală. Un loc retras! Trebuia să mediteze… Poate că, tot repetând „AUM” se va linişti… Dar asta ţine de teozofie sau de budism…

Nu, nu, trebuia să se oprească la propria ei religie, să mediteze la Dumnezeu, la dragostea lui Dumnezeu, să-l invoce pe Dumnezeu! Bâigui: „Tatăl nostru care eşti în ceruri…”

Tatăl ei, adevăratul ei tată îi apăru în minte. Îi revăzu barba castanie, tăiată pătrat, după moda lupilor de mare, ochii de un albastru intens, cu privirea pătrunzătoare, şi îşi mai aminti cât de mult ţinea el la ordinea şi curăţenia din casă. Un tată sever, dar totuşi plin de bunătate, aşa fusese Amiralul în retragere.

Apoi Joan îşi revăzu mama, micuţă, slăbuţă, fantezistă, neglijentă, simplă şi blândă prin natura ei, cucerind simpatia tuturor, chiar şi pe a acelora pe care-i contraria. I se întâmpla, de exemplu, să se ducă la recepţii sau la alte ceremonii cu mănuşile uzate, cu rochia şifonată, cu o pălărie pusă la întâmplare peste un coc strâns în grabă, dar mereu veselă, senină şi nedându-şi seama de faptul că toaleta ei era neglijentă ceea ce stârnea mânia Amiralului. Acesta îşi certa, în astfel de situaţii, fetele, niciodată soţia.

„Nu sunteţi în stare să vă supravegheaţi puţin mama, bombănea el. La ce vă gândiţi de-o lăsaţi să iasă cu o astfel de ţinută? Nu admit neglijenţa asta.”

Cele trei fiice răspundeau cu docilitate: „Bine, tată.” Şi, mai apoi, îşi spuneau între ele: „Are dreptate, dar, zău, mama este incorigibilă!”

Joan îşi iubea mult mama, desigur; dar dragostea filială nu o orbea în aşa măsură încât să nu vadă că era greu să trăieşti cu această femeie din cauza absenţei totale a spiritului de organizare ca şi din cauza delăsării sale pe care cu greu le răscumpărau veselia, optimismul şi spontaneitatea sa sufletească.

Joan nu şi-a putut crede ochilor când, aranjând actele rămase după moartea mamei sale, a descoperit printre ele o scrisoare adresată de Amiral soţiei sale, cu ocazia celei de-a 20 aniversări a căsătoriei lor: „Sufăr cumplit pentru că trebuie să-mi petrec această zi departe de tine, iubita mea.

De-ar putea să-ţi spună acest mesaj ce a însemnat pentru mine dragostea ta în cursul acestor ani de căsătorie şi să te asigure că-mi eşti, astăzi, mai dragă ca oricând. Dragostea ta a fost binecuvântarea supremă a vieţii mele şi-i mulţumesc lui Dumnezeu că mi-a dăruit-o, scoţându-mi în cale…”

Joan n-ar fi bănuit niciodată că tatăl ei avea sentimente atât de pasionate pentru mama ei.

Începu să se gândească: „În decembrie se vor împlini 25 de ani de când ne-am căsătorit, Rodney şi cu mine. În curând ne celebrăm nunta de argint! Ce încântător ar fi, gândi ea, să-i scrie o scrisoare de genul acesta…” îşi imagina mesajul: „Joan, iubito, simt nevoia să-mi exprim recunoştinţa pentru tot ceea ce-ţi datorez. Nu ştii, desigur, că dragostea ta a fost binecuvântarea supremă…” „Totuşi, îşi spuse Joan, întrerupând acest exerciţiu de pură imaginaţie, nu pare prea autentic.” îi era imposibil să şi-l imagineze pe Rodney redactând aşa o scrisoare. Şi totuşi, o iubea. O iubea cu tandreţe.

De ce tot repeta asta pe un ton sfidător? De ce simţea un fel de răceală în suflet? Oare la ce se gândea înainte de asta?

Păi da… Joan o luă cu energie de la capăt… Se cufundase în meditaţia spirituală. Şi iată că se îndepărtase de aceasta pentru a se întreţine cu chestiuni prozaice, gândindu-se la părinţii ei, morţi amândoi, de foarte mulţi ani!

Morţi, lăsând-o singură, singură în pustiu, complet singură în această cameră oribilă, asemănătoare unei închisori…

Unde nu avea de făcut nimic altceva decât să se gândească la ea însăşi…

Se sculă brusc. Era inutil să mai stea în pat din moment ce nu putea să doarmă.

Simţi că urăşte încăperea asta cu zidurile goale, cu ferestrele mici prevăzute cu gratii. Simţea că se sufocă aici. Se simţea minusculă, redusă la stadiul de insectă, ea care agrea saloanele mari, bine aerisite, garnisite cu cretoane

vesele, frumoase, cu un foc trosnind în cămin. Îi plăcea să trăiască în anturaj, să meargă să-şi vadă prietenele sau să le primească la ea.

Oh! Să vină mai repede trenul! Trebuia neapărat! Sau o maşină sau orice alt vehicol!

— Nu pot rămâne aici! Zise Joan cu glas tare. Nu mai pot rămâne multă vreme!

„Să vorbeşti singur e semn rău”, gândi ea.

Luă puţin ceai şi hotărî să iasă, simţind că-i peste puterile ei să rămână acolo prizonieră a gândurilor sale. O plimbare o va împiedica să se mai gândească. Era nefast să reflecteze. Fiinţele de aici, hindusul, micul arab, bucătarul invizibil, toate dovedeau acest lucru.

„Uneori mă aşez şi meditez, alteori mă mărginesc să stau jos şi să nu mă gândesc la nimic.”

Unde auzise ea fraza asta? Ce admirabil stil de viaţă! Pentru că nu mai voia să reflecteze se va mulţumi să meargă fără să se îndepărteze prea mult de „Popas”, în caz… Da, întradevăr, în caz… Se va învârti în cerc, la nesfârşit, ca un animal. Era umilitor. Da, foarte umilitor, dar necesar. Trebuia să aibă foarte mare grijă, da foarte mare grijă de ea însăşi şi, altfel…

Altfel ce se va întâmpla? Nici ea nu ştia, însă putea face tot felul de presupuneri.

Va evita deci să se gândească la Rodney. Nu trebuia să se gândească nici la fiica ei Averil, nici la Tony şi cu atât mai puţin la Barbara. Trebuia să îndepărteze amintirile lui Blanche Haggard şi pe aceea a bobocilor de rododendron roşii – mai ales să nu se gândească la bobocii de rododendroni! Şi să se ferească să recite versuri…

Trebuia să nu se mai gândească nici la Joan Scudamore. „Ei, dar asta sunt chiar eu! Nu, nu sunt eu. Ba da…!” „Dacă eşti obligată să te gândeşti doar la tine, ce descoperire vei face în tine însăţi?”

— Nu vreau să ştiu! Zise Joan cu voce tare.

Fu surprinsă de sunetul propriilor sale cuvinte. Oare ce anume ţinea să ignore?

„Lupt, gândi ea, dând o bătălie deja pierdută.”

Dar împotriva cui lupta? Împotriva a ce?

„Nu contează! Îşi spuse. Nu vreau să aflu.”

Era mai înţelept să rămână în incertitudine.

Dar, oricum, era bizară impresia asta că alături de ea mai mergea o fiinţă cu care era intim legată. Nu avea decât să întoarcă puţin capul pentru a o vedea… Întoarse atunci capul, dar văzu că nu mai era nimeni, absolut nimeni… Şi totuşi impresia că cineva mergea pe urmele ei persista… I se făcu frică.

Nici Rodney, nici Averil, nici Tony, nici Barbara, niciunul dintre ei nu-i va veni în ajutor, niciunul dintre ei nu ar putea s-o ajute, nici măcar nu ar cauta s-o elibereze. Nimănui nu-i păsa de ea. Niciunul nu ştia în ce pericol se afla. Trebuia să se întoarcă la „Popas” ca să se debaraseze de acea fiinţă insesizabilă care o speria…

Hindusul era instalat în faţa uşii. O văzu pe Joan apropiindu-se cu un mers nesigur, în zig-zag. O examină într-un fel care pe ea o teroriza.

— Ce ai? Întrebă ea. Ce te-a apucat?

— Memsahib pare nu bine. Poate febră la Memsahib.

Asta era! Bineînţeles că asta era! Avea febră! Ce prostie să nu se gândească mai devreme.

Se năpusti în camera ei. Trebuia să-şi ia temperatura, să-şi caute chinina. Avea chinină în bagajul ei, dar unde anume? Îşi puse termometrul.

Febra, desigur provocase tot răul. Incoerenţa, spaimele nemotivate, temerile, acceleraţia bătăilor inimii, toate aceste tulburări fizice veneau de la febră.

Îşi scoase termometrul şi-l privi cu atenţie.

36 cu 8… Şi cu toate acestea era frântă de oboseală…

Până la urmă îi veni de hac acelei seri, dar preocupându-se teribil de starea ei. Nu avea insolaţie, nu avea febră: era deci pradă nervilor!

„Nu este decât o criză de nervi” se spune de obicei. Şi ea spusese la fel, vorbind despre altcineva. Dar, atunci, nu ştia ce spune. De-abia acum simţea ce-nseamnă asta. „Nu este decât o criză de nervi!” dar este ceva infernal!

Ar fi avut nevoie de un medic foarte bun şi înţelegător, o căsuţă frumoasă şi o infirmieră blândă şi competentă care să-i stea în permanenţă la căpătâi.

„Doamna Scudamore nu trebuie să rămână nici un minut singură…” Şi, în schimb, ea se afla între zidurile golaşe ale unei închisori, în mijlocul pustiului, în tovărăşia unui hindus pe jumătate tâmpit, a unui mic arab imbecil şi a unui bucătar care se pregătea să-i facă o mâncare de orez, de peşte conservat, fasole fiartă şi ouă tari… „Tot ce poate fi mai rău, îşi spuse Joan. Exact meniul contra indicat pentru starea mea…”

După cină se întoarse în camera ei şi-şi privi tubul de aspirină. Mai avea şase comprimate. Le înghiţi pe toate cu înfrigurare. Nu va mai avea nici o pastilă pentru a doua zi, dar trebuia să ia un remediu. „Nu voi mai pleca niciodată în călătorie fără să iau cu mine un somnifer bun. Se dezbrăcă şi se culcă cu teamă.

Din fericire, adormi aproape imediat.

Se visă într-o închisoare imensă, de fapt un compliment labirint. Încerca să evadeze şi nu reuşea. Şi totuşi era sigură, absolut sigură că ştia unde este ieşirea.

„N-ai decât să-ncerci să-ţi aminteşti, îi spunea propria ei voce. N-ai decât să-ţi rechemi amintirile!”

Trezirea fu normală; se simţea calmă, deşi puţin obosită. „Recheamă-ţi amintirile!” continua ea să repete ca un automat. Se ridică, îşi făcu toaleta, îşi luă micul dejun într-o dispoziţie excelentă, deşi puţin tulburată.

„Presupun că o voi lua iar de la capăt, îşi spuse ea. Oh! Cu atât mai rău! Nu pot face nimic!”

Se instală într-un fotoliu şi rămase nemişcată. Ceva mai târziu, va ieşi, dar nu încă. Nu-şi va fixa nici un subiect de reflecţie şi nici nu se va constrânge să nu reflecteze.

Ambele eforturi ar fi mult prea obositoare. Îşi va lăsa gândurile şi amintirile să vină şi să plece după bunul lor plac…

Revăzu biroul avocaţilor Alderman, Scudamore şi Witney… Dosarele cu etichete albe: Succesiunea lui Sir Jasper Foulkes. Colonel Etchimgham Williams. Asemenea unor accesorii de teatru.

Îl revăzu pe Peter Sherston ridicându-şi, din spatele biroului său, chipul înflăcărat, pasionat. Ce bine semăna cu mama lui! Nu, nu chiar atât de bine, căci avea ochii lui Charles Sherston şi acelaşi fel de a te privi dintr-o parte, pe furiş, foarte, foarte repede.

„Nu i-aş acorda încredere absolută dacă aş fi în locul lui Rodney” gândi ea.

Era nostim că nu avusese încredere în el!

După moartea lui Leslie, Sherston se lăsase complet dus de val. Nu se trezise din băutură aşa încât, într-o vreme record, beţia îl băgase în mormânt.

Copiii fuseseră luaţi de unchi şi de mătuşi, dar ultima, o fetiţă de şase luni, murise.

Cel mai mare dintre ei, John, care lucra în domeniul Apelor şi Pădurilor, se afla actualmente în Birmania. Joan n-o uitase pe Leslie vorbind despre tapiseriile sale de lână pură ţesute cu mâna: dacă John îi semăna mamei sale, dacă-i plăceau ameliorările rapide, probabil că trăia în condiţii bune, ceea ce nu era imposibil, căci auzise vorbindu-se foarte frumos despre el.

Cel mic, Peter, venise să-l vadă pe Rodney şi-i ceruse să-l primească în biroul său de avocatură.

„Mama mi-a spus că veţi accepta cu siguranţă să mă ajutaţi, Domnule”, declarase el.

Era un băiat simpatic, zâmbitor, plin de sinceritate, de ardoare şi care căuta să placă. Întotdeauna Joan îl considerase cel mai plăcut dintre cei doi fraţi.

Lui Rodney îi făcuse îi făcuse plăcere să-i dea de lucru. Ceea ce l-a determinat s-o facă a fost şi faptul că Tony

preferase să se expatrieze să se îndepărteze voluntar de familia sa. Cu vremea, poate că Rodney ar fi sfârşit prin a-l considera pe Peter aproape ca pe fiul său. Îl invita deseori acasă. Peter îi plăcea mult lui Joan. Era amabil, graţios, dar fără servilismul tatălui său.

Însă vai! Într-o seară, Rodney se întoarse acasă cu înfăţişarea preocupată, tristă. La întrebările lui Joan, el răspunsese nervos că nu are nimic, absolut nimic. Dar după vreo săptămână, o anunţă că Peter îl părăsea pentru a intra într-o uzină de aviaţie.

— Oh! Rodney! Erai atât de bun cu el! Îl iubeam amândoi atât de mult!

— Da. Mă ataşasem de el.

— Ce s-a întâmplat? Era leneş?

— Oh! Nu! Era foarte dotat pentru cifre şi era silitor.

— Ca şi tatăl lui?

— Da. Dar toţi tinerii sunt atraşi de descoperirile recente, aviaţie, maşini.

Joan nu-l asculta. Comparaţia pe care o făcuse o determina să mai reflecteze. Mai ales că Peter Sherston plecase cam prea subit.

— Rodney, nu s-a întâmplat nimic grav, nu-i aşa?

— Grav? Ce vrei să spui?

— Ei bine! Dacă seamănă cu tatăl lui… E adevărat că a moştenit gura mamei lui, dar are şi felul acela curios al tatălui de a privi pieziş. Spune-mi, Rodney, spune-mi adevărul: nu a fost cinstit?

Rodney răspunsese, cântărindu-şi bine cuvintele:

— Am constatat o mică eroare…

— În conturi? A deturnat fonduri?

— Prefer să nu vorbesc despre asta, Joan. Era o eroare măruntă.

— Necinstit ca tatăl lui! Ereditatea este într-adevăr bizară!

— Foarte bizară. Şi deseori se manifestă în mod nedrept.

— Regreţi că nu s-a transmis mai curând ereditatea mamei? Totuşi mi se pare că Leslie n-avea nimic remarcabil.

Rodney răspunsese rece:

— După părerea mea, ea era cu totul remarcabilă. S-a înhămat la munca ei şi a reuşit.

— Biata femeie!

Rodney răspunse indispus:

— Îmi displace să văd că o compătimeşti fără încetare.

— Cât de puţin milostiv eşti, Rodney! A avut într-adevăr o existenţă tristă!

— Niciodată n-am văzut-o într-o astfel de lumină.

— Şi moartea ei…

— Dacă vrei să-mi faci plăcere, Joan, te rog să nu mai vorbim despre asta.

După care ieşise din încăpere.

Cancerul, Joan ştia asta, speria pe toată lumea…

Lumea evita chiar să pronunţe cuvântul. Pe cât posibil se folosesc perifraze.

Se vorbeşte despre dezvoltarea unei afecţiuni perfide, de o operaţie periculoasă, de un rău incurabil, de o boală internă. Nici Rodney nu vroia s-o numească. Fiindcă, de fapt, nu se ştia niciodată… Un caz din douăsprezece era mortal, nu-i aşa? Şi boala pare să-i aleagă pe cei mai sănătoşi, pe cei cărora sănătatea nu le-a dat nici un motiv de nelinişte.

Joan îşi aminti ziua când aflase vestea, în piaţa Marche, din gura doamnei Lambert.

— Scumpă prietenă, ştii ce i s-a întâmplat sărmanei doamne Sherston?

— Nu. Ce-a păţit?

— A murit! Strigase doamna Lambert cu emoţie, pentru ca apoi să adauge, coborând vocea: omorâtă de o boală internă cred… Imposibil de operat… Mi s-a spus că a suferit cumplit. Dar, energică, aşa cum a fost întotdeauna, continua să muncească cu două săptămâni înaintea morţii. S-a îndârjit s-o facă până-n ziua când doar morfina o mai putu ajuta puţin uşurându-i suferinţa. Nepoata mea a întâlnit-o acum şase săptămâni. Era deja condamnată – era numai

piele şi os, dar nu-şi schimbase firea, râdea şi glumea ca odinioară. Presupun că, atunci când e vorba de boala asta, nu te crezi niciodată în pragul morţii… Între noi fie vorba, sărmana femeie avea o viaţă tare tristă. Se poate spune că moartea a fost o izbăvire pentru ea…

Joan se grăbise să se întoarcă acasă pentru a-l anunţa pe Rodney, dar el răspunsese calm:

— Da, ştiu.

În calitate de executor testamentar, îi spusese el, fusese pus la curent imediat.

Leslie Sherston nu poseda mare lucru şi puţinul pe care-l lăsase era uşor de împărţit între fiii ei. Dar o clauză din testamentul său stârnise curiozitatea la Crayminster: dorinţa de a fi înhumată aici. „Pentru că, menţiona testamentul, aici am fost fericită.”

Aşa fură aduse la Crayminster rămăşiţele pământeşti ale lui Leslie Adeline Sherston care se odihnea în cimitirul bisericii Sfânta Maria.

Unii au calificat drept bizară această cerere pentru că la Crayminster fusese Sherston acuzat pentru deturnarea frauduloasă a fondurilor băncii. Dar alţii înţeleseseră: nefericita petrecuse la Crayminster o perioadă fericită înaintea scandalului şi era normal ca ea să considere oraşul acesta ca pe un fel de paradis.

Sărmana Leslie… Drama se îndârjea de altfel asupra acestei familii, căci tânărul Peter, la puţin timp după ce-şi primise livretul de pilot, capotase şi-şi găsise moartea.

Vestea aceasta îl doborâse literalmente pe Rodney. Printr-un scrupul ciudat, se pare că-şi reproşase moartea lui Peter.

— Dar nu se poate, Rodney, nu-nţeleg de ce-ţi faci o vină din asta! Nu eşti cu nimic răspunzător de moartea lui!

— Leslie mi-l încredinţase pe fiul ei. Îi spusese şi lui că-i voi găsi o slujbă, că-l voi sprijini.

— Ei bine! Ai făcut-o! L-ai luat în biroul de avocatură al familiei.

— Ştiu.

— S-a purtat urât, iar tu nu l-ai urmărit în justiţie… Tu ai completat deficitul, nu?

— Da, da, însă nu despre asta-i vorba. Mă frământ deoarece Leslie însăşi mi-l trimesese pentru că îl ştia fără voinţă, supus aceloraşi tentaţii ca şi Sherston. John pornise pe o cale bună; doar Peter o neliniştea. Cunoscându-i defectul, ea conta pe mine pentru a-l supraveghea. Băiatul acesta oferea nişte contraste bizare: nu numai că avea felul direct al lui Sherston şi curajul lui Leslie, dar Armadal mi-a scris de curând că n-a cunoscut nicicând un pilot mai bun: Tânărul acesta era temerar şi, în acelaşi timp, de o excepţională prudenţă. Îl citez textual. Se propusese că voluntar, ştii şi tu asta, pentru a experimenta un nou tip de avion. Tentativa era periculoasă. Aşa a şi murit, de altfel.

— Ce vrei? A avut o moarte foarte onorabilă, foarte glorioasă!

Rodney lăsă să-i scape un hohot de râs nervos, sec:

— Da, fără îndoială, Joan. Dar ai spune ceea ce ai zis cu aceeaşi complezenţă, dacă ar fi vorba de fiul tău? Dacă fiul tău ar fi murit astfel? Ai fi satisfăcută dacă Tony ar avea o moarte glorioasă?

Joan făcuse ochii mari.

— Dar Peter nu era fiul nostru! Nu se poate face o comparaţie…

— Eu mă gândesc la Leslie, la cât ar fi suferit ea!

Ascunsă în penumbra de la „Popas” tresări uşor în fotoliul ei. De ce necazurile familiei Sherston o obsedau cu atâta persistenţă de când era aici? Avea şi alţi prieteni, prieteni cu care se împăcase mult mai bine decât cu cei din familia Sherston.

Niciodată nu simţise prea multă prietenie pentru Leslie. Asta însă n-a împiedicat-o s-o plângă. Sărmana Leslie sub dala ei de marmură. Joan se înfioră. „Mi-e frig, îşi spuse ea. Mi-e frig. Şi se calcă pe mormântul meu.”

Dar ea se gândea la mormântul lui Leslie…

„Este frig aici, gândi ea. Frig şi întuneric. Voi ieşi la soare. Nu mai vreau să rămân aici…” „Peste mugurii din luna mai suflă vânturile aspre.”

Să iasă! Trebuia să iasă la soare! Să se ducă departe de aceste obsesii…

Stătuse prea multă vreme în camera asta cu zidurile goale, care semăna cu un mormânt.

Mormântul lui Leslie… Rodney în cimitir…

Leslie… Rodney…

Trebuia să iasă…

La soare!

Camera asta era funebră.

Îi era frig. Era singură.

Dintr-un singur salt, Joan se ridicase şi pornise spre soare cu paşi grăbiţi.

Afară, începu să meargă, evitând să-şi îndrepte privirea spre grămada de gunoi şi spre ogradă.

Din prudenţă. Fiindcă avea nevoie de căldura soarelui.

Căldura. Să evite senzaţia asta de frig.

Fugise…

De ce anume fugise?

O simţi pe domnişoara Gilbey lângă ea şi o auzi spunându-i cu o voce doctorală: „Disciplinează-ţi gândurile, Joan. Exprimă-te mai clar. Defineşte mai clar ce anume eviţi prin fuga ta.”

Dar ea nu ştia. Nu avea nici cea mai vagă idee.

Ce evita? O teamă nelămurită, o spaimă care o ameninţa, care o urmărea…

Teama de un adevăr care existase întotdeauna, dar existase în subconştient şi pe care ea căuta să-l evite, să-l înlăture, îndepărtându-se de el.

„Zău, Joan Scudamore, îşi spuse ea, te comporţi tare ciudat!”

Dar această dojană severă nu-i fu de nici un ajutor. Probabil că era complet dezechilibrată nervos. Tulburarea ei nu putea veni de la agorafobie… (acesta era oare

cuvântul sau se înşela ea? Incertitudinea asta o tracasa…). Căci se grăbise să fugă de zidurile astea reci care o închideau, să iasă la soare, la libertate. De când era afară se simţea mai bine.

Începu să meargă mai repede. Trebuia, cu orice preţ, să se îndepărteze de acest oribil „Popas”, de acest cavou, de locul acesta atât de lugubru în care se sufoca… Şi unde îţi poţi închipui cu uşurinţă că bântuie fantomele…

Ce idioţenie! Clădirea aceasta, doar se vede bine că a fost construită recent, e veche de cel mult doi ani!

Un edificiu nou nu poate fi bântuit de fantome, o ştie toată lumea.

Nu, la „Popas” existau fantome doar pentru că ea, Joan Scudamore, le inventa din orice.

Dar tocmai gândul acesta era odios.

Grăbi pasul.

„În orice caz, îşi spuse ea hotărâtă, nimeni nu-şi va bate joc de mine aici. Sunt complet singură. Sunt singură că nu voi întâlni pe nimeni.”

Se afla în situaţia lui… A cui oare? Oare Stanley şi Livingstone se întâlniseră întâmplător în bursa africană?

„Doctor Livingstone, presupun?”

Nu risca, aici, aşa ceva. Singura fiinţă pe care o putea întâlni era Joan Scudamore!

Ce idee bizară! S-o întâlnească pe Joan Scudamore!

„Încântată să vă cunosc, doamnă Scudamore!”

În fond, era interesant…

Să facă cunoştinţă cu sine…

Să fii prezentă ţie însăţi.

Dumnezeule! Ce oroare!

Fu cuprinsă brusc de groază.

Merse din ce în ce mai repede, ajungând aproape să alerge împiedicându-se uneori. Şi gândurile i se împiedicau ca şi picioarele.

Mi-e teamă…

Dumnezeule! Ce teamă mi-e!

De ce nu am pe nimeni alături să-mi ţină tovărăşie!

Blanche! Gândi ea. Cât de mult aş vrea ca Blanche să fie aici. Da, chiar Blanche era persoana de care avea nevoie.

Nimeni altcineva, niciuna din rude, niciuna dintre prietenele ei. Doar Blanche ar putea…

Blanche cu familiaritatea sa, cu bunătatea sa reconfortantă şi plină de căldură… Numai Blanche era înţelegătoare. Ea nu s-ar mira nu s-ar scandaliza de nimic.

Şi apoi Blanche o aprecia. Blanche declara că ea ştiuse să trăiască. Blanche o iubea mult. În timp ce nimeni altcineva… Iată! Acesta era gândul care-şi făcuse întotdeauna drum în mintea ei. Iată ce ştia adevărata Joan Scudamore… Şi ceea ce ştiuse întotdeauna!

Şopârlele ieşiseră din ascunzătorile lor…

Adevărul o sfida…

Frânturi de adevăr ieşiseră ca nişte şopârle şi-i spuseseră: „Iată-ne… Ne cunoşti… Ne cunoşti foarte bine… Nu-i cazul să pretinzi că nu-i aşa?”

Şi ea le cunoştea, tocmai asta era înspăimântător. Le cunoştea perfect.

Toate aceste frânturi penibile, aceste crâmpeie de adevăr se strâmbau la ea, o şicanau privind-o.

Îi apăruseră în minte de când se afla aici. Trebuia neapărat să le coordoneze, să le unească.

Întreaga istorie a vieţii sale, povestea adevărată a lui Joan Scudamore, era aici, aşteptând ca ea să o reconstituie.

Niciodată nu simţise nevoia să se gândească la ea până acum. Îi fusese uşor să-şi umple zilele cu activităţi practice, care nu-i lăsaseră timpul necesar autoanalizei. Oare ce-i spusese Blanche?

„Mă întreb oare ce-ar putea descoperi în sine înăşi o persoană care n-ar avea nimic altceva de făcut decât să se gândească la ea…”

Şi ce răspuns orgolios, naiv, stupid îi dăduse ea! „Am putea oare descoperi ceva ce nu cunoaştem deja?”

O observaţie de-a lui Tony se alătură gândului exprimat de ea: „Uneori, mamă, cred că nu înţelegi pe nimeni.”

Era exact!

Nu-şi cunoscuse copiii, nu-l cunoscuse pe Rodney. Îl iubise, desigur, dar fără să-i cunoască.

Ar fi trebuit să se străduiască să-i cunoască.

Când iubeşti pe cineva, trebuie să încerci să-l vezi aşa cum este. Dar nu te străduieşti s-o faci pentru că este mult mai uşor să te opreşti la trăsăturile amabile şi aparente pe care le iei drept reale, decât să te tracasezi ca să afli care este de fapt adevărul.

Averil de exemplu… Supărarea ei…

Joan nu voise să recunoască faptul că Averil suferise.

Averil o dispreţuise întotdeauna.

Încă din fragedă copilărie Averil intuise caracterul mamei sale…

Averil pe care viaţa o lovise, o zdrobise şi care, poate că şi acum, era o fiinţă nesatisfăcută…

Nesatisfacută, dar curajoasă!

Iată ce i-a lipsit lui Joan: curajul.

„Curajul nu-i totul”, spuse ea.

La care Rodney replicase:„ Chiar aşa?”

Rodney avusese dreptate…

Tony, Averil, Rodney, toţi erau acuzatorii ei…

Şi Barbara?

Ce problemă avusese? De ce se arătase medicul aşa de reticent? Ce-or fi ţinut să-i ascundă toţi?

Ce i s-o fi întâmplat micuţei acesteia, copilei atât de pasionate, atât de revoltate încât să se căsătorească cu primul venit parcă numai pentru a părăsi casa părintească?

Căci asta făcuse Barbara, exact asta făcuse.

Fusese nefericită alături de părinţi. Şi fusese nefericită pentru că Joan nu-şi dăduse nici cea mai mică osteneală pentru a-i face viaţa plăcută.

Nu ştiuse s-o iubească, nu căutase s-o înţeleagă. Cu o neglijenţă şi un egoism vinovat, ea decretase ceea ce-i

convenea Barbarei fără. Nici un respect pentru gusturile şi dorinţele celei în cauză. În loc să-i primească prietenele, ea le îndepărtase cu o politeţe rece. De ce să se mai mire că ideea de a pleca la Bagdad a tentat-o pe Barbara? Era un mijloc de evadare…

Se căsătorise cu Bill Wray în grabă, dintr-o nesăbuiţă şi, dacă-i da crezare lui Rodney, fără să-l iubească. Ce s-a întâmplat apoi?

Vreo legătură cu cineva? Vreo dragoste nefericită? Cu maiorul Reid, probabil. Asta ar explica stânjeneala stârnită de Joan în momentul în care menţionase numele acestuia. Era exact genul de om în stare să seducă o copilă naivă, căsătorită fără dragoste.

Şi atunci, disperată, cuprinsă de una din acele crize de melancolie neagră de care suferea încă din copilărie una din acele crize violente care o făceau să-şi piardă controlul, încercase – da, asta trebuie să fi fost – să se otrăvească! Şi fusese grav bolnavă, chiar în pericol! Oare Rodney era la curent cu această dragoste extraconjugală? Joan nu ştia ce să creadă. Totuşi, dacă ar fi ştiut, ar fi încercat cu siguranţă s-o împiedice să plece ca o furtună spre Bagdad.

Nu, cu siguranţă că Rodney nu ştia. I-ar fi spus şi ei. Nu, poate că nu i-ar fi spus. Însă ar fi făcut chiar şi imposibilul pentru a o reţine la Crayminster.

Dar nimic n-ar fi făcut-o să-şi schimbe părerea. Cu sau fără voia lor ar fi zburat în ajutorul nefericitei sale fiice.

Era evident, un impuls onorabil…

Dar nu era acesta doar o faţetă a adevărului? Nu fusese ea tentată de farmecul călătoriei, de noutate? De aventură? De dorinţa de a vedea alte locuri? Nu fusese oare tentată de gândul seducător de a juca un rol, pe acela al mamei cu suflet nobil? Nu se văzuse ea în rolul unei femei pline de bunătate şi de devotament? Nu-şi imaginase deja primirea pe care i-o va face o fiică bolnavă şi un ginere torturat de nelinişte? Nu şi-i închipuise deja spunându-i: „Ce drăguţ din partea dumitale că ai venit atât de repede!”

În realitate, ei nu fuseseră deloc încântaţi s-o vadă. Sincer vorbind fuseseră chiar costernaţi. Îl învăţaseră pe medic ce să spună, nu scoseseră ei înşişi nici o vorbă şi făcuseră chiar imposibilul pentru a o împiedica să afle adevărul. Ţinuseră ca ea să nu fie pusă la curent cu faptele pentru că nu aveau încredere în ea… Barbara nu avea încredere în ea. Probabil că primul gând care-i venise în minte fusese acela de a-şi ţine mama departe de adevăr.

Şi cât de uşuraţi fuseseră când ea îi anunţase că trebuie să se întoarcă acasă. Îşi ascunseseră bine jocul, protestând politicos şi propunându-i chiar să mai rămână. Dar, de îndată ce ea se gândise să-şi prelungească şederea, cât de mult insistase William pentru a o determina să-şi schimbe hotărârea!

Într-un cuvânt, singurul lucru bun pe care-l făcuse cu călătoria ei precipitată fusese să îi apropie pe William şi pe Barbara, în efortul lor comun de a se debarasa de ea şi de a păstra secretul. Lucru ciudat, dar se poate afirma după o reflecţie matură că sejurul ei acolo le fusese benefic. În mai multe rânduri, îşi aminti Joan, Barbara, încă slăbită, îl privise pe soţul ei implorator, iar William înţelegându-i rugămintea mută, rostise un şuvoi de vorbe inutile, vorbise despre vreun subiect lipsit de importanţă, prevenind, în felul acesta, întrebările indiscrete ale lui Joan. După un astfel de moment, Barbara îşi privise soţul cu o tandră gratitudine.

Joan îi revăzu pe amândoi, pe peron, în momentul plecării sale. Şi-l aminti pe William susţinând-o pe Barbara, care se sprijinea de el.

„Curaj, iubito! Părea el să spună. Nu mai durează mult: va pleca!”

Şi, probabil că, după plecarea trenului, s-au întors la ei acasă, în bungalowul de la Alwyah şi s-au jucat cu Mopsy, bebeluşul acela adorabil după care erau nebuni amândoi şi care era o caricatură frapantă a lui William. Iar Barbara

probabil spusese: „Domnul fie lăudat! A plecat, iată-ne liniştiţi!”

Sărmanul William! Joan îl plângea pe acest bărbat care-şi iubea soţia, care suferise din cauza ei, dar îi păstrase fidelitatea şi tandreţea…

„Nu-ţi face griji pentru ea! Spusese Blanche! O să-şi revină. Copilul va aranja totul.”

Bravo Blanche! Să vrea s-o liniştească pe Joan în legătură cu ceva care n-o îngrijora! Căci mintea lui Joan era întunecată de o milă arogantă şi dispreţuitoare faţă de prietena ei din copilărie.

„îţi mulţumesc, Doamne, că nu sunt ca această femeie.” Da, mila ei pentru Blanche o determinase să rostească această rugăciune.

Şi acum, în minutul acesta, ea ar fi dat orice pe lume pentru a o avea pe Blanche lângă ea!

Blanche… cu o voinţă, o milă atât de fireşti… Blanche care niciodată nu a fost tentată să condamne pe cineva…? La „Popas”, hotelul Companiei Căilor Ferate, Joan se rugase, mândrindu-se cu o superioritate iluzorie.

Putea oare să se roage acum în starea de tulburare în care se afla? Lipsită, despuiată de voalurile de iluzie cu care se împodobise în cursul întregii sale vieţi…

Se poticni şi se prăbuşi în genunchi.

Doamne! Gemu ea. Ajutor…!

Înnebunesc, Doamne…

Nu îngădui, Doamne, să mai cuprindă nebunia…

Împiedică-mă să merg mai departe pe calea amintirilor…

Nu mă lăsa să mă mai gândesc în continuare…

Peste rugăciunile ei se lăsă tăcerea…

Tăcerea şi soarele…

Şi bătăile inimii sale…

Dumnezeu, se gândi ea, Dumnezeu m-a abandonat…

Dumnezeu nu-mi va veni în ajutor…

Sunt singură, absolut singură…”

În liniştea asta înspăimântătoare, în solitudinea asta cumplită…

Micuţa Joan Scudamore… Proasta, insignifianta, trufaşa Joan Scudamore…

Complet singură în deşert.

Christos, gândi ea, a stat singur în deşert…

Timp de 40 zile şi 40 de nopţi…

Nu, nu, nimeni nu este capabil de aşa ceva, nimeni nu poate îndura aşa un supliciu!

Tăcerea asta, soarele, singurătatea…

Din nou, teama puse stăpânire pe ea, teama de aceste imense spaţii deşertice în care eşti singur, singur cu Dumnezeu… Se ridică cu greutate.

Trebuia să se întoarcă la „Popas”, să regăsească „Popasul”.

Să-l regăsească pe hindus, pe micul arab, puii costelivi şi grămada de deşeuri menajere…

Să regăsească specia umană…

Aruncă în jurul ei o privire îngrozită.

Nu se vedea nici urmă de „Popas”! Nici urmă din acel muncel reprezentat de gară! Nici măcar urmă de munţi la orizont! Probabil că se îndepărtase mai mult decât în zilele precedente! Mersese atât de departe încât îşi pierduse obişnuitele puncte de reper!

Şi culmea groazei nici măcar nu ştia în ce direcţie se afla „Popasul…”.

Cel puţin munţii, acest înalt lanţ de munţi nu era posibil să dispară! Dar orizontul se confunda cu norii. Erau munţii? Erau norii? Imposibil să-i deosebeşti pe unii de ceilalţi.

Era pierdută, complet pierdută!

Totuşi, dacă se îndrepta spre nord… Da, aşa e, spre nord…

Datorită soarelui…

Dar soarele era exact deasupra capului său. Nici o speranţă să se poată orienta după soare.

Era pierdută, iremediabil pierdută. Nu-şi va mai regăsi nicicând drumul de întoarcere.

Deodată, cu nervozitate, începu să alerge. Mai întâi într-o direcţie, apoi, cuprinsă de panică, în sens opus. Alerga de la dreapta la stânga, înnebunită, disperată.

Apoi începu să plângă, să strige, să cheme…

— Ajutor! Ajutor!

„Nu mă va auzi nimeni, îşi zise ea. Sunt prea departe…”

Deşertul îi absorbi strigătul, reducându-l la un mic behăit scâncit, ca acela al unei oi, îşi spuse ea, al unei oi…”

El îşi caută mioara…

Dumnezeu este bunul Pastor…

Rodney – verzile păşuni – valea judecăţii care dădea în Strada Mare…

„Rodney! Strigă ea. Ajutor! Ajutor, Rodney!”

Dar Rodney se îndepărta pe peronul gării, redresându-şi capul şi umerii, bucurându-se că este liber câteva săptămâni, simţindu-se din nou tânăr…

El n-o putea auzi.

Atunci, Averil… Va veni Averil în ajutorul ei?

„Sunt mama ta, Averil. M-am sacrificat întotdeauna pentru tine!”

Nu, Averil ar ieşi calm din cameră, spunând poate: „Nu pot face nimic, într-adevăr…”

Atunci Tony… Tony Va veni el grabnic s-o salveze?

Nu, nu va veni: el se afla în Africa de Sud.

El era departe, groaznic de departe…

Şi Barbara? Dar Barbara era prea bolnavă…

Barbara se otrăvise…

„Leslie, gândi ea, Leslie m-ar ajuta de-ar putea. Dar Leslie a murit. A suferit şi a murit.”

Deci, nici o speranţă. Nimeni. Nu exista nimeni…

Începu din nou să fugă, cu disperare, fără ţintă, fără sens, să alerge doar pentru a alerga…

Sudoarea-i curgea pe faţă, pe ceafa, pe tot corpul… Îşi spuse: „Voi muri…” Doamne! Gândi ea. Doamne! Dumnezeu o va găsi în pustiu…

Dumnezeu îi va arăta calea spre valea cea verde… O va conduce ca pe mioara din Biblie. Ca pe oaia rătăcită… Ca pe păcătoasa care s-a căit… În valea umbroasă…

Dar aici nu există umbră. Nu există decât soare… Condu-mă, soare…! Dar soarele nu-i milostiv… Valea cea verde, valea cea verde. Singură trebuia să găsească valea cea verde…

Valea asta dă spre Strada Mare, chiar în centrul oraşului Crayminter.

Nu! Ea ajungea în deşert… Deşertul! 40 de zile şi 40 de nopţi… Nu era aici decât de trei zile, de aceea şi Dumnezeu trebuie să fie aici.

„Doamne! Implora ea. Ajutor!”

Dumnezeu…

Dar ce zărea oare?

Acolo, spre dreapta, punctul acela minuscul, pe linia orizontului ce era?

Era „Popasul”! Nu se rătăcise! Era salvată! Salvată… Genunchii i se muiară. Se prăbuşi secerată.

Încetul cu încetul, Joan îşi recăpătă cunoştinţa. Se simţea deprimată, bolnavă chiar. Şi la fel de lipsită de forţă ca un copil.

Dar era salvată! Vedea „Popasul”. De îndată ce-şi va aduna un pic forţele, se va ridica şi va merge acolo.

Până atunci, va sta liniştită, va face puţină ordine în ideile sale, va încerca să vadă faptele aşa cum sunt, fără să se amăgească.

În definitiv, Dumnezeu nu o abandonase…

Nu mai avea acea senzaţie atroce de solitudine…

Dar trebuie să reflectez, îşi spuse ea. Să reflectăm deci! Să privim adevărul în faţă. De aceea mă aflu aici ca să trag o concluzie despre viaţa mea.

Avusese ocazia să afle şi să ştie odată pentru totdeauna ce fel de femeie este Joan Scudamore.

Iată de ce fusese adusă în pustiu. Lumina asta necruţătoare avea să-i dezvăluie cu cruzime ceea ce era, să-

i arate în plină zi adevărul în legătură cu tot ceea ce nu voise să ia în consideraţie, cu tot ceea ce era perfect la curent totuşi.

Primul indiciu data de ieri. Poate că trebuia să revină la acest punct de plecare. Oare nu de aici avusese primul său moment de rătăcire, de panică?

Recita versuri: acesta fusese începutul.

„Am trăit departe de tine în primăvara aceasta”

Versul acesta o făcuse să se gândească la Rodney şi ea îşi spusese: „Dar noi suntem în noiembrie…”

Exact cum spusese Rodney în seara aceea: „Dar noi suntem în octombrie.”

Pronunţase cuvintele acestea în seara zilei în care se odihnise pe colinele de la Asheldown împreună cu Leslie Sherston. Joan îi văzuse pe amândoi, stând jos, la o distanţă de patru paşi unul de altul, fără să spună o vorbă. Iar ea considerase – nu-i aşa?

— Că nu era o atitudine prietenească.

Dar, acum, ştia – şi chiar că ar fi trebuit să ghicească – de ce stăteau atât de departe unul de celălalt. Fiindcă – nu-i aşa? Nu îndrăzneau să se apropie…

Rodney şi Leslie Sherston…

Nici vorbă s-o mai bănuiască pe Myrna Randolph. Myrna Randolph nu fusese nicicând periculoasă. Joan cultivase în sinea ei legenda Myrnei Randolph pentru că ştia că legenda aceasta e lipsită de orice fundament. Făcuse din Myrna Randolph un ecran de fum pentru a ascunde realitatea. Şi, de asemenea – fii sinceră, Joan – fiindcă-i venea mai uşor să-i dea acest rol Myrnei Randolph decât lui Leslie Sherston.

Atribuindu-i lui Rodney o vie admiraţie pentru Myrna Randolph, ea suferea mai puţin, chiar dacă orgoliul ei era rănit, căci Myrna era frumoasă. Myrna era genul acela de sirenă despre care se spunea că vrăjeşte orice bărbat, orice bărbat care nu-i dotat cu o rezistenţă supraomenească.

În timp ce Leslie Sherston…!Leslie nu era categoric frumoasă nu era tânără, nici măcar nu era prea îngrijit

îmbrăcată… Leslie cu trăsăturile feţii obosite, cu ciudatul ei surâs chinuit… Să admită că Rodney o putea iubi, că o putea iubi cu atâta pasiune încât nu putea să se apropie de ea la o distanţă mai mică de patru paşi, iată ceea ce-i era neplăcut să recunoască.

Dragostea asta nebună, dorinţa asta dureroasă, nesatisfacută pasiunea asta violentă pe care ea personal nu a cunoscut-o niciodată. Iată ce era între cei doi, în ziua aceea de la Asheldow şi ceea ce intuise ea însăşi. Şi tocmai pentru că o simţise, alesese ea un drum ocolit şi se grăbise apoi să ajungă acasă, foarte jenată şi refuzând să admită în sinea ei, măcar pentru o clipă, ceea ce cunoştea perfect.

Rodney şi Leslie, aşezaţi la o distanţă de patru paşi unul de celălalt, fără să vorbească, fără ca măcar să se privească pentru că nu îndrăzneau…

Leslie iubindu-l pe Rodney atât de nebuneşte încât şi-a dorit să fie înmormântată în oraşul locuit de el. Rodney privind piatra de mormânt şi spunând: „Leslie Sherston sub o daltă rece de marmură, ce imbecibilitate monstruoasă!” Şi floarea de rododendron care căzuse. Căderea acestui mic punct roşu.” „Inima sângerează, spusese Rodney. Inima sângerează.” Şi apoi cu ce ton declarase el: „Sunt obosit, Joan. Sunt extenuat.” Iar mai apoi, înfăţişarea ciudată pe care o avusese spunând: „Nu toată lumea poate fi curajoasă.”

La Leslie se gândea el, spunând asta, la Leslie şi la curajul ei…

„Curajul nu înseamnă totul!

— Chiar aşa?”

Şi depresiunea nervoasă a lui Rodney… Moartea lui Leslie fusese cea care i-o provocase.

Perioada aceasta pe care el o petrecuse în Cornouailles şi în cursul căreia rămăsese inert, culcat, ocupat doar să asculte pescăruşii, nepăsător la toate, surâzând dar având pe chip un aer resemnat…

Şi Tony spunând cu o voce ştrengărească şi dispreţuitoare: „Chiar nu-l înţelegi deloc pe tata?”

Într-adevăr, ea nu-l înţelesese niciodată pentru că hotărâse categoric să-l ignore.

Leslie privind pe fereastră, explicând de ce se bucura că aşteaptă un copil…

Şi Rodney, stând şi el în faţa ferestrei, cu spatele la ea şi spunându-i: „Leslie nu umblă niciodată cu jumătate de măsură.”

Oare ce priveau şi unul şi celălalt, în aceeaşi atitudine? Leslie contempla cumva anemonele şi merii din grădină? Iar Rodney, terenul de tenis şi bazinul cu peşti roşii? Ori vedeau, amândoi, peisajul de o blândeţe melancolică şi pata întunecată a copacilor din depărtarea dominată de înălţimile de la Asheldown?

Sărmanul Rodney! Sărmanul Rodney, istovit, extenuat… Rodney cu surâsul lui blând şi puţin ironic. Rodney spunând: „Sărmană, micuţă Joan!” întotdeauna plin de atâta bunătate, de afecţiune, întotdeauna devotat.

Dar şi ea fusese o soţie bună, nu-i aşa?

Întotdeauna pusese pe primul plan interesele soţului ei…

Atenţie! E chiar aşa?

Îl revăzu pe Rodney privind-o implorator. Îi revăzu privirea tristă. Îl auzi spunându-i: „Cum aş fi putut şti că voi detesta în aşa măsură viaţa de birou?” Şi întrebând-o în timp ce-o privea cu ochii lui gravi: „De unde ştii că voi fi fericit?”

Rodney implorând-o să-l lase să-şi aleagă existenţa visată, viaţa de agricultor…

Rodney, la fereastra biroului său, privind vitele în piaţa Marche.

Rodney vorbind despre creşterea vitelor cu Leslie Sherston…

Rodney spunându-i lui Averil: „Bărbatul care nu-şi urmează cariera visată nu trăieşte decât pe jumătate…”

La asta îl constrânsese ea, Joan, pe Rodney…!

Cu nelinişte, cu înfrigurare, încercă să se apere de propria ei judecată, de propria ei descoperire.

Procedase cât putuse de bine! Trebuia totuşi să aibă spirit practic! Trebuia să se gândească la educaţia copiilor. Nu o făcuse din motive egoiste.

Dar strigătul de autoapărare se stinse.

Nu fusese determinată oare şi de gândul că s-ar fi plictisit să trăiască la ţară? Vroia să le ofere copiilor cele mai bune condiţii de viaţă, dar oare unde se afla acest mai bine? Rodney nu avea tot atâtea drepturi ca şi ea în privinţa educaţiei copiilor săi? Ba chiar în materie de drepturi, nu avea el prioritate? Nu tatăl trebuia să aleagă cum să-şi crească copiii iar mama să vegheze la sănătatea lor, urmând cu scrupulozitate sfaturile capului familiei?

După părerea lui Rodney, viaţa la ţara era salutară copiilor…

Tony, cu siguranţă, şi-ar fi găsit aici fericirea. Rodney insistase ca vocaţia lui Tony să nu fie împiedicată.

„Nu sunt de părere, spusese Rodney, să-i forţăm pe oameni să facă ceva ce le displace.”

Dar ea, Joan, îl forţase pe Rodney fără scrupule! Cu o tresărire de o dureroasă violenţă, Joan îşi spuse: „Totuşi, îl iubesc pe Rodney. Îl iubesc pe Rodney! Ceea ce am făcut, nu a fost din lipsă de dragoste!”

Dar tocmai asta era de neiertat, îşi dădu ea brusc seama. Îl iubea pe Rodney – şi totuşi, îi impusese voinţa ei personală. Dacă l-ar fi urât atunci atitudinea ei ar fi avut măcar o scuză.

Dacă i-ar fi fost indiferent, ar fi fost mai puţin grav. Dar ea-l iubea şi, cu toate acestea, îl lipsise de un drept indiscutabil, acela de a-şi alege stilul de viaţă preferat.

Fără ruşine, folosindu-se de armele ei de soţie – copilul pe care-l purta în pântec, ca şi pe cel care se afla în leagăn – ea îl lipsise de un lucru pe care el nu-l mai recâştigase nicicând. Îl lipsise de o parte din rolul lui, din autoritatea lui de bărbat.

Căci, blând şi drăguţ, cum îl ştiuse ea dintotdeauna, el nu luptase ca să se apere. Aşa încât va fi, până la sfârşitul zilelor sale un bărbat frustat, nefericit… Suspină în sinea ei: „Rodney… Rodney…”

Se gândi: „Nu-i pot înapoia ceea ce i-am luat… Nu pot îndrepta răul făcut… Nu pot face nimic…” Şi totuşi îl iubesc… Îl iubesc cu adevărat…

Şi-i iubesc şi pe Averil, Tony şi Barbara…

Îi iubesc pe toţi…”

Dar nu destul, îi răspunse propria conştiinţă – nu cum ar fi trebuit.

Şi apoi gândi: „Rodney… Rodney… Oare nu pot face nimic? Nu pot spune nimic ca să îndrept răul?” „Am trăit departe de tine în primăvara aceasta.”

Da, am trăit prea departe, îşi spuse ea, de multă vreme, de la început, încă din primăvara dragostei noastre.

Am rămas ceea ce eram – Blanche avea dreptate. Am fost întotdeauna eleva pensionului Sfânta Ana, trecând nepăsătoare, mulţumindu-mă cu gânduri superficiale, satisfăcută de mine şi temându-mă de tot ce m-ar fi putut face să sufăr…

Fără curaj…

Ce-i de făcut? Se întrebă ea. Ce-i de făcut acum? Îi veni o idee: îi pot vorbi, îi pot spune: îmi pare rău! Iartă-mă!

Da, iată ceea ce voi face. Îi voi spune: Iartă-mă! Nu ştiam! Nu-mi dădeam seama cu adevărat…

Joan se ridică. Nu prea se ţinea bine pe picioare şi-şi regăsi cu greu echilibrul.

Porni cu paşi înceţi, cu preţul unor eforturi mari, asemenea unei bătrâne.

Îi era greu să meargă; trebuia să comande întâi unui picior, apoi celuilalt…

Rodney, se gândi ea, Rodney…

Ce tulburare simţea! Ce slăbiciune…

Şi drumul care nu se mai sfârşea…

Hindusul ieşi din „Popas” şi alergă în întâmpinarea ei, cu faţa numai zâmbet. Îi făcu semne de departe, strigând:

— Veste bună, Memsahib! Veste bună!

Ea îl privi cu un aer buimac.

— Memsahib vede? Întinse braţul. Tren sosit! Tren în gară. Dumneata pleci trenul seara asta!

Trenul? Trenul să-l regăsească pe Rodney…

— Iartă-mă, Rodney… Iartă-mă…”

Începu să râdă sălbatic, ca un om nebun.

Hindusul o privi atent.

Ea îşi regăsi prezenţa de spirit…

— Trenul a sosit, zise ea, chiar la ţanc.

Joan avea impresia că trăieşte un vis, da, exact, un vis. Să traverseze porţiunile de sârmă ghimpată, alături de micuţul arab care-i ducea valizele! Să-l audă vorbindu-i cu vocea lui guturală unui bărbat gras cu o mutră bună de spânzurat care nu era altul decât şeful turc al gării! Forma cunoscută a unui vagon de dormit care o aştepta cu funcţionarul în uniformă cafenie, înclinat peste uşă!

Pancarta „Alep-Istambul” plasată pe partea laterală a vagonului!

Legătura care unea locul de popas al unei porţiuni de drum din pustiu cu lumea civilizată!

Primirea politicoasă făcută în limba franceză, compartimentul deschis în faţa ei, patul deja făcut, cu cearceafuri şi o pernă!

Întoarcerea la civilizaţie!

În aparenţă, Joan redevenise călătoarea calmă şi chibzuită, acea doamnă Scudamore care părăsise Bagdadul acum mai puţin de o săptămână. Numai ea cunoştea schimbarea uimitoare, înspăimântătoare chiar, care se operase în spatele acestei faţade.

Trenul afirmase ea, sosise exact la vreme, tocmai când şi ultimile baricade pe care şi le ridicase cu atâta grijă erau distruse de un cutremurător val de spaimă şi de solitudine.

Avusese – aşa cum avuseseră şi alţii în vremuri îndepărtate – o viziune, o revelaţie a ei înseşi. Şi, în ciuda aspectului ei banal de englezoaică în călătorie, versată în cele mai mici detalii ale voiajului, avea inima şi spiritul pline de umilinţa unui „mea culpa” care-i fusese dictat în linişte, sub soarele torid.

Răspunsese aproape mecanic la cugetările şi întrebările hindusului.

— De ce Memsahib nu venit mâncat? Prânzul aştepta. Foarte bun prânz. Acum aproape ora cinci. Prea târziu pentru prânz. Memsahib vrea ceai?

— Da, răspunse ea, aş servi nişte ceai.

— Dar unde dus Memsahib? Eu căutat peste tot. Nu văzut Memsahib. Nu ştiut unde dus Memsahib.

Fusese departe, zise ea, mai departe decât de obicei.

— Imprudent. Foarte imprudent. Memsahib s-a pierdut? Nu mai şiut cum întors? Poate înşelat asupra drumului?

Da, zise ea, se înşelase un moment asupra drumului; dar, din fericire, avea simţul orientării. Ar fi dorit să servească ceai acum, apoi să se odihnească. La ce oră va pleca trenul?

— La ora opt şi jumătate. Uneori aşteaptă să sosit convoi. Dar azi nu convoi. Vadul foarte rău. Multă apă. Torente face praf!

Joan dădu din cap.

— Memsahib foarte obosită. Memsahib febră, poate?

Nu, spuse Joan, nu avea febră, cu siguranţă că nu avea febră. Acum nu mai avea.

— Memsahib schimbată.

Da, gândi ea, Memsahib foarte schimbată! Poate că schimbarea i se citea pe chip. Se duse în camera ei şi se cercetă cu o privire întrebătoare în oglinda pătată de muşte.

Schimbarea era oare vizibilă? Îmbătrânise. Cu siguranţă. Ochii aveau cearcăne. Pielea acoperită de o pulbere fină, gălbuie, era brăzdată de picături de sudoare.

Îşi spălă faţa, se pieptănă, se pudră, îşi rujă buzele şi se privi din nou cu atenţie.

Da, de fapt se schimbase. Faţa aceasta, care o scruta cu gravitate, pierduse ceva. Ce oare? Expresia trufaşă? Ce orgolioasă oribilă fusese! Mai simţea încă dezgustul profund care o cuprinse aici, acea aversiune faţă de sine, acea subită umilinţă a spiritului.

„Rodney, gândi ea, Rodney…”

Numele acesta şi faptul de a-l repeta încetişor, în gând o calma.

Se crampona de el ca de simbolul hotărârilor sale. Avea să-i mărturisească totul lui Rodney fără să se cruţe pe sine. Iată ce trebuia să facă. Vor începe, în doi, în măsura în care va fi posibil s-o facă la vârsta lor, o viaţă nouă. Ea îi va spune: „Sunt o proastă, o incapabilă. Învaţă-mă cu înţelepciunea ta, cu blândeţea ta, învaţă-mă să trăiesc”! După care îi va cere iertare. Căci Rodney avea să-i ierte atâtea lucruri. E chiar de mirare cum nu a-nceput s-o urască…? De ce să ne mai mire faptul că Rodney era iubit de toţi şi adorat de copiii lui? Chiar şi Averil, în ciuda discuţiilor pe care le avusese cu tatăl ei, nu încetase nici o clipă să-l iubească. Nu era de mirare că servitorii ar fi făcut totul pentru a-i fi pe plac şi că el nu avea decât prieteni… Rodney, gândi ea, fusese întotdeauna bun cu toată lumea… Oftă. Era extenuată, îndurerată din cap până-n picioare. Îşi bău ceaiul, apoi se întinse pe pat până la ora când îşi va lua cina şi va urca în tren. Nu simţi nici o spaimă, nici o nelinişte; nu mai căuta cum să-şi ocupe vremea, nici cum să se distreze. Nu mai văzu şopârle ieşind din găurile lor pentru a o sfida.

Se descoperise pe sine, adevărata ei fiinţă îi apăruse.

Acum nu-şi mai dorea decât să se odihnească, întinsă, cu mintea golită de gânduri şi liniştită, păstrând în fundul sufletului imaginea confuză a lui Rodney, a fizionomiei sale bune şi triste…

După ce se instală în compartimentul său, ea regăsi aceeaşi stare de spirit. Ascultase raportul detaliat al conducătorului despre accidentul liniei; ea îi înmânase paşaportul, biletele şi îl făcuse să-i promită că va telegrafia la Istambul pentru a-i rezerva un loc la trenul Simplon – Orient-Expres. Ea îi mai încredinţase şi o telegramă din Alep pe adresa lui Rodney: „Sosirea întârziată. Totul e bine. Dragoste, Joan”.

Rodney o va primi înaintea datei la care socotea că va ajunge. În felul acesta, toate dispoziţiile erau luate şi ea nu mai avea nimic de făcut, nimic de prevăzut. Putea să se lase să trăiască asemenea unui copil obosit. Avea în faţa ei 5 zile de pace, de calm în timp ce Taurus, apoi Orient-Expres se vor îndrepta spre Occident, apropiind-o cu fiecare clipă de Rodney, de iertare.

Trenul intră în gara din Alep a doua zi, în zori. Până atunci Joan fusese singura călătoare, din cauza întreruperii legăturii cu Irakul; dar aici trenul fu luat cu asalt, întârzierile, anulările, contra-ordinele în reţinerea biletelor dădură naştere unui adevărat tărăboi de strigăte, proteste, reclamaţii, dispute, în toate limbile.

Joan călătorea într-un vagon de clasa I, dar vagoanele de dormit de clasa I ale trenului Taurus-Expres erau model vechi, care nu aveau decât „duble”. Iată de ce uşa cabinei se deschise şi o femeie înaltă, îmbrăcată în negru, îşi făcu apariţia. În spatele ei, conductorul primea pe fereastră bagajele, pe care i le întindea hamalul.

Cabina păru că se strâmtează în câteva clipe din cauza valizelor de lux marcate cu o coroană.

Călătoarea vorbea cu funcţionarul în limba franceză. Ea îi indică unde să pună bagajele. Apoi omul se retrase. Atunci, călătoarea se întoarse pentru a-i adresa lui Joan un surâs, surâsul experimentat al unei cosmopolite.

— Sunteţi englezoaică? Zise ea cu un uşor accent străin.

Avea un chip lung, palid, de o mobilitate desăvârşită şi nişte ochi căprui deschis destul de frumoşi. Joan îi dădu

cam 45 de ani.

— Mă scuzaţi pentru această intrare intempestivă, în zorii zilei! Trenul trece pe aici la o oră cu adevărat imposibilă şi v-am tulburat somnul. Şi apoi nu prea avem noroc: sunt vagoane vechi! Cele noi nu au decât „simple”. Dar, cu toate acestea… Ea surâse, de data aceasta, cu un surâs blând, aproape copilăresc – nu ne vom stânjeni mult una pe alta. Nu avem decât două zile până la Istambul şi nu sunt deloc maniacă. Dacă voi fuma prea mult, spuneţi-mi! Acum vă las să dormiţi. Mă duc la vagonul restaurant. Tocmai îl ataşează la tren (Ea fu proiectată în faţă de o zguduitură a trenului care confirma exactitatea spuselor sale). Voi aştepta să se servească micul dejun. Vă rog, încă o dată să mă scuzaţi că v-am deranjat.

— Dar vă rog, este ceva normal. Călătoriile sunt pline de surprize, trebuie să ne aşteptăm la aşa ceva.

— Văd că sunteţi înţelegătoare. Cu atât mai bine! Ne vom înţelege de minune!

Ea ieşi şi, în timp ce închidea uşa, Joan auzi strigătele prietenilor care o ovaţionau: Saşa! Saşa! Apoi frânturi dintr-o conversaţie purtată cu volubilitate într-o limbă necunoscută.

Joan se trezise de-a binelea. Somnul de noapte o odihnise. Întotdeauna dormea perfect în tren. Se sculă pentru a se îmbrăca şi, când trenul părăsi gara din Alep, aproape că-şi sfârşise toaleta. De îndată ce fu gata, ieşi pe culoar, dar înainte de a arunca o privire pe etichetele fixate pe bagajele tovarăşei sale de călătorie. Citi: Prinţesa Hohenbach Salm.

În vagonul restaurant o regăsi pe aceasta instalată la o masă cu micul dejun în faţă şi discutând cu însufleţire cu un francez pântecos. Prinţesa o salută pe Joan cu un gest şi-i indică scaunul liber aflat alături de ea.

— Ce matinală sunteţi! Exclamă ea. În locul dumneavoastră aş fi adormit la loc. Dar, domnule Baudier, continuaţi! Spusele dumneavoastră mă interesau în cel mai înalt grad.

Prinţesa îi vorbea domnului Baudier în limba franceză, lui Joan în engleză, chelnerul în turcă (curent) şi, din când în când, tot cu aceeaşi uşurinţă, mai schimba câte un cuvânt în italiană cu un ofiţer italian a cărui înfăţişare era posomorâtă şi care stătea la o masă de vis-à-vis.

Francezul adipos îşi sfârşi repede gustarea lui frugală şi se retrase salutând plin de curtoazie.

— Sunteţi poliglotă! Îi zise Joan prinţesei.

Chipul prelung şi palid schiţă un zâmbet plin de melancolie.

— De nevoie, răspunse prinţesa. Sunt rusoaică, înţelegeţi. M-am căsătorit cu un neamţ, şi am trăit în Italia vreme îndelungată. Vorbesc mai mult sau mai puţin bine, vreo 8 sau 9 limbi. E atât de plăcut, nu credeţi? Să faci conversaţie. Toate fiinţele omeneşti sunt interesante, iar viaţa este atât de scurtă. Trebuie să comunicăm, să schimbăm idei. După părerea mea, în lume ar trebui să existe mai multă dragoste.

„Saşa, îmi spun prietenii mei, este imposibil să-i iubeşti pe anumiţi oameni: turcii, armenii, levantinii. Eu, însă, îmi menţin opinia. Toată lumea mă interesează”. Garçon! Nota!

Joan tresări uşor, căci aceasta ultimă frază era rostită fără nici o pauză în raport cu celelalte.

Chelnerul se grăbi, plin de respect şi Joan îşi spuse că tovarăşa ei de călătorie este o personalitate cu un rang social înalt.

Toată dimineaţa şi după-amiaza, trenul circulă în câmpie apoi începu să urce lent versantul muntelui Taurus.

Instalată în colţul ei, Saşa fuma, citea, făcea uneori o remarcă neaşteptată, uneori stânjenitoare.

Puţin câte puţin Joan se lăsă subjugată de farmecul acestei femei extraordinare, care provenea dintr-o lume opusă lumii sale şi al cărui fel de a gândi era complet diferit de ceea ce cunoscuse până atunci Joan. Amestecul acela de maniere impersonale şi de familiaritate exercita asupra ei o

seducţie ciudată şi irezistibilă. În mod incidental Saşa îi spuse:

— Nu citiţi? Şi nu aveţi nici lucru de mână! Nici nu tricotaţi! Lucru rar la o englezoaică. Şi cu toate acestea sunteţi tipic englezoaică, sunteţi englezoaica desăvârşită.

Joan zâmbi.

— Nu mai am nimic de citit. Am ramas în pană la Tell Abu Hamid, din cauza inundaţiei drumurilor şi am citit tot ce luasem cu mine.

— Dar vă puteţi dispensa cu uşurinţă de lectură? N-aţi simţit nevoia să vă cumpăraţi o carte în gara din Alep? Nu, sunteţi mulţumită să vă petreceţi vremea nefăcând nimic, doar privind munţii care se perindă în cadrul ferestrei. Şi cu toate acestea nici măcar nu-i vedeţi. Ceea ce vedeţi nu-i vizibil decât pentru dumneavoastră, nu-i aşa? Ascundeţi în suflet o mare pasiune sau îi savuraţi amintirea. În inima dumneavoastră îşi are lăcaşul o mare tristeţe. Sau, poate, o mare bucurie?

Joan ezită, încruntându-se uşor.

Saşa izbucni în râs.

— Ah! Zise ea. Sunteţi cu adevărat englezoaică! Consideraţi că aceste întrebări sunt indiscrete: ruşii le consideră perfect naturale. Ce curioasă mentalitate aveţi! Dacă v-aş întreba de unde veniţi, la ce hoteluri aţi descins, ce peisaje aţi văzut şi, în caz că aveţi copii, cu ce se ocupă aceştia şi dacă aţi călătorit mult, ori dacă cunoaşteţi un coafor bun la Londra, la toate aceste întrebări v-aţi grăbi să-mi răspundeţi, dar, dacă vă pun întrebările care-mi vin în minte: sunteţi pradă unei mari tristeţi? Soţul vă este credincios? Aţi avut mulţi amanţi? Credeţi în dragostea faţă de Dumnezeu? Toate acestea vă fac să vă zbârliţi, să vă scandalizaţi. Şi cu toate acestea lucrurile astea sunt mai interesante decât celelalte, nu-i aşa?

— Cred, spuse cu gravitate Joan, că suntem un popor foarte rezervat.

— Da, ştiu. Nici măcar n-o poţi întreba pe o englezoaică recent căsătorită: „Aştepţi un copil?” Cel puţin nu trebuie să-i pui întrebarea asta, de la celălalt capăt al mesei, în cursul unui dejun. Nu, ar trebui s-o iei de-o parte şi să i-o murmuri la ureche. În schimb, dacă bebeluşul este prezent, dacă-l vezi în leagănul lui, este corect să te interesezi de sănătatea acestuia.

— Da, întrebarea aceea ar fi prea intimă. Înţelegeţi?

— Nu, nu văd de ce. Deunăzi am reîntâlnit o prietenă pe care o pierdusem din vedere, de mai mulţi ani, o unguroaică. „Mitzi, i-am spus, a trecut mult timp de când te-ai căsătorit şi totuşi nu ai copii! Cum se poate”? Ea-mi răspunse că nici ea nu-şi explica acest fapt. De cinci ani făcuseră imposibilul pentru asta! Nici soţul ei, nici ea nu aveau ce să-şi reproşeze. Dacă aş avea a-i da sfaturi, ar fi gata să le urmeze. Cum conversaţia avea loc la un dejun la care participau mai mulţi prieteni de-ai noştri, fiecare a-nceput să-şi spună povestea, unii afirmând ca reţeta lor este infailibilă. Şi cine ştie? S-ar putea ca vreuna din ele să dea rezultate.

Joan rămase sceptică, impasibilă.

Brusc, însă, simţi crescând în ea dorinţa de a-şi deschide sufletul în faţa acestei necunoscute atât de bizar de prietenoasă. O cuprinse un fel de frenezie de a povesti criza prin care trecuse, pentru a se asigura – ca să zicem aşa – de faptul ca acea criză avusese loc cu adevarat.

Pronunţă cu greu:

— Aţi ghicit. Am petrecut nişte zile emoţionante.

— Ah! Da? De ce natură? Cu un bărbat?

— Nu! Oh! Nu. Absolut deloc.

— Cu atât mai bine. Exaltările amoroase sunt prea frecvente şi sincer, prea banale.

— Nu. Eram complet singură la motelul de la Tell Abu Hamid, un loc îngrozitor, plin de muşte, gunoaie menajere, sârmă ghimpată, iar în interior atât de întunecos încât părea lugubru.

— Întunericul este necesar din cauza căldurii, dar înţeleg suferinţa pe care v-a produs-o.

— Nu aveam cu cine să vorbesc, mi-am epuizat repede provizia de cărţi, apoi am căzut… Am căzut într-o stare de tulburare înspăimântătoare.

— Oh! Asta se poate întâmpla. Mă interesează grozav ceea ce spuneţi. Şi atunci?

— Am ajuns să fac descoperiri în mine însămi, să realizez lucruri pe care le ignoram, sau mai bine spus, lucruri pe care le cunoşteam dar pe care nu le admisesem niciodată. Nu vă pot explica…

— Ba da, o puteţi face. Nimic mai simplu. Vă înţeleg perfect. Saşa manifesta un interes atât de natural şi de sincer că Joan porni, din instinct, pe panta confidenţelor. Saşa considera că-i atât de normal să vorbeşti despre sentimentele personale şi despre viaţa privată încât se lăsă influenţată.

Îşi pierdea încet, încet reticenţa şi îşi descrise tulburarea, spaimele sale culminând cu panica ce o cuprinsese.

— Sunt sigură că vă par de-a dreptul idioată, dar mă simţeam complet pierdută, singură, abandonată chiar şi de Dumnezeu…

— Da. Şi alţii au trecut prin stările acestea. Eu însămi… E cumplit să te zbaţi în mijlocul tenebrelor.

— Eu nu mă zbăteam în mijlocul tenebrelor; eram, din contra, orbită de lumină, o lumină, o lumină necruţătoare… Fără un adăpost, fără protecţie, fără umbră.

— E acelaşi lucru. Pentru dumneavoastră, lumina violentă era un supliciu pentru că, multă vreme, aţi trăit ascunzându-vă adevărul, ţinându-l ferit, înfundându-l în umbră. Eu, în schimb, sufeream din cauza întunericului: din pricina că nu mai deosebeam drumul, că eram pierdută în noapte. Dar încercarea este aceeaşi: ai impresia că nu ţi-a reuşit nimic în viaţă şi că însuşi Dumnezeu te-a abandonat!

Joan reluă lent:

— Parcă s-a produs deodată un miracol. Am înţeles tot ceea ce eram eu, ceea ce făcusem. Toate stupidele mele prefăcătorii, toate simulacrele mele s-au diluat. Cred chiar… Cred că renasc, mă transform într-o altă persoană.

Îşi privi cu nelinişte vecina. Saşa stătea cu capul plecat.

— Atunci mi-am înţeles datoria. Iar aceasta îmi cere să mă pornesc de la zero…

Cuvintele acestea fură pronunţate în tăcere profundă ce domnea în compartiment. Saşa o privi pe Joan cu un aer meditativ. Parcă derutată, Joan spuse puţin intimidată:

— Oh! Mărturisesc că acest lucru ar putea să pară puţin dramatic şi excesiv…

Saşa o întrerupse:

— Nu, nu, nu mă înţelegeţi. Criza dumneavoastră este perfect neverosimilă. Li s-a mai întâmplat şi altora, Sfântului Paul, altor sfinţi, ca şi unor muritori de rând sau unor păcătoşi. Este o convertire, o revelaţie. Sufletul îşi dă seama de propria lui mediocritate, de slăbiciunea lui. Da, este absolut real, tot atât de real ca şi spălatul de dinţi sau mâncatul. Dar mă întreb, totuşi, mă întreb…!

— Simt atât de tare că i-am dat dovadă de uscăciune sufletească cuiva pe care-l iubesc…

— Da, aveţi remuşcări.

— De aceea sunt nerăbdătoare să ajung, să ajung la mine acasă. Mi-e dor să-i vorbesc, să-i spun…

— Cine-i acest „el”? Soţul dumneavoastră?

— Da. A fost întotdeauna atât de bun, de răbdător! Dar nu a fost fericit. Nu i-am dăruit fericirea.

— Şi credeţi că veţi reuşi mai bine să i-o dăruiţi acum?

— Trebuie cel puţin să-i explic… Să ştie cât de mult regret, să mă ajute să… Oh! Cum să spun… Cuvintele rugăciunii Comuniunii îi veniră în minte. Să duc de acum înainte o viaţă nouă.

Saşa dădu grav din cap:

— Sfinţii reuşesc.

Joan tresări.

— Dar eu nu sunt o sfântă!

— La asta mă gândeam şi eu… Saşa reflectă o clipă şi spuse cu un alt ton: Mă scuzaţi că v-am spus-o. Poate că mă înşel.

Joan păru uşor descumpănită.

Saşa îşi aprinse o nouă ţigară, trăgând din ea cu sete în timp ce privea pe fereastră.

— Nu ştiu, zise Joan cu un aer rătăcit, de ce v-am făcut aceste confidenţe…

— Fără îndoială, fiindcă doriţi să le faceţi cuiva, să vorbiţi despre asta; eraţi obsedată şi doreaţi să vă eliberaţi: este destul de normal.

— Sunt atât de rezervată de obicei!

Saşa se amuză de această remarcă.

— Şi sunteţi atât de mândră de asta! Ca toţi englezii! Oh! Ce rasă bizară! Cu adevărat bizară, atât de pudică, atât de stânjenită de calităţile sale, întotdeauna gata să-şi recunoască şi să-şi strige în gura mare slăbiciunile!

— Mi se pare că exageraţi puţin! Zise Joan crispânduse.

Se simţi deodată foarte britanică, foarte diferită de străina cu chipul palid, exotic, care-i vorbea din celălalt colţ al cabinei, foarte diferită de această femeie, căreia, acum câteva clipe, îi încredinţase secretul ei.

De aceea reluă cu vocea ei cea mai convenţională:

— V-aţi reţinut locul la Simplon-Expres?

— Nu. Îmi petrec noaptea la Istambul, şi, de acolo, voi pleca spre Viena. Adăugă ca şi cum ar fi fost vorba de ceva banal: Poate că voi muri acolo. Este un lucru posibil…

— Aveţi…?

— Joan ezită, nedumerită.

— Aveţi un presentiment?

— Sigur că nu! Răspunse Saşa, râzând în hohote. Nu, nu-i vorba de un presentiment, mă duc la Viena pentru o operaţie, o operaţie foarte gravă, care deseori nu reuşeşte. Dar cunosc chirurgi buni la Viena. Cel la care mă duc este foarte abil. Este evreu! Întotdeauna am fost de părere că

este stupid să fie goniţi toţi evreii din Europa. Sunt foarte buni medici, foarte buni chirurgi. Evreii mai sunt de asemenea foarte dotaţi în domeniul artelor…

— Oh! Cum puteţi…? Ce groaznic!

— Să mă gândesc că este posibil să mor? Dar ce importanţă are? Într-o zi tot trebuie să murim. Şi poate totuşi încă nu a sosit ziua aceea. Dacă mă refac după această operaţie, mă bate gândul să intru la mănăstire, la un ordin cu regulament sever, unde nu se vorbeşte şi unde-ţi petreci timpul în meditaţie şi în rugăciuni.

Joan nu reuşi să şi-o imagineze pe Saşa condamnată pe viaţă tăcerii şi meditaţiei.

Dar Saşa reluă grav:

— Nu peste multă vreme, lumea va avea într-adevăr nevoie de rugăciuni, din cauza războiului…

Joan tresări.

— Războiul?

Saşa înclină afirmativ din cap.

— Desigur, nu mai încape îndoială, războiul bate la uşă. Va izbucni anul viitor sau peste doi ani.

— Sincer să fiu, spuse Joan, cred că vă înşelaţi.

— Nu, nu. Am prieteni foarte bine informaţi: mi-au spus-o. E ceva sigur.

— Dar războiul unde? Şi împotriva cui?

— Războiul mondial. Vor fi târâte în conflagraţie toate naţiunile. Prietenii mei sunt de părere că Germania va triumfa rapid; dar eu nu cred în această victorie decât dacă o câştigă extrem de repede. Ştiţi, cunosc mulţi englezi şi americani: ei vor avea ultimul cuvânt.

— Nimeni nu poate să vrea cu adevărat războiul, zise Joan cu un aer neîncrezător.

— De ce să se fi creat atunci mişcarea tineretului hitlerist?

Joan răspunse cu convingere:

— Eu am prieteni care merg deseori în Germania. După părerea lor regimul nazist are multe părţi bune.

— Ehei, exclamă Saşa. Veţi vedea dacă vor avea aceeaşi părere şi peste trei ani.

O frână bruscă o proiectă înainte.

— Ah sosim la porţile Ciliciei. E magnific, nu-i aşa? Să mergem să privim peisajul.

Coborâră din tren şi contemplară, dincolo de o spărtură largă în lanţul de munţi, câmpia albăstrie care se pierdea în ceaţă.

Noaptea se lăsa, aerul era extrem de proaspăt, totul era calm.

„Ce frumos este”! Gândi Joan. Şi regreta că Rodney nu era cu ea să admire împreună crepusculul.

Gara Victoria…!

Joan îşi simţi inima bătând mai repede. Ce plăcere, ce fericire să te întorci acasă!

Pentru o clipă uită complet de călătoria sa abandonându-se plăcerii de-a admira Marea Britanie, ţara ei. Ce frumoşi erau hamalii englezi! Vremea, în schimb, nu era frumoasă, dar era tipic englezească, o minunată vreme ceţoasă.

Şi gara Victoria! Lipsită de pitoresc şi de frumuseţe, dar era aceeaşi neschimbată gară veche, oferind aspectele cunoscute, mirosurile ştiute!

„Oh! Gândi Joan, sunt fericită că m-am întors”.

După acest lung şi obositor voiaj prin Turcia, Bulgaria, Iugoslavia, Italia şi Franţa, după trecerile prin vamă şi controlul paşapoartelor, după ce văzuse acea diversitate de noi forme şi auzise acea varietate de limbi, era dezgustată, da, dezgustată pentru totdeauna de tot ce era străin. Chiar şi femeia aceea extraordinară, rusoaica aceea cu care împărţise cabina de la Alep la Istambul, sfârşise prin a o inoportuna oarecum. La început o interesase, ba chiar o pasionase aşa ca eşantion al unei rase atât de diferite de a sa; dar începând din momentul în care trenul pornise de-a lungul ţărmului mării Marmara, spre Haidar Paşa, Joan începu să aştepte cu nerăbdare momentul despărţirii lor. Mai întâi, pentru că era jenată de amintirea libertăţii cu

care ea vorbise despre viaţa sa privată unei necunoscute, într-adevăr o necunoscută! Şi apoi, era o senzaţie greu de definit, dar Joan se simţise în mod incontestabil provincială… Impresie neplăcută. Nu-i servise la nimic să-şi spună că, oricât era ea de provincială, se putea măsura cu oricine: nu reuşise să se convingă de asta. Era agasată să constate că Saşa, desigur, fusese foarte amabilă, dar era o aristocrată în vreme ce ea însăşi nu era decât o mică burgheză obscură, soţia unui avocat dintr-un orăşel modest… Dar gândul acesta era, bineînţeles, stupid…!

Acum însă, pagina fusese întoarsă. Era acasă, călca pe pământul ţării sale.

Nimeni nu o aşteapta la gară fiindcă nu-i mai timisese altă telegramă lui Rodney. Deci, el nu ştia când ea va sosi.

Simţise categoric că nu doreşte să-l revadă decât când va ajunge acasă. Vroia să-şi poată face imediat confesiunea, fără a fi întreruptă sau împiedicată. Îi va fi mai uşor să-şi descarce sufletul la ea acasă. E greu să-ţi imaginezi o femeie implorându-şi brusc soţul s-o ierte, în momentul coborârii sale din tren, în gara Victoria!

Ce poate fi mai puţin propice mărturisirilor decât acest peron înţesat, agitaţia mulţimii şi chiar şi culoarele acestea ale vămii.

Nu, îşi va petrece la Grosvenor o noapte pentru a se odihni şi,a doua zi, va ajunge la Crayminster. Se întreba dacă va încerca s-o vadă mai întâi pe Averil. I-ar putea telefona de la hotel.

Da, hotărî ea, probabil c-o va face.

Cum nu avea bagaje de mână, care fuseseră controlate la vama de la Dower, se putu duce direct la hotel, însoţită de hamal.

Făcu o baie, îşi făcu toaleta, apoi îi telefonă fiicei sale, Averil. Printr-o întâmplare fericită, Averil era acasă.

— Dumneata eşti, mamă? Nu ştiam că te-ai întors.

— Am sosit în după-amiaza asta.

— Tata este la Londra?

— Nu. Nu i-am comunicat că sosesc. Poate că ar fi venit să mă întâmpine şi asta l-ar fi deranjat în munca sa şi l-ar fi obosit, totodată.

Joan avu impresia că discerne o intonaţie de surpriză în vocea lui Averil, când aceasta îi răspunse:

— Da, probabil că ai dreptate. Are cam mult de lucru în perioada asta.

— L-ai văzut de multe ori, în lipsa mea?

— Nu. A venit pentru o zi la Londra, acum vreo trei săptămâni şi am luat masa împreună. Ce faci în seara asta, mamă? Vrei să cinăm la restaurant împreună?

— Aş prefera să te văd aici, scumpa mea, dacă nu te deranjează. Călătoria m-a cam obosit.

— Era şi normal. Ne-am înţeles. Sosesc numaidecât.

— Vine şi Edward?

— Nu. Are în seara aceasta, un dineu de afaceri.

Joan puse receptorul în furcă. Inima îi bătea mai repede decât de obicei. „Averil, gândea ea, Averil a mea…

Ce rece şi evazivă era vocea lui Averil! Ce calmă, detaşată şi impersonală era…

O jumătate de oră mai târziu, i se comunica la telefon că doamna Harrison Willmott era în hol. Joan coborî.

Mama şi fiica se îmbrăţişară cu reticenţa britanică. Averil părere să fie sănătoasă, îşi spuse Joan. Nu era exagerat de slabă. Joan se simţi mândră să intre în restaurantul hotelului cu fiica sa. Averil era, într-adevăr foarte drăguţă, de o frumuseţe fină şi distinsă.

Se aşezară la masă. Întâlnind privirea fiicei sale, Joan se simţi zdruncinată.

Privirea era atât de rece, de indiferentă!

Ca şi gara Victoria, Averil nu se schimbase.

„Eu m-am schimbat, îşi spuse Joan; dar Averil nu ştie.”

Averil îi ceru veşti despre Barbara şi o descriere a Bagdadului. Joan îi relată peripeţiile întoarcerii. Conversaţia se poticnea, nu mergea de la sine. Averil se interesa de Barbara într-un fel cam superficial. Părea să

simtă faptul că nişte întrebări mai precise ar fi fost indiscrete. Totuşi, Averil nu avea de unde să ştie adevărul… Nu; ea îşi păstrase doar stilul ei obişnuit, indiferentă, politicoasă.

„Adevărul? Îşi spuse brusc Joan. De unde ştiu eu că ăsta-i adevărul? Oare n-o fi cumva pură imaginaţie din partea mea? În fond, nu există dovezi palpabile… Goni ideea aceasta; dar faptul de a-i fi venit în minte o zdruncină. De unde să ştie dacă nu cumva este şi ea una din persoanele acelea pline de ciudăţenii?

Averil declară cu o voce dezinvoltă:

— Edward este convins de iminenţă războiului cu Germania.

Joan îşi regăsi prezenţa de spirit.

— O tovarăşă de călătorie mi-a spus-o. Părea sigură de asta. Era o personalitate care părea bine informată. Mie nu-mi vine a crede una ca asta. Hitler n-ar îndrăzi să deschidă ostilităţile.

— Nu ştiu, spuse gânditor Averil.

— Nimeni nu doreşte războiul, iubito.

— Oh, nu faci întotdeauna ceea ce vrei.

Joan afirmă cu hotărâre:

— Consider că acest subiect de conversaţie este foarte periculos. Sfârşeşte prin a le băga oamenilor în cap ideea războiului.

Averil zâmbi.

Continuară să vorbească de una, de alta. Ridicându-se de la masă, Joan căscă. Averil spuse imediat că nu vrea să mai rămână pentru a nu-şi obosi mama. Joan mărturisi că, într-adevăr, era destul de obosită. A doua zi de dimineaţă, Joan făcu câteva cumpărături, apoi luă trenul de 2:30 spre Crayminster. Va ajunge acolo puţin după ora patru. În felul acesta îl va putea aştepta pe Rodney şi-l va vedea venind de la birou la ora ceaiului.

Tot timpul drumului privi cu plăcere pe fereastră. Peisajul nu oferea nici un interes în acest anotimp: copacii erau

desfrunziţi, o ploaie fină cădea formând o perdea de ceaţă; dar cât de naturale erau toate acestea, cât de familiare!

Bagdadul, cu bazarele sale arhipline de cumpărături, cu moscheele sale cu cupole albastru-aurii, se estompa. Poate că nu-l văzuse niciodată. Călătoria aceasta interminabilă, viziunile ei fantastice, câmpiile Anatoliei, zăpezile şi lanţul munţilor Taurus, înaltele podişuri pustii, lunga pantă ce cobora prin pasul stâncos spre Bosfor, Istambulul cu minaretele sale, pitoreştile căruţe trase de boi din Balcani, Italia, marea Adriatică scânteind la ieşirea din Triest, Elveţia şi Alpii la lăsarea nopţii, această panoramă variată, suită de decoruri şi de scene, toate acestea se încheiau cu întoarcerea la ea acasă, prin peisajul hibernal al unei întinse câmpii.

Poate că nici n-am plecat vreodată, îşi spuse Joan. Poate că n-am fost acolo departe, în străinătate…

Se simţi confuză şi incapabilă să-şi coordoneze şi să-şi clarifice ideile. Întâlnirea cu Averil, din seara precedentă o făcuse să reconsidere tot ce se întâmplase. Ochii aceia reci aţintiţi asupra ei, privirea indiferentă… Averil – gândi ea – nu m-a găsit schimbată. Dar, în fond, cum ar fi putut percepe Averil schimbarea ei? Doar nu i se modificase nimic în aspectul fizic.

Murmură încet în sinea ei: „Rodney…”.

Flacăra din suflet i se aprinse din nou şi tristeţea îi reveni împreună cu o nedomolită dorinţă de dragoste şi de iertare…„ Da, da, gândi ea. Încep o viaţă nouă…”

Luă un taxi şi părăsi gara.

Agnes îi deschise uşa şi manifestă o surpriză şi o bucurie care o flatară.

— Domnul, zise Agnes, va fi atât de mulţumit!

Joan urcă în camera sa, îşi scoase pălăria şi coborî din nou. Salonul părea un pic sobru, dar asta fiindcă lipseau florile.

„Voi tăia nişte crenguţe verzi, mâine dimineaţă, îşi spuse ea, şi voi cumpăra câteva garoafe de la florăria din colţ”.

Joan se plimba de colo-colo prin încăpere, pradă unei excitaţii nervoase.

Oare să-i spună lui Rodney ceea ce ghicise în legătură cu ce i se întâmplase Barbarei? La urma urmelor, dacă nu era adevărat? Ea era aceea care inventase toată povestea. Făurise acest roman în urma spuselor acelei stupide Blanche Haggard – nu: Blanche Donovan. Dar zău! Oare i se poate acorda vreun credit lui Blanche, femeii aceleia atât de vulgare?

Joan îşi trecu palma peste frunte. Parcă avea în cap un adevărat vârtej. În copilărie i se dăduse un caleidoscop. Jocul acesta o pasiona. Privea cu sufletul la gură rostogolirea bucăţelelor de sticlă colorată, înainte de a se imobiliza şi a forma un desen.

Ce idei nebuneşti puseseră stăpânire pe ea în timpul călătoriei! Atmosfera aceea oribilă de la „Popas” şi acea criză bizară pe care o avusese în pustiu o făcuseră să-şi imagineze tot felul de dezastre: că nu era iubită de proprii ei copii, că Rodney fusese îndrăgostit de Leslie Sherston (ceea ce era cu siguranţă fals. Ce idee! Biata Leslie!) Şi ajunsese chiar să-şi reproşeze că nu fusese de acord cu Rodney când îl apucase toana aceea cu agricultura! La drept vorbind, ea dăduse dovadă de bun simţ, ştiuse să vadă în perspectivă…

Oh! Doamne! De ce se simţea atât de tulburată? Toate ororile acelea pe care le gândise şi pe care le considerase exacte, toate acele presupuneri odioase… Erau adevărate oare? Sau nu erau adevărate? Nu vroia ca ele să fie adevărate… Trebuia să hotărască, trebuia să aleagă… Dar oare la ce anume se referea alegerea?

Soarele, îşi spuse Joan, soarele ardea puternic… Soarele poate produce halucinaţii…

Alergase în pustiu… Căzuse pe nisip… Se rugase…

Oare era adevărat?

Sau?

Nebunie, dementa de a-şi imagina tot felul de idei…

Ce consolare, ce bucurie să fie din nou în Anglia, şi să simtă că nici măcar nu lipsise, că totul era absolut exact aşa cum credea ea…

Căci, fapt evident, totul era la fel ca înainte.

Caleidoscopul se învârtea, se învârtea… Apoi se oprea brusc pentru a arăta un desen sau altul: „Rodney, iartă-mă! Nu ştiam…”.

Sau: „Rodney, iată-mă! Sunt atât de mulţumită că m-am întors!”

Ce să aleagă? Ce primire să-i facă lui Rodney? Trebuia să se hotărască.

Auzi cum se deschide uşa de la intrare, acel zgomot pe care-l cunoştea atât de bine! Mereu acelaşi…

Rodney se apropia…

Ce să aleagă? Cum să-şi dea seama? Repede!

Uşa salonului se deschise. Rodney intră. Se opri surprins. Joan se îndreptă spre el. Dar nu-l privi imediat în faţă.

„Să-i lăsăm o clipă, îşi spuse ea. Să-i lăsăm o clipă…”

După care îi spuse amabil:

— Iată-mă, Rodney! Sunt atât de mulţumită că m-am întors!

Epilog

Rodney Scudamore, instalat în fotoliu său mic, cu spătarul jos, îşi privea soţia care servea ceaiul sporovăind fără încetare, în clinchetul linguriţelor.

Ea îşi exprima bucuria de a fi acasă, de a regăsi cu deliciu tot ceea ce părăsise. Rodney nu-şi putea imagina – repetă ea – cât era de fericită că s-a întors în Anglia, că s-a întors la Crayminster, că s-a întors acasă!

Lângă geamul ferestrei, o muscă mare, albastră – înşelată de căldura anormală a acestui început de noiembrie – bâzâia cu insistenţă când în partea de sus, când în partea de jos a geamului.

Bâz, bâz, bâz, făcea musca cea mare.

Pia, pia, pia, făcea Joan Scudamore.

Rodney începu să zâmbească, moţăind.

Zgomote, gândi el. Toate astea-s zgomote.

Unii le găsesc anumite semnificaţii. Alţii nu le atribuie niciuna. Se înşelase, de fapt, crezând că Joan avea vreo preocupare, sau un regret, într-un cuvânt o grijă oarecare, în momentul reîntâlnirii lor. Joan ignora preocupările, regretele. Era aceeaşi dintotdeauna. Totul rămânea ca de obicei.

Puţin mai târziu, Joan urcă în camera sa să-şi desfacă bagajele iar Rodney traversă vestibulul şi intră în biroul său unde avea de rezolvat câteva dosare.

Dar, înainte de a începe munca, el deschise primul sertar al mesei de lucru şi scoase de acolo scrisoarea Barbarei. Sosită „par avion”, scrisoarea fusese trimisă cu câteva zile înainte ca Joan să părăsească Bagdadul.

Era o scrisoare lungă, scrisă mărunt, cu rânduri dese şi pe care el o ştia aproape pe de rost. Cu toate acestea, o reciti iar, oprindu-se mai ales la ultima pagină.

Acum ştii totul, tăticule drag. Mărturisesc că ghiciseşi deja totul mai mult sau mai puţin. Dar nu-ţi face griji în legătură cu mine. Nu încetez să-mi spun că am fost idioată şi criminală. Aminteşte-ţi că mama nu ştie nimic despre asta. N-a fost uşor s-o ţinem departe de toate, dar doctorul Mc Queen şi-a jucat rolul de minune şi William a fost grozav. Nici nu ştiu ce m-aş fi făcut fără el. Nu m-a părăsit nici o clipă, fiind gata s-o ţină pe mama departe de mine, dacă era cazul. Telegrama care-mi anunţa sosirea ei m-a consternat de-a dreptul. Îmi spuneam, tăticule drag, că ai încercat, fără îndoială, să o reţii, dar că nu s-a lăsat convinsă. De altfel, din anumite puncte de vedere, consideram că ideea ei fusese extrem de amabilă; numai că ea îşi propusese să ne reorganizeze întreaga viaţă… Aveai de ce să intri în panică, iar eu eram prea slăbită pentru a înfrunta o astfel de bătălie!

Încep de-abia acum să simt ce mult ţin la Mopsy. Este adorabilă! Aş vrea atât de mult să ţi-o arăt! Mă întreb dacă ne iubeai deja când noi aveam vârsta ei sau numai după ce

am mai crescut. Tăticule scump, sunt aşa de fericită că am aşa un tată!

Nu-ţi face griji pentru mine. Acum mă simt perfect.”

A ta iubitoare, Barbara.

Rodney ezită puţin cu scrisoarea în mână. Ar fi vrut să o păstreze. Această declaraţie de credinţă şi de încredere în el a fiicei sale avea pentru el valoare deosebită.

Dar, în cursul profesiunii sale, constatase de prea multe ori cât este de periculos să păstrezi scrisori. Dacă s-ar întâmpla să moară subit, Joan i-ar cerceta documentele şi, descoperind această scrisoare ar suferi inutil. Trebuie s-o cruţe de orice suferinţă, de orice ofensă. Să rămână fericită şi liniştită în universul senin şi plăcut pe care şi l-a construit!

Traversă încăperea şi aruncă în foc scrisoarea Barbarei. Da, se gândi el, de acum încolo îşi va reveni complet. Va fi o căsnicie fericită. Barbara îl preocupase mult din cauza lipsei sale de maturitate şi a naturii sale profund emotive. Ei bine! Criza avusese loc şi Barbara, deşi rănită, supravieţuise şi acum se bucura deja de faptul că Bill şi Mopsy fac parte din viaţa ei. De treabă băiat, acest Bill. Spera pentru el că nu suferise prea mult.

Da, Barbara era pe drumul cel bun. Şi Tony, de asemenea, îşi găsise calea. Plantaţia aceea de portocali în Rhodesia era tare departe; dar existenţa aceasta era pe gustul său. Şi tânăra lui soţie era demnă de el. Tony nu suferise niciodată prea mult şi poate că nici nu va suferi niciodată. Aparţinea acelei categorii fericite de oameni fără griji.

Averil era şi ea în elementul său. De fiecare dată când se gândea la ea simţea mai mult mândrie decât milă. Era mândru de această fată cu spiritul logic şi pozitiv, îndrăgostită de stabilitate, de o ironie usturătoare în cuvintele sale, atât de greu de influenţat, atât de intransigentă, pe scurt, atât de diferită de ceea ce sugera prenumele pe care i-l dăduseră ei ca părinţi…!

Luptase cu Averil, o atacase şi o învinsese, numai cu armele pe care această mândră fată le putea admite, cu acele arme despre care el personal considera că-i abject să le folosească. Se plecase în faţa acelor raţiuni reci, necruţătoare. Îl iertase oare? Nu se bizuia pe asta. Dar nu-i păsa. Poate că zdruncinase dragostea pe care fiica lui i-o purta, dar consolidase, întărise respectul filial şi, până la urmă pentru un spirit ca al ei, pentru o fiinţă de o rigoare implacabilă, doar respectul conta!

În jurul mariajului lui Averil, peste prăpastia care-i despărţea atunci, îi spusese fiicei sale iubite: „Sper că vei fi fericită." Ea îi răspunsese calm: „Voi încerca."

Un răspuns tipic pentru Averil! Accepta existenţa cu disciplină, capabilă să se descurce fără să ceară ajutor şi nu căuta să pozeze în eroină, nu insista asupra trecutului, nu-şi plângea singură de milă.

„Toţi trei, gândi Rodney, au pornit în viaţă. Nu mai au nevoie de mine…"

Dădu la o parte hârtiile care-i acopereau biroul, luă dosarul Massingham şi se duse să se aşeze în colţul şemineului. Oftând uşor, începu să citească în contract.

Proprietarul dă cu contract ferma arendaşului cu voinţa reciprocă a celor două părţi, ansamblul unei ferme cuprinzând locuinţele, pământurile şi hotarele aşezate la…

Continuă, apoi întoarse pagina:… cu condiţia de a nu se recolta mai mult de două recolte de grâu consecutive de pe o anumită parte de teren arabil fără o pârloagă de vară. (O recoltă de napi şi rapiţă, semănată în pământ arat şi gunoit, şi păscută de oi va fi considerată echivalentă unei pârloage).

Degetele sale dădură drumul paginii iar privirea i se îndreptă spre fotoliul gol care se afla vis-â-vis. Acolo stătea Leslie când discutaseră amândoi despre soarta copiilor şi despre cât era de oportun ca aceştia să-şi reia viaţa alături de Sherston. Le datora – îi spusese el – multe menajamente.

Nu se gândea decât la asta – îi răspunsese Leslie – dar cu toate acestea, Sherston le era tată.

Un tată care ieşea din închisoare, izbucnise el, un candidat la spânzurătoare! Trebuia să ţină seama de opinia publică, de izolarea la care vor fi supuşi. În felul acesta ea avea să-i declaseze, să-i pedepsească pe nedrept. Trebuie să ia în consideraţie aceste argumente şi să-i fie teamă că le va întuneca tinereţea. Trebuia să-i înarmeze pentru toată viaţa! Ea îi ripostase: „Tocmai de aceea! Charles este tatăl lor. În cel mai rău caz, pe el l-aş putea priva de copiii săi; dar copiilor mei trebuie să le redau tatăl. Desigur, aş dori ca ei să fi avut un astfel de tată, mai moral, dar astea sunt faptele!”

După care adăugase: „Ce start ar mai lua ei în viaţă, dacă ar începe prin a fugi de realitate?”.

Înţelegea fără îndoială, ideea ei dar nu o aproba. El căutase întotdeauna să le asigure copiilor săi cele mai bune condiţii. Şi el şi Joan se străduiseră mereu în acest sens (Ei le dăduseră cele mai însorite camere ale casei). Şi niciodată n-au dat înapoi din faţa vreunui sacrificiu.

Este adevărat că, în familia lor, nu se pusese niciodată vreo problemă morală. Nu cunoscuseră nici o dezonoare, nici pericole de confuzie, nici un eşec, nici o decepţie, nici o spaimă şi nicicând vreo dificultate de genul acesta nu-i determinase să se întrebe dacă trebuia dezvăluit sau, din contra, ascuns ceva anume copiilor.

Vedea el bine că, după părerea lui Leslie, trebuia dezvăluită copiilor tara familiei… În ciuda dragostei sale materne, se hotărâse, fără a se cutremura, să pună pe umerii lor tineri şi delicaţi o parte din povara ei. Nu din egoism, nu pentru a-şi uşura povara ci pentru că ea refuza să le ascundă vreo parte din realitate, oricât de mică şi oricât de greu de suportat ar fi fost aceasta. Ei bine, el considera că era o greşeală. Desigur îi admira o dată mai mult curajul. Dar ea depăşea limitele curajului fiindcă acum – îl pretindea copiilor ei.

Şi-o aminti pe Joan spunându-i într-o zi de toamnă, la birou: „Curaj? Oh! Da, dar curajul nu-i totul.”

La care el răspunsese: „Chiar aşa?”

O revăzu apoi pe Leslie, instalată în faţa lui, ridicându-şi puţin sprânceana stângă, coborând-o un pic pe cea dreaptă, schiţându-şi surâsul ei bizar, un pic pieziş, şi sprijinindu-şi capul pe pernuţa de un albastru care dădea părului ei un reflex aproape… Verde.

Îşi aminti, uşor mirat, că-i spusese: „Credeam că ai părul şaten. Este verde!”

Niciodată nu-i mai făcuse vreo remarcă atât de personală. Niciodată nu-i mai examinase trăsăturile. O vedea obosită, bolnavă, şi totuşi în ciuda a tot, robustă, da, de o mare rezistenţă fizică. Într-o zi îşi spusese, ireverenţios, că ea ar putea duce, în spate, ca un bărbat, un sac cu cartofi.

Reflecţia asta nu avea în ea nimic romantic şi el nu vedea nimic romantic în amintirea pe care i-o păstra, în imaginea acestei femei care avea un umăr mai ridicat decât celălalt, o sprânceană mai sus decât cealaltă, buzele puţin răsucite când surâdea, părul castaniu care părea verde lângă pernuţa de un bleu prăfuit.

Nu exista în imaginea asta, gândi el, nici un motiv care să trezească dragostea. Dar ce era dragostea? În numele Cerului, cum recunoşti dragostea? După liniştea şi mulţumirea pe care le simţise văzând-o aşezată acolo, în acest fotoliu cu părul ei aproape verde din cauza reflexelor pernuţei albastre?

După felul în care ea îi spusese deodată: „Imaginează-ţi că mă gândeam la Copernic.”

La Copernic? De ce oare, în numele Cerului! La Copernic! Un călugăr care avusese o toană, care văzuse Universul într-o lumină nouă, un călugăr destul de şiret, destul de subtil pentru a-şi exprima convingerea într-o formă care să-l facă celebru!

De ce oare Leslie, cu un soţ în închisoare, ducând o viaţă închinată muncii pentru a-şi câştiga existenţa, cu griji

legate de copiii ei, de ce naiba, stând în fotoliul acela, spusese în timp ce-şi trecea mâna prin păr: „Imaginează-ţi că mă gândeam la Copernic.”

În orice caz, în ziua aceea, şi pentru totdeauna, simpla pronunţare a numelui lui Copernic îi accelera pulsul, iar deasupra acelui fotoliu agăţase o gravură veche, reprezentându-l pe acest călugăr în faţa căruia murmura întotdeauna: „Leslie…”.

„Ar fi trebuit să-i spun măcar că o iubesc, gândi el. Ar fi trebuit să i-o spun în ziua aceea”.

Dar ar fi fost necesar, oare? Revăzu în gând seara petrecută pe colina de la Asheldown oprirea lor, sub razele soarelui de octombrie, numai ea şi el, singuri, împreună şi singuri, tortură, dragoste fără speranţă, la patru paşi depărtare unul de celălalt, căci aşa era mai prudent.

Ea înţelesese că o iubea. Înţelesese cu siguranţă. Îşi spuse puţin confuz: „Spaţiul acesta dintre noi… O baterie încărcată de dorinţă…”

Nu schimbaseră nici măcar o privire. El contemplase brazdele arate, ferma, ascultase duduitul îndepărtat al tractorului, admirase roşul închis al pământului proaspăt arat. Iar Leslie îşi fixase privirile dincolo de câmpuri, asupra pădurilor ce mărgineau zările.

Două fiinţe privind pământul făgăduinţei, la care nu le era dat să ajungă.

„Atunci ar fi trebuit să-i spun că o iubesc”.

Dar nu vorbise niciunul nici celălalt. Tăcerea lor fu întreruptă doar de Leslie care murmurase: „Şi vara ta eternă nu se va veşteji…”. Atât. Un singur vers banal. Şi el nici măcar nu ştia la ce se gândise ea… Ba da, poate că ştia…

Pernuţa fotoliului se decolorase, chipul lui Leslie se ştersese de asemenea. Nu-i mai putea revedea trăsăturile cu claritate. Nu-şi mai amintea decât strania resfrângere a buzelor ei… Şi totuşi, de şase săptămâni, ea venise în fiecare zi să se aşeze în acest fotoliu, şi amândoi vorbiră cu

multă sinceritate. Pură imaginaţie, desigur. Îşi imaginase o falsă Leslie, o instalase acolo, şi-i suflase rolul. O făcuse să spună ceea ce-şi dorea el să spună şi ea îl ascultase, dar ridicându-şi într-un zâmbet colţurile buzelor, fiindcă în timp ce-l asculta nu putea să nu surâdă.

Aceste şase săptămâni, gândi el, fuseseră şase săptămâni de fericire. Îi putuse invita pe Watkins şi pe Mills, petrecuse o seară minunată cu Hargrave Taylor, îi primise în intimitate pe prietenii care-i plăceau. Într-o duminică făcuse pe jos o plimbare plăcută – în munţi. Servitorii avuseseră grijă de meniurile sale iar el îşi luase mesele aşa cum îi plăcea lui s-o facă, mâncând încet, în faţa unei cărţi sprijinite pe o sticlă de sifon. Uneori, lucra puţin după cină, fuma o pipă şi, dacă se simţea apăsat de singurătate, falsa Leslie se aşeza aici, în fotoliu pentru a-i ţine tovărăşie.

Falsa Leslie, da. Dar oare, nu era ea, într-o oarecare măsură, cea care pentru el, însemna adevărata Leslie? „Şi vara ta eternă nu se va veşteji”

Îşi lăsă din nou privirile peste contract:

Şi va trebui, din toate punctele de vedere, ca numitul arendaş să profite de toate ca un bun cap de familie, conform obligaţiilor impuse de lege şi cu reglementările locale.

Îşi spuse cu admiraţie: „îmi cunosc într-adevăr meseria”. Apoi, fără urmă de admiraţie şi rămânând complet detaşat de constatarea pe care o făcuse, adaugă: „Am făcut o carieră frumoasă.”

Agricultura ar fi fost dificilă, obositoare.

„Şi totuşi, îşi spuse el, Doamne! Cât sunt de obosit!”

De mult timp nu se mai simţise aşa de obosit.

Uşa se deschise şi Joan pătrunse în încăpere.

— Oh, Rodney! Cum poţi citi aşa fără lumină?!

Se strecură pe lângă el şi aprinse lumina. El îi zâmbi şi mulţumi.

— Greşeşti, iubitule, că-ţi forţezi ochii. Nu trebuia decât să răsuceşti un buton.

Adăugă, tandru, în timp ce lua loc alături de el:

— Mă întreb chiar cum ai putut sta fără mine.

— Am dobândit tot felul de obiceiuri proaste.

Zâmbetul lui era amabil şi puţin ironic.

— Îţi mai aminteşti, reluă Joan, de vremea când, dintr-un capriciu, ai vrut să refuzi propunerea unchiului Hary şi să te apuci de agricultură?

— Da, bineînţeles.

— Nu eşti mulţumit că nu te-am lăsat să faci una ca asta?

El o privi admirându-i bucuria de a trăi, siguranţa, linia tânără a gâtului, tenul proaspăt şi fără riduri.

Fusese întotdeauna veselă, fidelă, afectuoasă… Excelentă soţie, gândi el.

Răspunse apoi, fără ezitare:

— Da, sunt foarte fericit…

— Avem cu toţii, uneori, idei bizare.

— Chiar şi tu?

O spunea în glumă, dar se miră văzând că Joan se încrunta. O expresie de tristeţe îi umbri faţa, trecând peste chipul ei, ca o dâră peste suprafaţa liniştită a unei ape.

— Nervii ne impun uneori încercări penibile, aproape morbide.

Surprinderea lui Rodney spori. Nu şi-o putea imagina pe Joan nervoasă şi cu atât mai puţin morbidă.

Pentru a schimba subiectul, îi spuse:

— Te invidiez pentru călătoria pe care ai făcut-o în Orient, ştii?

— A fost interesantă, dar nu mi-ar place să fiu obligată să trăiesc într-un loc cum este Bagdadul.

Chipul lui Rodney deveni visător.

— Aş vrea să-mi pot imagina pustiul. Trebuie să fie minunată imensitatea aceea goală! Lumina aceea puternică! Mai ales lumina mă atrage. Să vezi limpede…!

Joan îl întrerupse, spunând cu vehemenţă:

— Oh! Este cumplit, cumplit… Întinderile acelea pustii, ariditatea aceea, neantul…

În timp ce vorbea, arunca în jurul camerei nişte priviri fixe, febrile, exact – gândi Rodney – ca un animal care-şi căuta salvarea…

Dar apoi fruntea i se lumină şi exclamă:

— Pernuţa aceasta este teribil de veche şi de uzată. Trebuie s-o înlocuiesc cu una nouă.

El schiţă un timid gest instinctiv pe care, însă, şi-l reprimă. La urma urmelor de ce nu? Pernuţa se decolorase, Leslie Sherston zăcea sub o dală de marmură, biroul de avocaţi Alderman, Scudamore şi Witney se dezvolta, fermierul Hoddesdon îşi ipoteca încă o bucată de pământ…

Joan se plimba prin biroul lui, trecându-şi degetul ici-colo prin praful de mobile, îndreptând o carte în bibliotecă, punând bibelourile la locul lor obişnuit. Trebuia să recunoască de altfel că în şase săptămâni, camera căpătase un aspect dezordonat şi neglijent.

Rodney murmură doar pentru sine:

— Vacanţa s-a sfârşit.

— Cum? Se întoarse spre el. Ce spui?

Clipi din ochi, parcă fă apărare.

— Am spus ceva?

— Mi se pare că te-am auzit spunând: Vacanţa s-a sfârşit! Visai probabil şi te credeai pe vremea când copiii îşi reluau activitatea la şcoală.

— Da, zise Rodney. Probabil visam.

Ea se opri şi-l privi nedumerită. Apoi îndreptă un tablou care era puţin strâmb.

— Ia te uită! O nouă achiziţie?

— Da. L-am cumpărat la Hartley.

— Ah! Joan examina tabloul cu un aer puţin nesigur. Copernic? Este o pictură de valoare?

— Habar n-am, zise Rodney, apoi repetă visător: Nu am nici cea mai mică idee…

Oare ce era valoros? Şi ce era lipsit de valoare? Ce valora mai mult ca o amintire?

„Imaginează-ţi că mă gândeam la Copernic…”.

Leslie căsătorită cu un beţiv, un candidat la spânzurătoare, Leslie, simbol al sărăciei, bolii şi morţii…

„Sărmana doamnă Sherston! Ce viaţă tristă!”

Dar, gândi el, Leslie nu era tristă. Ea îşi urmase drumul printre decepţii, necazuri, dureri, aşa cum îşi croieşte un om drum prin mlaştini, câmpii arate, hăţişuri de pădure, cu ardoare şi fără odihnă pentru a-şi atinge scopul.

Cu ochii lui obosiţi, îşi contemplă cu bunăvoinţă soţia şi reflectă… Era atât de plină de viaţă, pricepută, activă, atât de veselă şi desăvârşită! De-abia dacă-i dai 28 de ani, gândi el. Şi brusc un val de milă îi inundă inima. Exclamă cu o voce profundă, plină de căldură:

— Sărmană micuţă, Joan!

Ea îl privi atent:

— Sărmană, de ce? Şi nu sunt micuţă!

El o tachina cu o voce maliţioasă:

— Sunt micuţa şi sperioasa Joan; cum sunt lăsată singură, mă simt pierdută!

Joan se apropie de el, spunându-i cu voce întretăiată:

— Dar nu sunt singură! Nu sunt singură! Mă bizui pe tine!

— Da, răspunse Rodney. Bizuie-te pe mine!

Dar, deşi-i vorbise astfel, el ştia cât de iluzorie este această încurajare. Gândi în sinea lui: „Eşti singură – şi aşa vei fi mereu. Dar, slavă Domnului – n-o vei şti niciodată”!

SFÂRŞIT

1 Lanţ de hoteluri şi restaurante situate, în general, pe autostradă, cunoscute sub denumirea generică: Relais = Popas

2 Cinz – stofă de bumbac pentru mobilă (N. T.)

3 Sonetul „Nu mă lăsa să cred. De Shakespeare. Versuri din Sonetul XVIII (Cu-o zi de vară-ţi pot asemui.) de

Shakespeare în traducerea lui Ion Frunzetti.